

T.C.
AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
İLKÖĞRETİM ANABİLİM DALI

Kadir BAYRAM

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ORTAOKUL 8.
SINIF T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ
ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN
DEĞERLENDİRİLMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

TEZ YÖNETİCİSİ
Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL

AĞRI-2016

Ek 4. Tez Bildirim Sayfası

23/06/2016

SOSYAL BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine göre hazırlamış olduğum “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ortaokul 8. Sınıf TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi “adlı tezin tamamen kendi çalışmam olduğunu ve her alıntıya kaynak gösterdiğimi taahhüt eder, tezimin kağıt ve elektronik kopyalarının Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü arşivlerinde aşağıda belirttiğim koşullarda saklanmasına izin verdiğimi onaylarım.

Lisansüstü Eğitim-Öğretim yönetmeliğinin ilgili maddeleri uyarınca gereğinin yapılmasını arz ederim.

Δ Tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

▲ Tezim sadece Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi yerleşkelerinden erişime açılabilir.

Δ Tezimin yıl süreyle erişime açılmasını istemiyorum. Bu sürenin sonunda uzatma için başvuruda bulunmadığım takdirde, tezimin tamamı her yerden erişime açılabilir.

23.06.2016

Kadir BAYRAM

Ek 5. Tez Kabul Tutanağı

TEZ KABUL TUTANAĞI SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜNE

Yrd. Doç.Dr. İbrahim ÖZGÜL danışmanlığında, Kadir BAYRAM tarafından hazırlanan bu çalışma/...../..... tarihinde aşağıdaki jüri tarafından.

..... Anabilim Dalı'nda
.....tezi olarak kabul edilmiştir.

Başkan : **İmza:**

Jüri Üyesi : **İmza:**

Jüri Üyesi : **İmza:**

Jüri Üyesi : **İmza:**

Jüri Üyesi : **İmza:**

Yukarıdaki imzalar adı geçen öğretim üyelerine aittir.

...../...../.....

Prof. Dr. Kemal POLAT
Enstitü Müdürü

İÇİNDEKİLER

Ek 4. Tez Bildirim Sayfası.....	i
Ek 5. Tez Kabul Tutanağı	ii
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
SİMGELER LİSTESİ	xi
ÖZET.....	xii
ÖNSÖZ	xiv
BİRİNCİ BÖLÜM	1
1.1. PROBLEM DURUMU	1
1.2. PROBLEM CÜMLESİ	7
1.2.1. Alt Problemler.....	7
1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI.....	8
1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE GEREKÇESİ.....	8
1.5. SAYILTILAR	9
1.6. SINIRLILIKLAR.....	10
1.7. TANIMLAR	10
İKİNCİ BÖLÜM.....	12
KAVRAMSAL AÇIKLAMA VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	12
2.1. EĞİTİM.....	12
2.1.1. Eğitimin Tanımı	12
2.1.2. Eğitim Felsefeleri.....	13
2.2. EĞİTİMDE YAKLAŞIMLAR	16
2.2.1. Geleneksel Yaklaşım	16
2.2.2. Yapılandırmacı Yaklaşım	17
2.2.3. Yapılandırmacılığın Türleri	19
2.2. 4. Geleneksel Yaklaşımla Yapılandırmacı Yaklaşımın Farkları	21

Tablo 1'in (devamı)	22
2.2. 5. Yapılandırmacı ve Geleneksel Sınıfların Özellikleri	22
2.2. 6. Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğrenme	24
2.3. TARİH ÖĞRETİMİ VE İNKILÂP TARİHİ	27
2.3.1. Eğitim-Tarih İlişkisi ve İnkılâp Tarihi	27
2.3.2. Tarih ve Tarih Öğretimi	29
2.3.3. Türkiye'de Tarih Öğretiminin Genel Amaçları	30
2.3.4. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretimi.....	32
2.3.5. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Tarihsel	34
Gelişimi.....	34
2.3.6. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin İlköğretimde Öğretimi	36
2.4. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM ÇERÇEVESİNDE HAZIRLANAN YENİ İLKÖĞRETİM 8. SINIF T. C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (GEREKÇE VE ANALİZİ).....	38
2.4.1. TC İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Programının Yenilenme Nedenleri	38
2.4.2. Yeni 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının Analizi.....	45
2.4.3. Üniteler, Kazanım Sayıları, Ders Saati ve Oranları	48
2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR	51
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM	58
YÖNTEM.....	58
3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ	58
3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ	58
3.2.1. Çalışma Grubu	59
3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI.....	61
3.3.1. Kişisel Bilgi Formu	61
3.3.2. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Anketi.....	61
3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI	63

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM.....	66
BULGULAR VE YORUMLAR.....	66
4.1. BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE AİT BULGULAR	66
4.2. ORTAOKUL T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞELERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR.....	69
4.2.1. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanımlarına” Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	70
4.2.2. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “İçerik Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	76
4.2.3. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Eğitim Durumu Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri.....	81
4.2.4. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Değerlendirme Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri	87
4.2.5. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Beklentileri Karşılama Durumuna” Yönelik Öğretmen Görüşleri	91
4.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin “Cinsiyet, Mesleki Kıdem, Öğrenim Durumu, Mezun Oldukları Fakülte, Sınıf Mevcudu, Programı İnceleme, Hizmet İçi Eğitime Katılma ve Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme Derecesi” Değişkenlerine Göre Öğretmen Görüşleri İle İlgili Bulgular....	92
4.3.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Cinsiyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi	94
4.3.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkeni Açısından İncelenmesi	97
4.3.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Öğrenim Durumu” Değişkeni Açısından İncelenmesi	103

4.3.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Mezuniyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi	104
4.3.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Sınıf Mevcudu” Değişkeni Açısından İncelenmesi	109
4.3.6. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi	112
4.3.7. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğeleri İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi	118
4.3.8. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Programı İnceleme’ Değişkeni Açısından İncelenmesi	121
BEŞİNCİ BÖLÜM.....	126
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER.....	126
5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA	126
5.2. ÖNERİLER.....	139
6. KAYNAKÇA.....	143
7. EKLER.....	153
EK 1.a: Anket Formu.....	153
Ek 1.b: Anket Formu.....	155
Ek 2: Anket Ön Çalışma Formu.....	158
Ek 3: Araştırmanın Kapsamındaki Ortaokul Kurumları	161
Ek 4: Anket İzin Belgesi	163
Ek 5: İl Milli Eğitim Müdürlüğü Çalışma İzni Onayı.....	164
Ek 6: Valilik Çalışma İzni Onayı	165
ÖZGEÇMİŞ	166

TABLÖLAR LİSTESİ

Tablo 1: Davranışçı ve Yapılandırmacı Yaklaşım Arasındaki Farklar.....	21
Tablo 2: Geleneksel Sınıf Ortamı ile Yapılandırmacı Sınıf Ortamının Karşılaştırılması.....	23
Tablo 3: İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı.....	48
Tablo 4: Ders Süresi Düşürülen Yeni İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı.....	50
Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerinin Frekans ve Yüzde Dağılımları.....	59
Tablo 6: Ortalama Sınıf Mevcutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	60
Tablo 7: Aritmetik Ortalama Aralıkları ve Anlamları.....	64
Tablo 8: Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	66
Tablo 9: Mesleki Kıdeme Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	66
Tablo 10: Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	67
Tablo 11: Mezun Olunan Fakülteye Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	67
Tablo 12: Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/ Seminere Katılıma Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	67
Tablo 13: Cevabı “Evet” Olanların Bu Hizmet İçi Eğitimi/Semineri Yeterli Bulma Derecelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	68

Tablo 14: Yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Müfredat Programının İncelenmesine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	68
Tablo 15: Ortalama Sınıf Mevcutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı.....	69
Tablo 16: “Kazanımlar” İle ilgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı.....	70
Tablo 17: “İçerik” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı.....	76
Tablo 18: “Eğitim Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı.....	81
Tablo 19: “Değerlendirme” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı.....	87
Tablo 20: “Beklentileri Karşılama Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı.....	91
Tablo 21: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, “Kazanımlar” İle İlgili Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kay- Kare Testi” Sonuçları.....	94
Tablo 22: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, “Uygulama (Eğitim Durumu” İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	98
Tablo 23: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	100
Tablo 24: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Beklentileri Karşılama Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	102
Tablo 25: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	103

Tablo 26: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın İçerik Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	105
Tablo 27: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Eğitim Durumu Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları...	106
Tablo 28: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları...	108
Tablo 29: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Eğitim Durumu” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	110
Tablo 30: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Değerlendirme” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	111
Tablo 31: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Kazanımlar” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	112
Tablo 32: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “İçerik” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime/seminere Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	114
Tablo 33: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Eğitim Durumu” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	116
Tablo 34: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Değerlendirme” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	117
Tablo 35: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “İçerik” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Programı İnceleme Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	122
Tablo 36: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Beklentileri Karşılama” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Programı İnceleme Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları.....	125

KISALTMALAR LİSTESİ

Akt: Aktaran

Çev: Çeviren

Ed: Editör

MEB: Milli Eğitim Bakanlığı

TES: Türk Eğitim Sistemi

TC: Türkiye Cumhuriyeti

YİP: Yenilenmiş İlköğretim Programı

İTA: İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük

N: Toplam Sayı

Sf: Sayfa

TED: Türkiye Eğitim Dergisi

TTKB: Talim Terbiye Kurulu Başkanlığı

SPSS: Statistical For Social Sciences

YİBO: Yatılı İlköğretim Bölge Okulu

Vd: Ve diğerleri

SİMGELER LİSTESİ

% : Yüzde

N: Frekans

Ss: Standart Sapma

X: Ortalama

X^2 : Kay- kare

P: Anlamlılık değeri

ÖZET

SOSYAL BİLGİLER ÖĞRETMENLERİNİN ORTAOKUL 8. SINIF T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMINA İLİŞKİN GÖRÜŞLERİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kadir BAYRAM

Yüksek Lisans Tezi, İlköğretim Anabilim Dalı

Danışman: Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL

Haziran 2016, 166 Sayfa

Bu araştırmada, yapılandırmacı anlayış çerçevesinde yeniden hazırlanan 8. sınıf İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının öğretim sürecindeki mevcut durumu ve beklentileri karşılayıp karşılamadığı programın uygulama sürecindeki önemli bir basamağı olan öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaya çıkarmak hedeflenmektedir.

Bu çalışmadaki verilerin toplanmasında tarama modeli kullanılmıştır. Bu çalışmada kullanılan anket formu, kişisel bilgilerle ilgili 8 soru ile İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının öğelerine yönelik 45 sorudan oluşmaktadır. Bu çalışmanın verileri, 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında Ağrı il merkezi ve ilçelerinde 56 ortaokulda görev yapmakta olan sosyal bilgiler öğretmeninden toplanmıştır. Çalışma verileri, aritmetik ortalama, standart sapma, frekans ve yüzde testleri ile analiz edilmiştir. Ayrıca katılımcılar bazında verilen cevapların bağımsız değişkenlere göre ilişkisini belirlemek amacıyla kay kare testi ve çapraz tablo analizi yapılmıştır. Araştırma sürecinde elde edilen bulgular sonuç bölümünde tartışılmıştır. Araştırma sonuçlarına göre öğretmenler genel manada program desteklemekle birlikte programın öğelerine yönelik bazı eksiklikler tespit etmişlerdir. Yeni öğretim programının öğretmenlerin beklentilerini kısmen karşıladığı görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Öğretmen Görüşleri, Program Değerlendirme, İnkılâp Tarihi Öğretimi, Yapılandırmacı Yaklaşım

ABSTRACT

EVALUATION OF TEACHER OPINIONS ON SECONDARY SCHOOL 8TH GRADE TR REVOLUTION HISTORY AND KEMALISM LESSON CURRICULUM

Kadir BAYRAM

Postgraduate Thesis, Department of Primary Education

Advisor: Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL

June 2016, 166 pages

The aim of the research is to find out the current state of reprepared Revolution History and Kemalism lesson curriculum within the constructivist approach and whether it meets expectations with the opinions of teachers who are an important step in practising process of the curriculum.

Survey model is used to collect data in this study. The questionnaire used in this study is consists of 8 questions about personal information and 45 questions about elements related to Revolution History and Kemalism lesson curriculum. The data of this study is collected from Social Studies teachers from 56 secondary schools who worked in 2014-2015 academic year in Ağrı province centre and districts. Research data is analyzed with arithmetic average, standard deviation, frequency and percentage tests. In addition, chi square test and crosstab analyze is used to determine relationship between participant answers and independent variables. The findings of the research process are discussed in the conclusion. According to research results, teachers are supportive of curriculum in general as well as they identified some shortcomings of the curriculum. It is seen that the new curriculum partially meets teachers' expectations.

Key words: Teacher Opinions, Curriculum Evaluation, Revolution History Teaching, Constructivist Approach

ÖNSÖZ

Eğitim sistemi içinde belirlenen amaçları gerçekleştirmede, öğretim programlarına çok önemli görevler düşmektedir. Pek tabii ki öğretim programları çağdaş bir yaklaşımla hazırlanmalı ve eğitim sisteminin amaçlarına hizmet etmelidir. Bu anlamda, öğretim programlarının başarısının belirlenmesi için uygulamadaki etkilerine bakmakta yarar vardır. Eğitimin dinamik bir alan olması, her geçen gün yeni uygulamaların ve gelişmelerin ortaya çıkmaya devam ediyor olması ve programla ilgili bazı sorunların var olması, mevcut programı geliştirilmek üzere yeniden değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır. Doğal olarak programlarla ilgili sorunların tespiti ve çözüme kavuşturulmasında özellikle programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulması önem arz etmektedir.

Bu araştırmada, yapılandırmacı yaklaşım esas alınarak hazırlanan T.C İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı Ağrı ili genelinde sosyal bilgiler öğretmenlerinin görüşleri doğrultusunda incelenmiştir. Araştırmada elde edilen sonuçların programı değerlendirme çalışmalarına katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

Araştırma konusunun belirlenmesinden, tez yazım aşamasına kadar görüş ve düşünceleriyle sürece yön veren ve yolumu aydınlatan çok değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. İbrahim ÖZGÜL' e, sonsuz teşekkürlerimi sunarım. Ayrıca araştırma sürecinde çok değerli görüşleriyle katkıda bulunan Doç.Dr. Faruk KAYA'ya, araştırma süresince hoş sohbet ve manevi desteklerinden dolayı meslektaşım Güven İSTEMİHAN, Ali BALOĞLU ve Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu çalışanlarına, desteği ve yardımlarından ötürü ayleme özellikle teşekkür ederim.

Kadir BAYRAM

Ağrı, Haziran 2016

BİRİNCİ BÖLÜM

1. GİRİŞ

Bu bölüm; araştırmanın nedenini oluşturan problem durumunu, problem cümlesini, araştırmanın amacını, önemini, sayıtlılarını, sınırlılıkları ve araştırmada adı geçen terimlerin tanımlarını kapsamaktadır.

1.1. PROBLEM DURUMU

Bilgi çağı denilen bu yüzyılda, bilim ve teknolojideki gelişmeler hayatımızda birçok değişikliğe neden olmaktadır. Bu çağda medeniyet yarışında geri kalmamak için toplumlar değişime ve gelişmelere ayak uyduracak bilgi üretebilen, paylaştan, rekabet edebilen, demokratik değerlerle donatılmış nitelikli insan gücüne ihtiyaç duymaktadırlar.

Bilgi, yaşadığımız bu yüzyılda temel güç olarak kabul edilmektedir. Bu nedenle bilgiye erişmenin yolu olan eğitim, bireyi ve toplumu geliştirmek daha mutlu ve yaşanabilir bir hayat için temel bir unsur olarak görülmektedir. Eğitim bireye kişilik, değer ve yetenek kazandırır; bireyi toplumsallaştırır, hayata hazırlar ve evrensel değerlere duyarlı olmasını sağlar. Bu gün için eğitime yüklenen misyon sadece bunlardan ibaret değildir. Eğitim bağımsız bir ulus ve toplum inşa etmek, milletin moral değerlerini benimsetmek, siyasi kültür ve politikalara duyarlılığı sağlamak, ülkenin ve bireyin gelişimine katkı sağlamak ve toplumu dönüştürmek için de bir araç olarak kullanılmaktadır.

Toplumlar, yetiştirmeyi hedefledikleri birey modelini bir eğitim sistemi içerisinde yetiştirirler ve eğitim faaliyetlerinin her aşaması bu sistemin parçalarını oluşturmaktadır. Bu nedenle eğitim sisteminin çağdaş gelişmelerden kopuk olmaması ve nitelikli olması; toplumların ve devletlerin geleceğine katkı sağlayacak bireyler yetiştirmek adına oldukça önemlidir. Bilgi çağı dediğimiz günümüzde ortaya çıkan gelişmeler ve değişimler hayatımızı etkilediği gibi bu durumdan eğitim sistemimiz de etkilenmektedir. Doğal olarak toplumsal değişimi ve uyumu sağlamak için

öncelikle eğitim sisteminin diğer sistemlerden önce oluşan yeni duruma uyum sağlaması gerekmektedir.

Küreselleşmenin çok hızlı yaşandığı bu çağda, eğitim sistemlerinde bilgiye ve eğitime bakış açısı da değişmiştir. Eğitimin amacı her şeyden önce bireyi hayata hazırlamak olmalıdır. Güven'in belirttiği gibi "Günümüz çocuklarından, yasadıkları zamanın zorlukları ile başa çıkmalarını ve içinde bulundukları toplumun dinamiklerini harekete geçirmelerini istiyorsak, verilen eğitimin onlarda bu özellikleri oluşturacak bir nitelikte olması gerekir. Bu doğrultuda eğitimin amacı çocuklarda üretici düşünme, kendine güvenme, sorumluluk alma, sorun çözme, bağımsız düşünme potansiyellerini oluşturma ve geliştirmek olmalıdır. Bu özelliklerden herhangi birinin bireylerde oluşması ve gelişmesi isteniliyorsa onlara bu özellikleri bilgi vererek sırf ezberci bir eğitim anlayışıyla vermek pek mümkün değildir" (Güven, 2005:455).

Her toplum, kendine has bireyi özelliklerine uygun eğitim sistemi içinde yetiştirir. Bu nedenle eğitim faaliyetleri amaçlar doğrultusunda kurumsal olarak planlı ve kontrollü yapılmaktadır. Bizim ülkemizde de eğitim bir kamu hizmetidir ve devletin kontrolü altındadır. Aynı zamanda eğitim hakkı, anayasal hak olarak güvence altına alınmıştır. Eğitimin bir kamu hizmeti olarak da sunulması gereklidir. Zira hiçbir toplum, devlet vatandaşlarını ya da bireylerini gelişigüzel kültürlenmenin etkilerine bırakmaz.

Eğitim faaliyetleri, bizim ülkemizde Milli Eğitim Bakanlığı'nın kurumsal çatısı altında icra edilmektedir. Türk milli eğitiminin esaslarını düzenleyen 1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanununda eğitim sistemi ve eğitimin icra edildiği okullardan beklentiler şu şekilde ifade edilmektedir:

Madde 2 – Türk Milli Eğitiminin genel amacı, Türk Milletinin bütün fertlerini,

1. (Değişik: 16/6/1983 - 2842/1 md.) Atatürk inkılâp ve ilkelerine ve Anayasada ifadesini bulan Atatürk milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini, vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan, insan haklarına ve Anayasanın

başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk Devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek;

2. Beden, zihin, ahlak, ruh ve duygu bakımlarından dengeli ve sağlıklı şekilde gelişmiş bir kişiliğe ve karaktere, hür ve bilimsel düşünme gücüne, geniş bir dünya görüşüne sahip, insan haklarına saygılı, kişilik ve teşebbüse değer veren, topluma karşı sorumluluk duyan; yapıcı, yaratıcı ve verimli kişiler olarak yetiştirmek;

3. İlgi, istidat ve kabiliyetlerini geliştirerek gerekli bilgi, beceri, davranışlar ve birlikte iş görme alışkanlığı kazandırmak suretiyle hayata hazırlamak ve onların, kendilerini mutlu kılacak ve toplumun mutluluğuna katkıda bulunacak bir meslek sahibi olmalarını sağlamak;

Böylece bir yandan Türk vatandaşlarının ve Türk toplumunun refah ve mutluluğunu artırmak; öte yandan milli birlik ve bütünlük içinde iktisadi, sosyal ve kültürel kalkınmayı desteklemek ve hızlandırmak ve nihayet Türk Milletini çağdaş uygarlığın yapıcı, yaratıcı, seçkin bir ortağı yapmaktır(Resmi Gazete,1973).

Eğitim sistemimizin genel amaçlarını düzenleyen bu kanundan anlaşılıyor ki Türkiye Cumhuriyeti devletinde eğitim kurumlarının en başta gelen gayesi Atatürk ilke ve inkılâplarına ve anayasamızda belirtilen Atatürk milliyetçiliğine bağlı, insanî, manevi ve kültürel değerleri benimsemiş, ilgi ve yeteneklerinin farkında olan,onları geliştiren, insan haklarına saygılı, Türkiye Cumhuriyeti devletine karşı sorumluluk ve görevlerinin farkında olan ve bunları davranış haline getirmiş cumhuriyetçi bir nesil yetiştirmektir. Eğitim sistemimizin esas ve amaçlarını düzenleyen Milli Eğitim Temel Kanunununda Atatürk ilke ve inkılâplarını sevdirmek, ona bağlılık oluşturmak ve cumhuriyet rejimini korumak eğitim sistemimizin önemli bir amacını oluşturmaktadır.

Tabiatıyla Milli Eğitim Temel Kanun'unda amacı ve önemi belirtilen bu eğitim faaliyetlerinin her aşamasının bir plana bağlanması ve organize edilmesi zorunlu olmaktadır. Bu anlamda eğitim sisteminin ön gördüğü amaçları gerçekleştirmede öğretim programları, çok önemli bir görevi yerine getirmektedir.

Çünkü eğitim faaliyetlerinin neredeyse tamamı bu programlara göre yürütülmektedir. Bu nedenle öğretim programları dünyadaki gelişmeler ışığında çağdaş bir yaklaşımla hazırlanmalıdır.

Ülkemizde cumhuriyetimizin kuruluşundan itibaren eğitim politikalarının asıl gayesinin milli kimlik oluşturmak, vatandaşlığı ve ülkeyi sevdirmeye teşvik etmek olduğu görülmektedir. Tarih derslerinin bu amaç doğrultusunda en fazla kullanıldığı görülür. Tarih derslerinin ulus oluşturma sürecinde öğrencilere Türklük bilincini ve gururunu kazandırmak için kullanıldığı hazırlanan programlardan anlaşılmaktadır. “Türkiye’de bugün tarih eğitimi içerisinde bir ana bilim dalı olarak kürsüleşen İnkılâp Tarihi alanı ve bu alanın öğretimi, milli bağımsızlık savaşı sonucunda kurulmuş olan yeni devletin ideolojik yapısını topluma benimseterek yaymanın bir aracı olarak ortaya çıkmıştır. Türk İnkılâbı ile kurulan yeni rejimin, sağlam temeller üzerinde yükselebilmesi, her şeyden önce getirmiş olduğu siyasal ve toplumsal yaşam biçimini benimsemiş bireylerin varlığına bağlıydı. Bireylerin bilgi yapısını ve düşünce ufuklarını, Türk toplumunun geleceğine yönelik planlanan hedefler doğrultusunda şekillendirme uğraşının önemli bir bölümü tarih anlayışı ve tarih eğitimi üzerinde yoğunlaşmıştır” (Aslan, 1998:305).

Karakterin şekillenmeye başladığı ilköğretimde bu dersin öğretilmesine önem verilmesinin sebebi, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin bir “rejim dersi” olma özelliğinde olmasındandır. Türkiye Cumhuriyeti Devleti’ne, Atatürk İlkeleri ve Atatürkçü değerlere bağlı iyi bir vatandaş yetiştirme politikası adına dersten beklentiler çok fazladır. Bu yönüyle ele alındığı zaman, bu alanın öğretiminde hala siyasi amaç ve kaygıların olması, alana ait kavramlar üzerinde tartışmaların devam etmesine neden olmaktadır. Dersin özellikle ideolojik niteliği üzerinde tam bir fikir birliği vardır. (Gencer, 2007:1)

Tarih dersleri, literatürden de anlaşılacağı üzere ülkelerin siyasal felsefeleri doğrultusunda toplumu dönüştürmek için kullanılmıştır ve bizim ülkemizde de ulus oluşturma sürecinin önemli bir aracı olarak görülmektedir. Tarih alanı içerisinde özel bir önemi olan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi de modern

Türkiye Cumhuriyeti devletine Atatürkçü değerlerle bağlı iyi vatandaşlar yetiştirmeyi amaçlamaktadır.

Değişimin hızlı yaşandığı günümüzde bu durumdan eğitim alanı da etkilenmiştir. Eğitime bakış açısının değişmesiyle birlikte, mevcut eğitim yaklaşımlarının yerini yeni yaklaşımların aldığını ve eğitim programlarında değişiklikler yapıldığını görmekteyiz. Yapılandırmacılık yaklaşımı 1980'lerden beri dünya eğitim literatürünün gündemindedir. Eğitim sistemimiz için bu anlayışın daha yeni olduğunu söylemek gerekir. Nitekim davranışçı yaklaşıma dayalı geleneksel eğitim yaklaşımının amaçları karşılamaındaki sonuçlarının memnuniyet verici olmadığını gören ülkemiz, çağdaş dünyaya ayak uydurmak için eğitim sistemimizde değişikliğe gitmiştir. Milli Eğitim Bakanlığının yaptığı bu çalışmalar, yapılandırmacı yaklaşımı esas alan programların içerik ve sunumunda değişiklikler yapmak şeklinde özetlenebilir. “Ancak sadece program değişikliği ile sistem, yapısalcı bir yapıya kavuşamaz” (Gözütok ve diğerleri, 2005).

Ülkemizde eğitim felsefesinde yaşanan değişimle birlikte ilköğretim dersleri programları ve T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretim programı da yenilenmiştir. T.C. inkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretim programı, TTKB'nin 18.11.2003 tarih ve 12438 sayılı makam oluru ile kurduğu Özel İhtisas Komisyonu tarafından yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlamış ve kurulda görüşülen yeni “İlköğretim 8.Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı” 2008–2009 Öğretim yılında uygulanmak üzere 23.02.2006 tarihinde kabul edilmiştir. (MEB, 2007).

Yapılandırmacı öğrenme kuramı, anlamların ya da bilginin bireyin çevresinde bireyden ayrı olmadığını, bireyin zihnine direk aktarılmadığını, aksine birey tarafından zihinde yapılandırıldığını savunur. Bu yaklaşımın temelinde öğretmenin değil, öğrenmenin esas olduğu anlayışı yatmaktadır. Öğrenme bir süreç işidir ve birey zihninde kendi bilgisini oluşturur. Öğrenciyi merkez kabul eden, öğretimin değil öğrenmenin nasıl gerçekleştiği ile ilgilen yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme mekanları öğrencinin çevresiyle daha çok etkileşimde bulunmasına olanak sağlayacak şekilde düzenlenmeli ve öğrencilere öğrenme materyalleri ve araçları ile

öğrenmeyi kendi isteklerine göre şekillendirebilmeleri için imkan tanınmalıdır. Ata'ya göre : “Yeni hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (8. Sınıf) Dersi Öğretim Programı ile öğrencilerin “Yapılandırmacılık” yaklaşımına göre dokümanlarla çalışmaları sağlanarak, programda verilmesi amaçlanan olguları daha kalıcı öğrenmeleri gerçekleşecektir” (Ata, 2006:123).

Eğitim sistemi içinde belirlenen amaçları gerçekleştirmede, öğretim programlarına hiç kuşkusuz çok önemli görevler düşmektedir. Bu anlamda, hazırlanan öğretim programlarının başarısının belirlenmesi için uygulamadaki etkilerine bakılmalıdır. Eğitimin dinamik bir alan olması, her geçen gün yeni uygulamaların ve gelişmelerin ortaya çıkmaya devam ediyor olması ve programla ilgili bazı sorunların var olması, mevcut programı geliştirilmek üzere yeniden değerlendirmeyi zorunlu kılmaktadır.

Masa başında hazırlanan programların başarısını değerlendirmek için uygulamadaki etkilerine bakılması gereklidir. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretim programı da yeni bir anlayışla hazırlanmış olabilir. Bu durum programın kusursuz hazırlandığı ve uygulanabildiğini göstermez. Bu anlamda, programlarla ilgili sorunların tespiti ve çözüme kavuşturulmasında özellikle programın uygulayıcısı olan öğretmenlerin görüşlerine başvurulması önem arz etmektedir. Çünkü programın uygulayıcıları olan öğretmenlerin görüşleri programın uygulanabilirliği, zayıf ve güçlü yanları hususunda program yapımcılar ve değerlendiriciler için çok önemli bilgiler verebilir.

Yapılandırmacı anlayışla hazırlanan yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının uygulamadaki diğer öğretim programlarıyla benzer özellikleri olabileceği gibi dersin kendine has özeliğinden kaynaklanan farklı sorunları da olabilir. Ancak literatüre bakıldığında İlköğretim inkılâp tarihi ve Atatürkçülük alanı üzerine çok sayıda çalışmanın olduğu görülmekle beraber; bu alanın öğretim programı üzerine yapılan çalışmaların sınırlı olduğu görülmektedir. Bu anlamda, araştırmamızın bu sahadaki boşluğu doldurmaya katkı sağlayacağı düşünülmektedir.

1.2. PROBLEM CÜMLESİ

Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan Ortaokul 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğelerine (kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme) ilişkin görüşleri nelerdir? Bu program, öğretmenlerin beklentilerini ne oranda karşılamaktadır?

1.2.1. Alt Problemler

1. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının dört temel boyutuna (Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu ve Değerlendirme) ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının beklentileri karşılama boyutuna ilişkin görüşleri nelerdir?

3. Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının öğelerine (Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu, Değerlendirme) ilişkin görüşlerinde;

- Cinsiyet

- Mesleki Kıdem

- Öğrenim Durumu

- Mezun Oldukları Fakülte

- Sınıf mevcudu

- Hizmet İçi Eğitime Katılma

- Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme Derecesi

- Programı İnceleme değişkenleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

4. Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin, Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına ilişkin beklentilerinin karşılanması durumunda;

- Cinsiyet

- Mesleki Kıdem

- Öğrenim Durumu

- Mezun Oldukları Fakülte

- Sınıf Mevcudu

- Hizmet İçi Eğitime Katılma

- Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme Derecesi

- Programı İnceleme değişkenleri bakımından anlamlı bir fark var mıdır?

1.3. ARAŞTIRMANIN AMACI

Bu çalışmanın esas amacı, yapılandırmacı yaklaşıma göre hazırlanan ve 2008-2009 eğitim-öğretim yılında ilk defa uygulanmaya konulan Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi Öğretim Programını öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmektir. Bu amaç doğrultusunda problem cümlesi ve alt problemlerdeki soruların yanıtları aranmıştır.

1.4. ARAŞTIRMANIN ÖNEMİ VE GEREKÇESİ

Eğitim alanında gerek dünyada yaşanan gelişmeler, gerekse de Türkiye'deki mevcut davranışçı yaklaşım uygulamalarından memnun edici sonuçların alınmaması ülkemizde eğitim felsefesinde değişiklik yapmayı zorunlu kılmıştır. Bu anlayış doğrultusunda ilköğretim programlarının yeniden ele alındığını görmekteyiz.

Ülkemizin hedeflediği vatandaş modelinin oluşturulmasında Tarih, Sosyal Bilgiler ve Vatandaşlık Eğitimi derslerinin eğitimin siyasal karakterli amaçlarının

gerçekleştirilmesinde önemli birer araç konumunda olduğu bilinmektedir. Nitekim Türkiye'de tarih öğretiminde uygulanan mevcut egemen anlayış ve uygulamalar pek de memnun edici sonuçlar vermemiştir. Bu durum, son yıllarda tarih öğretiminin sorgulanmasını beraberinde getirmiştir. Değişen dünyanın koşulları, üreten bilgi toplumuna yetiştirilecek bireylerin temel bilgi, beceri ve değerlerle donatımı, bu alanın da misyonunu yeniden tasarlamaya dönük kuramsal temeller oluşturulmasını zorunlu kılmıştır. Bu çerçevede öğrenci merkezli öğrenme anlayış esas alınarak oluşturma yaklaşımı ve Çoklu Zekâ Kuramına göre hazırlanan yeni 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı, 2008-2009 öğretim yılında bütün ilköğretim okullarında uygulanmaya konulmuştur.

Bu çalışmada, yapılandırmacı anlayış çerçevesinde yeniden hazırlanan 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğretim sürecindeki mevcut durumu ve beklentileri karşılayıp karşılamadığı programın uygulama sürecindeki önemli bir basamağı olan öğretmen görüşleri doğrultusunda ortaya konulması hedeflenmektedir. Araştırmada elde edilen bulgular ve sonuçlar, programın mevcut durumunun belirlenmesine katkı sağlayacaktır. Kuşkusuz bu çalışma, yapılacak değerlendirmeler neticesinde programın niteliğinde yapılabilecek olası değişiklikler durumunda MEB, araştırmacı ve uygulayıcılar için öneriler getirmek suretiyle katkıda bulunacaktır. Bu araştırma, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı sahası üzerine yapılan sınırlı çalışmalardan biridir ve araştırmacının bu alandaki boşluğu doldurmaya katkısının olacağı varsayılmaktadır. Bu anlamda yapacağımız çalışmanın gerekli ve önemli olduğu düşünülmektedir.

1.5. SAYILTILAR

- 1- Araştırmaya katılan öğretmenlerin hazırlanan anket sorularını içten ve yansız olarak cevaplandıkları varsayılmıştır.
- 2- Araştırmada kullanılan materyal ve yöntemlerin bu araştırmanın kapsamına ve amacına uygun olduğu varsayılmıştır.
- 3- Öğretmenlerin yeni program ve yapılandırmacı yaklaşımla ilgili yeterli bilgilerinin olduğu varsayılmıştır.

4. Uygulanan anket formlarının kapsam geçerliliğinin bu araştırmanın amacını gerçekleştirmede yeterli olduğu varsayılmıştır.

1.6. SINIRLILIKLAR

1- Araştırmanın bulguları, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında Ağrı ili merkez ve İlçelerinde özel ortaokul ve devlet ortaokullarında görev yapan 70 Sosyal Bilgiler öğretmeni ile sınırlıdır.

2- Araştırmanın çalışma grubu, 2014-2015 eğitim - öğretim yılında 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini okutan Sosyal Bilgiler öğretmenleriyle sınırlıdır.

3- Araştırma, MEB TTKB'nin 2008–2009 Öğretim yılında uygulanmak üzere 23.02.2006 tarih ve 16 sayılı kararı ile kabul edilen İlköğretim 8.sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ile sınırlıdır.

4- Araştırmadaki bulgular, öğretmenlerin veri toplama araçlarına verdikleri cevaplar ve araştırmada kullanılan istatistiksel tekniklerle sınırlıdır.

1.7. TANIMLAR

İlköğretim: Bir ülkede eğitim sisteminin bir alt sistemi ve kademesi olan, okul çağındaki nüfusa temel bilgi, beceri ve anlayışları, vatandaşlık bilincini kazandıran ve buna ek olarak bireyi bir üst eğitime hazırlayan eğitim-öğretim basamağıdır (Oktay ve Çağlar, 1997).

1739 sayılı Milli Eğitim Temel Kanunu'nun 22. maddesine göre ilköğretim, 6–13 yaşındaki çocukların eğitimini kapsamaktadır. Bu çağ çocuğun 5 yaşını bitirdiği yılın eylül ayı sonunda başlar, 13 yaşını bitirip 14 yaşına girdiği yılın öğretim yılı sonunda biter.

Öğretim Programı: Okulda ya da okul dışında bireye kazandırılması planlanan bir dersin öğretimiyle ilgili tüm etkinlikleri kapsayan yaşantılar düzeneğidir (Demirel, 2004).

İnkılâp: Sözcük anlamı, değişme, bir durumdan başka bir duruma dönüşme olan ve günümüzde daha çok reform, evrim, değişme sözcükleri yerine kullanılan inkılâp; devlet eliyle memleketin sosyal hayatının ve kurumlarının akla uygun ve ölçülü metotlar ile köklü bir surette yenileştirilmesi demektir (Yardımcı, 2006).

Atatürkçülük: Ülkenin ve ulusun bölünmez bütünlüğünden, devletin ulusal ve laik temelinden, Türkiye Cumhuriyeti Devleti'nin bağımsızlığından, çağdaşlaşma kararlılığından ödün vermeyen dünyaya açık bir düşünce sistemidir (Kili, 2006: 325).

Yapılandırımacılık: Bilginin öğrenci tarafından yapılandırılması anlamına gelmektedir (Özden, 2003).

Kazanımlar: Ünite sonunda öğrencinin kazanması beklenen bilgi, beceri, tutum ve değerlerdir (Tekerek vd, 2006).

İçerik: Bir öğretim programında, üzerinde durulması ya da işlenmesi istenen etkinlikler, üniteler ya da konulardır (Oğuzkan, 1981:79).

Öğretme-Öğrenme Süreçleri (Eğitim Durumu): Programın amaç ve davranışlarının öğrencilere ne şekilde kazandırılacağı, nasıl bir öğretme/öğrenme durumu düzenleneceği, öğrencilerin ne yönde bir etkileşime sokulacağı sorularına cevap verebilecek bir süreçtir (Özçelik, 1993:4).

Değerlendirme: Ölçme sonuçlarını bir ölçüte vurarak, ölçülen nitelik hakkında bir değer yargısına varma surecidir (Turgut, 1992).

Program Geliştirme: Eğitim programlarının tasarlanması, uygulanması, değerlendirilmesi ve değerlendirme sonucu elde edilen veriler doğrultusunda yeniden düzenlenmesi surecidir (Erden, 1998:4).

İKİNCİ BÖLÜM

KAVRAMSAL AÇIKLAMA VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

2.1. EĞİTİM

2.1.1. Eğitimin Tanımı

Sosyal bir varlık olan bireyi ilgi ve yetenekleri doğrultusunda hayata hazırlamak; içinde yaşadığı toplumun kültürel değerlerini benimsemesini sağlamak, üretken, hak ve sorumluluklarını bilen nitelikli bir insan olarak yetiştirmek ancak eğitimle mümkün olabilir. Eğitim bu anlamda bireylere sahip olacakları gerekli davranış ve donanımı sağlar.

Eğitim üzerine birçok tanım yapılmıştır ve yapılmaya da devam edilmektedir. Çağlayan'a göre:“Eğitim, kişinin kendini tanımasına yardım eden, yaratılışını koruyan, onu geleceğe hazırlayan, sosyal uyum içinde yaşamasına zemin oluşturan çalışmalar bütünüdür” (Çağlayan, 2002).

Eğitim, en bilindik tanımıyla bireyde kendi yaşantıları yoluyla, kasıtlı bir şekilde istendik davranışları meydana getirme surecidir. Birey, hayata geldiği andan itibaren kendini bir sosyal çevrenin içerisinde bulur ve bilinç düzeyinin gelişimiyle birlikte bu sosyal çevrede aktifleşen bir üye olur. Yaşadığı ve edindiği tecrübeler sonucunda istekli olarak davranış değişikliğine gider. Bu yapılanma da apaçık eğitimin ortaya çıkışının göstergesidir. Tanımlamalardan da anlaşılabacağı üzere genel olarak eğitim bir süreç ve bu süreç sonucunda elde edilen ürünlerden oluşmuş bir örüntüdür (Aydın, 2007).

Bütün bu tanımlardan ve yapılan diğer tanımlardan yola çıkarak denilebilir ki eğitim, bireye yaşantıları yoluyla istendik davranışlar kazandırma sürecidir. Eğitim bir süreç işidir, nihayetinde bireyde davranış değişikliğini gerçekleştirmek amaçlanır. Birey, öğrendiği bilgilerle bilinç düzeyini geliştirir ve içinde yaşadığı sosyal çevrede aktif bir üye olur. Eğitim, bireylere kendini tanıma, ilgi ve kabiliyetleri doğrultusunda topluma katkı sağlama, hak ve sorumluluklarını bilen vatandaşlar olarak yetişme imkânı verir. Kuşkusuz bireyi toplumsal hedefler doğrultusunda

dönüştürmedeki etkisi bu denli yüksek olan eğitim meselesinin çağın koşullarına uygun sistem ve anlayışlarla gerçekleştirilmesi önemli bir konudur.

Dünyamızda, bilimsel ve teknolojik alanlarda kaydedilen hızlı değişme ve gelişmeler eğitim kurumlarında da kendini hissettirmektedir. Eğitim etkinliklerini günün şartlarına uygun hale getirme çabaları; eğitimin sürekli yenileşmeye açık olmasına ve daha iyi hizmet üreterek iyi, üretken, etkili vatandaşlar yetiştirmesine imkân sağlamakta; bilinçli vatandaşlar toplum kararlarına etkili bir şekilde katılıp, hak ve sorumluluklarını yerine getirerek demokrasinin gelişmesine katkıda bulunmaktadır.(Adalar,2010: 11)

Bilgi çağında meydana gelen değişim ve gelişmeler hayatımızı etkilediği gibi eğitim sistemimizi de etkilemektedir. Eğitim toplumlarda değişimin öncüsü olması sebebiyle eğitim sistemi değişime diğer sistemlerden önce uyum sağlamak durumundadır. Görülüyor ki eğitim, toplumsal düzenin vazgeçilmez bir unsurdur. Aydın'ın da belirttiği gibi “toplumsal düzenin diğer öğeleri olan siyaset, din, felsefe, ekonomi, töre, gelenek, iletişim, bilim ve teknik vb. hem eğitimden etkilenirler hem de eğitimi etkilerler” (Aydın,2007).

2.1.2. Eğitim Felsefeleri

Felsefe, eğitim sistemlerinin oluşumu, düzenlenmesi, gelişimi, değerlendirilmesi ve değişiminde temel yol göstericilerden biridir. Eğitim hem davranış değiştirme sürecidir hem de toplumsal açık sisteme göre çalışan bir toplumsal kurumdur. Bu nedenle eğitim sürecinin değişkenleri çok boyutludur ve değişkendir. Kuşkusuz eğitim süreci bu bağlamda sosyal, kültürel, dinsel, hukuksal, siyasal ve ekonomik birçok değişkence etkilenir. Ancak her ekonomik, politik ve siyasal sistem bir felsefeye; her ekonomik politik ve siyasal sistem de bir sayılıya dayanır (Sönmez, 2002; 46). Ertürk'e göre :“Her sayıtlı da özü gereği bir felsefi niteliktir. Bu durum, felsefi bakış ve anlayışın eğitim sistemlerinin temel değişkenlerinden biri olduğunu göstermektedir” (Ertürk, 1998).

Değişimin hızlı yaşandığı günümüzde demokrasi, insan hakları ve özgürlük gibi kavramlar önem kazanmış ve nitekim insan haklarında meydana gelen

gelişmeler baskı ve zorlamaya dayanan eğitim zihniyetlerinin sorgulanmasına neden olmuştur. Bu değişimlerin neticesinde eğitimde yeni arayış ve anlayışlara geçmek düşüncesi önem kazanmıştır. Siyasal ve toplumsal alanda bireyi merkez kabul eden anlayışlardan, eğitim alanını da etkilenmiş ve eğitim sistemlerinde köklü değişiklikler yapılmıştır.

Konu ya da öğretmenin merkez kabul edildiği anlayışın yerini öğrenci merkezli eğitim anlayışı almıştır. Geleneksel anlayışların öne çıkardığı pozitivist paradigmların yerini bilgilerin yorumlandığı ve öğrenenler tarafından oluşturulduğu yeni paradigmlar almıştır (Yıldırım ve Şimşek, 2005).

Hem geleneksel hem de çağdaş felsefe akımlarının etkisiyle dört farklı eğitim felsefesi ortaya çıkmıştır. Daimîcilik, esasîcilik, ilerlemecilik ve yeniden kurmacılık (reconstructionizm) (Demirel, 2002: 23; Ergün, 1996: 80–83).

Daimîcilikte, eğitim, değişmez olana uyum sağlamaya yardım etmelidir. Bu akımın hedefi akla uygun ve ölçülü olmayı sağlamaktır. İçeriğinde felsefe, matematik, teoloji konuları yer alır. Eğitim durumunda işe koşulacak teknikler taklit ve örnek alınmadır. Eğitimin ana amacı, sezgi yeteneğine sahip zihinsel yönden parlak liderler yetiştirme olduğu için sınama durumu, akla dayalı ve eliti seçen sınavdır. (Sönmez, 1996; 77)

Esasîcilik herhangi bir felsefi akıma dayanmadan ortaya çıkmış bir eğitim felsefesidir. Eğitim hedefleri; başat kültürel değerleri kişiye kazandırma, değişme ve çatışmayı önleme, topluma uyumu sağlamadır. İçeriğinde; tarih, sosyoloji, dil, biyoloji, fizik, kimya v.b. konular yer alır. Eğitim durumu, ezberleme, tekrarlama, gözleme dayanır. Bu görüşü savunanlar sınama durumunun ezberleme ve tekrarlama ile gerçekleşeceğine inanırlar. Esasîciliğin en çok eleştirildiği yönler şunlardır: Üzerinde anlaşılmayan, çözülmemiş, (toprak reformu, vergi adaleti, insan hakları v.b.) ve gelecekle ilgili sorunlar içerikte yer almamalı ve sınıf ortamına getirilmemelidir. Eğitim durumunda öğrenci görüş, sav üretecek, beceri gösterecek durumda görülmez. Bu nedenle öğretmenin dediklerini ezberlemek, yapmak ve tekrarlamak zorundadır. Problem çözme ve tartışma teknikleri kullanılmaz. Sınıf dışındaki yaşamda olup biten tüm olgu ve olaylar, değişmeler eğitim ortamında ele

alınmaz. Bu görüşü savunanlar öğretmen, eğitim ortamında gerektiğinde cezaya başvurmasını ve otoriteyi elden bırakmamasını ister. Öğrenciye gerekirse çekinmeden zor kullanılması önerilir. (Varış, 1994; 86)

İlerlemecilik akımı pragmatik felsefenin eğitime yansıması sonucu ortaya çıkmıştır. Bu akımda değişim hayatın esası olarak görülmektedir. Değişime ayak uydurmak için geleneksel eğitime, öğrencilerin pasif olmasına, sıkı disiplinli eğitim anlayışına karşı çıkmıştır. Eğitimin amacı öğrencileri toplumsal kurallara uyumunu sağlamaya dönük olmalıdır.

Bu anlayışta;

Aktif öğrenme

- Okulun yaşamın kendisi olarak algılanması,
- Öğretmenlerin rehber olarak görülmesi,
- Eğitimde yarış yerine iş birliğine önem verilmesi,
- Demokratik eğitim anlayışının benimsenmesi gerektiği,

savunulmaktadır (Demirel, 2002: 26).

Yeniden kurmacılık, pragmatik felsefeden etkilenecek, ilerlemecilik akımının gelişmesi sonucu ortaya çıkmıştır. Bu görüşe göre eğitimin amacı, toplumu yeniden düzenlemektir. Toplumda reform hareketlerine girişmekle yeni bir düzen sağlama görevinin okula ilişkin olduğu ve öğrencinin araç olarak kullanıldığı vurgulanmaktadır (Kaygısız, 1997).

Yeniden kurmacılara göre, demokrasinin toplumda yerleşmesi eğitimin temel amacı olmalıdır. Çünkü okulların önemli amaçlarından biri toplumu değişim ve dönüşüme yönlendirmek olmalıdır. Yeniden kurmacı anlayışı savunanlar, toplumsal düzenlerin yaratılmasında okulların öncülük etmeleri gerektiği görüşünü savunmaktadırlar (Demirel, 2003: 27).

2.2. EĞİTİMDE YAKLAŞIMLAR

2.2.1. Geleneksel Yaklaşım

Geleneksel eğitim sistemi daha çok klasik okullarca benimsenmiş ve uygulanmıştır. Geleneksel eğitim sisteminde; dersler, programlar, ödevler, ders saatleri ve benzeri unsurlar, hep çocuğun ilgi ve ihtiyaçları hesaba katılmaksızın düzenlenir. Bu eğitimde ön planda tutulan müfredat ve öğretmendir. (Kafadar, 1997: 49).

Geleneksel yaklaşımda öğrenme, bireyin çevresinde kendisine sunulan çeşitli uyarıcılara tepki göstermesi sonucunda oluşur. Bireyin fiziksel eylemde bulunduğu ve bunun sonucunda da öğrendiği her şey onun çevresinde kendisine başkaları tarafından sunulanlarla sınırlıdır. Direkt öğretim, öğrencilerin birtakım kesin bilgileri ve çok iyi tanımlanmış becerileri kazanmaları ve kendilerinden istenildiğinde bu bilgileri ve becerileri aynen tekrar etmeleri amaçlandığı durumlarda başarılıdır. (Saban, 2000). Geleneksel öğretim yöntemlerinde öğretmen, kalıplaşmış bilgiyi öğrenciye verir. Öğrenci ise neden, niçin, nasıl olduğunu sorgulamayan pasif bir alıcı konumundadır. Bireysel farklılıklar, yetenekler, zekâ, öğrenme hızı gibi kişisel özellikler dikkate alınmamaktadır (Erdoğan, 2002: 5).

Literatürdeki bilgilerden de anlaşılacağı üzere geleneksel eğitim sistemi ve bu sistemin uygulandığı öğrenme ortamları için denilebilir ki;

- Öğretmen merkezlidir, sınıfta ağırlıklı olarak öğretmen konuşması etkili olmaktadır ve öğrenci pasif alıcı konumundadır.
- Müfredat ön plandadır ve öğretmen egemenliği vardır.
- Öğretmen otoritesi esastır, öğretmenin otoritesini bozan öğrenciler kötü olarak anılır ve cezalandırılır.
- Demokratik değildir. Müfredat çocuğun ilgi ve istekleri hesaba katılmadan düzenlenir.
- Öğretmenler, ders kitaplarına bağlı olarak genellikle düz anlatım yöntemini kullanarak ders işlerler.

- Öğrenci düşüncelerine değeri verilmez, öğrenciden müfredattaki bilgileri öğrenmesi istenir. Genellikle soruları öğretmen sorar, öğrenciden cevap vermesi istenir. Öğrenciden gelen sorulara cevap vermede pek istekli davranılmaz.
- Öğrenci verilen bilgileri sorgulamaz, ezberci anlayış egemendir.
- Öğrencilerin kişisel farklılıkları, yetenekleri, zekâ ve öğrenme hızları gibi kişisel özellikler dikkate alınmaz.
- Sınıf ortamları öğrencilerin ikili, üçlü şekilde oturduğu sabit sıralardan oluşmaktadır. Öğrenme ortamlarındaki sabit sıraların varlığı öğrencilerin grup çalışması yapmalarına engel olmaktadır. Tabiatıyla geleneksel sınıf yaklaşımındaki bu durum, eğitimi hem öğrenciler hem de öğretmen için çekilmez bir yük haline getirmektedir.

Geleneksel eğitim yaklaşımının amacı, müfredata bağımlı olarak öğretmeni merkez kabul eden bir anlayışla kalıplaşmış bilgiyi öğrenciye vermektir. Bu yaklaşım öğrenciyi dış uyarıcıların pasif bir alıcısı olarak görmektedir.

2.2.2. Yapılandırmacı Yaklaşım

Yapılandırmacılık bu öğrenme kuramlarının, özellikle de davranışçı öğrenme teorisinin eleştirisidir diyebiliriz. Geleneksel öğrenme kuramlarının aksayan yönlerine karşı oluşturulmuş, yeni bir yaklaşım olmasına rağmen kökleri eskilere dayanmaktadır. Felsefeci Giambattista Vico'nun 18.yüz yılda yapmış olduğu “bir şeyi bilen, onu açıklayabilendir” şeklindeki açıklamaları ile aslında yapılandırmacılığı savunmaktadır. Daha sonraları Immanuel Kant'ın bu fikri geliştirerek, insanın bilgiyi almada aktif olduğunu, yeni bilgiyi daha önceki bilgileriyle ilişkilendirdiğini ve onu kendi yorumu ile kurarak kendisinin yaptığını savunmuştur. John Dewey, Piaget ve Vygotsky gibi bilim adamlarının çalışmaları yapılandırmacılığın şekillenmesinde önemli katkı sağlamıştır (Özden, 2003: 55-56).

Öğrenciyi merkez kabul eden öğretim anlayışlarından biri olan yapılandırmacılık kuramında bilgi doğada nesnel olarak var kabul edilmez; öğrenci bilgiyi öznel durumuna uyarlayarak yeniden oluşturur. Erdeme göre öğrenen birey bilgiyi etkin bir şekilde kullanarak, kendi bilgi yapılarını oluşturur ve bilgileri

kendine mal eder (Erdem, 2001). Yapılandırmacı yaklaşımda bilgiyi, bireyin kendisi için yararlı, durumuna göre kendisinin yeniden yapılandığı veya aklında tuttuğunu yeri zamanı gelince eylemleri ile deneyimleri ile ortaya çıkardığı öznel kavramlar bütünü olarak ifade edebiliriz.

Fox' a (2001) göre yapılandırmacı yaklaşımda öğrenme ve bilginin özellikleri şunlardır:

- Öğrenme, aktif bir süreçtir.
- Bilgi, öğrenci tarafından pasif olarak alınmaz; yapılandırılır.
- Bilgi keşfedilmez; yaratılır.
- Bilgi kişisel duruma özgüdür.
- Bilgi sosyal bağlamda yapılandırılır.
- Öğrenme, dünyayı anlamlandırma sürecidir.
- Öğrenme, öğrencinin çözeceği; anlamlı, açık-uçlu, çözümü güç problemler gerektirir (Akt: Fer ve Cırık, 2007).

Yapılandırmacılık yaklaşımında amaç, öğrenenlerin ne yapacaklarını önceden belirlemek değil, bireylere araçlar ve öğrenme materyalleri ile öğrenmeye kendi istekleri doğrultusunda yön vermeleri için fırsat vermektir(Erdem, 2001). Öğrencilerin önceki yaşantılarının öğrenmede temel oluşturduğunu kabul eden bu yaklaşım, bilginin öğrencinin zihinsel süreçlerinin aktif bir çabası sonucunda şekillendiğini kabul etmektedir. Böylece eğitim-öğretim sürecinde öğrenci aktif rol almış olur ve bilgiyi kendisine mal edebilir.

Günümüzde yapılandırmacı yaklaşım, gelişmiş birçok ülke eğitim sistemlerinde yaygın şekilde uygulanmakta ve başarılı sonuçlar alınmaktadır. 2005–2006 eğitim-öğretim yılından itibaren Türk Eğitim Sisteminde uygulanmaya başlanan bu yaklaşımın eğitim sistemimize katkılarının olacağı umulmaktadır.

2.2.3. Yapılandırmacılığın Türleri

2.2.3.1. Bilişsel Yapılandırmacılık

Piaget, bilişsel gelişimin bireyin çevresiyle ilişkisinden doğduğunu ve bireyin kendisi tarafından aktif olarak yapılandırıldığını savunup, bilginin, bütün bir şekilde bir insandan bir insana aktarılmadığını; insanların kendi bilgilerini ve kendi anlayışlarını kendilerinin yapılandırmaları gerektiğini belirtmiştir (Titiz, 2005: 17).

Piaget, öğrenme kavramını; özümseme, uyum ve bilişsel denge kavramları ile açıklamaktadır. Yeni bilgi bireyin önbilgileri ile çelişmiyorsa özümseme ve yeni bir bilişsel denge oluşur. Eğer yeni bilgi önbilgi ile çelişiyorsa; yeni bilgi var olan yapıya özümsemediği için dengesizlik yaşanır. Birey bu dengesizlikten kurtulmak için bir çaba içine girer ve bunun sonucunda yeni bir bilişsel yapı oluşturur (Ocak, Çınar, 2010).

Piaget bilginin nasıl oluşturulduğunu açıklarken, yeni bilgilerin oluşturulması için bireyin bilişsel yapısının öğrenmeye ne kadar hazır olduğu da önemlidir. Eğer eski bilgiler yeni durumlarla çelişki göstermiyorsa, yani denge oluşumu meydana geliyorsa bilgi kalıcı hale gelir (Bağcı, 2001: 10; Erdem, 2001: 21).

2.2.3.2. Sosyal Yapılandırmacılık

Yapılandırmacı anlayışın önemli temsilcilerinden biri de Vygotsky'dir. Vygotsky öğrenmenin sadece kişinin kendisi tarafından yapılandırıldığına karşı çıkmış ve öğrenmenin hem bilişsel hem sosyal bir süreç olduğunu benimsemiştir. Öğrenmede ortamın, arkadaş çevresinin, öğretmenin önemine dikkat çekmiştir. Vygotsky, araştırmalarında, şu anda “işbirliğine dayalı öğrenme” olarak bilinen çalışma sistemini kullanmıştır. Bu sistem içerisinde, her öğrenme grubunun, birbirleriyle işbirliği içinde olmalarını desteklemiştir. Öğrenenlerle yapmış olduğu çalışmalarda; öğrenenlerin, küçük gruplar halinde çalışarak problemleri çözerken birbirleri ile yardımlaştıklarını; dolayısıyla problemin çözümünü hem daha kolay hem de daha çabuk gerçekleştirdiklerini gözlemlemiştir. Problem çözmeyi öğrenmenin, işaretleri ve sembolleri öğrenmede olduğu gibi, sosyal bağlam

içerisinde meydana geldiğini belirtmiştir (Gredler, 2001:305; Henson, 2003: 5-12; Richardson, 1997: 7-8, Akt. Cırık, 2005)

Sosyal yapılandırmacılar, bilginin yapılandırılmasında çocuğun çabasının tek başına yeterli olamayacağını düşünmektedirler. Onlara göre öğretmenler öğrencilere rehberlik etmeli, öğrenmeye yardımcı olmalıdır. Kısaca bütün öğrenme faaliyetlerinin merkezinde öğrenci olmalıdır. Bağcı'ya göre "Sosyal yapılandırmacılar öğrenmenin sosyal bir etkileşimle gerçekleştiğini ileri sürdüklerinden öğrenme faaliyetlerini öğretmenlerin organize etmelerini de kabullenmezler" (Bağcı,2001:21).

2.2.3.3. Radikal Yapılandırmacılık

Radikal yapılandırmacılık, bilginin keşfedilmediğine, bireyler tarafından yaratıldığına inanır. Dolayısıyla bilginin referansı dış dünya değil, bilginin yaşantılarıdır (Açıkgöz, 2004). Glasersfeld, yapılandırmacı anlayışın en sert temsilcilerindendir. Genel olarak piaget 'ten etkilenmiştir. Ona göre nesnel bilgi diye bir şey kesinlikle yoktur. Bu bilgiden hareketle aslında öğretimden bahsetmeye de olanak yoktur. Ancak ılımlı radikal yapılandırmacılar, iddiayı biraz daha yumuşatmayı uygun görmüştür. Ilımlı radikal yapılandırmacılara göre öğrenme bireysel bir süreçtir ve dışarıdan yönlendirilebilecek bir yapıya sahiptir (Mert, 2009, Şimşek, 2004:132).

Von Glasersfeld, bilgiyi kavramsal yapıları inşa etmek olarak ele almaktadır. Bireylerin kendi bilme biçimlerine, yani kavramsal yapılarını inşa etmelerine odaklanmaktadır. Von Glasersfeld'e göre radikal yapılandırmacılık, var olan bilgi ve gerçek arasında yeni ve daha elle tutulur ilişkiyi sunar. Bu, uygulanabilirlik fikri basitçe, bireyin kendisi için düzenlediği bir amacı veya görevi başarmada faydalı olduğu sürece uygulanabilir olduğu düşünülen bir eylem, işlem, kavramsal yapı veya bir teoriyi ifade eder diyerek yapılandırmacılığın neden radikal olması gerektiğini belirtmektedir (Doğanay, 2004:204).

Radikal bakış açısından, yapılandırmacı düşüncede bilgi sübjektiftir. Dışsal bir gerçeklik olabilir, ancak bu gerçeklik bireyler tarafından bilinemez. Bilgi oluşturma

süreci deneyimle oluşmaktadır. Deneyim, bireyi çevreleyen her şeyle etkileşimin sonucudur. Bu etkileşimde dil önemli bir yere sahip olmakla birlikte sosyal yapılandırımcıların öne sürdükleri gibi sosyo-kültürel bir araçla değil veya bilginin dil ile dağıtımı şeklinde değil, ancak zihinsel yapıları inşa etmektedir. Her ne kadar bireyler etkileşim yoluyla dili öğrenseler de bu, bütünüyle anlamların paylaşıldığını ifade etmemektedir (Tezci, 2002: 34).

2.2. 4. Geleneksel Yaklaşımla Yapılandırımcı Yaklaşımın Farkları

Bu iki yaklaşım arasındaki farkları aşağıdaki çizelgedeki gibi göstermek mümkündür:

Tablo 1: Davranışçı ve Yapılandırımcı Yaklaşım Arasındaki Farklar

DAVRANIŞÇI YAKLAŞIM	YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM
Öğrenme dıştan etkilerle, (pekiştirme ve tekrar) elde edilen bir sonuçtur.	Öğrenme, insan zihnindeki eski ve yeni bilgilerin yapılandırılması sonucu oluşur.
Öğrenci dış uyarıcıların pasif alıcısıdır.	Öğrenci, uyarıcıların özümleyicisi ve davranışların aktif oluşturucusudur,
Öğretim programı tümevarım ve temel becerilere ağırlık verilerek işlenir.	Eğitim programları tündengelim yoluyla ve temel kavramlara ağırlık verilerek işlenir, program öğrenci sorunlarına göre yönlendirilir,
Öğretmenler, öğrenci başarısını ve öğrenmesini değerlendirmek için sorulara kesin ve tek cevap beklerler.	Öğretmenler öğrencilerin belli konudaki görüş ve fikirlerini anlama için uğraşırlar.
Öğretmenler, öğrencilere bilgiyi aktaran kaynak durumundadır.	Öğretmenler, öğrenme sürecinde aynı zamanda öğrenendir. Kaynaktan çok rehber konumundadır.
Öğrenciler, öğretmenler tarafından bilgiyle doldurulacak boş tüpler durumundadır.	Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur, çevreden edindikleri bilgilere kendi zihinlerinde anlam verirler ve böylelikle öğretimde aktiftirler.
Öğretim programıyla ilgili etkinlikler, ders kitaplarıyla sınırlıdır.	Öğretim programlarıyla ilgili etkinlikler, geniş ölçüde birincil derecede kaynaklara dayanır.

Tablo 1'in (devamı)

Öğrenci başarısının değerlendirilmesi öğretimden ayrı bir süreçtir. Genellikle testler yoluyla, eğitim programının sonunda yapılır.	Değerlendirme öğretim sürecinin bir parçasıdır. Öğretim sırasında öğretmen gözlemleri ile ve öğrenci çalışmalarının toplanması ile gerçekleştirilir.
Öğrenciler sınıfta genellikle bireysel çalışır.	Öğrenciler sınıfta genellikle grup içinde ve diğerleriyle birlikte çalışır.

(Çiçek, 2005)

2.2. 5. Yapılandırmacı ve Geleneksel Sınıfların Özellikleri

Geleneksel öğretim yöntemlerinde öğretmen kalıplaşmış bilgiyi öğrenciye verir. Öğrenci ise neden, niçin, nasıl olduğunu sorgulamayan pasif bir alıcı konumundadır. Bireysel farklılıklar, yetenekler, zekâsı, öğrenme hızı gibi kişisel özellikler dikkate alınmamaktadır (Erdoğan, 2000:5). Geleneksel öğretim yaklaşımına göre öğrenme bireyin çevresindeki uyarıcılara tepki vermesi ile gerçekleşmektedir (Saban, 2000:120).

Geleneksel öğrenme ortamlarında öğrenme doğrusal, değişken olamayan bir yapıya sahipken, yapılandırmacı sınıflarda döngüsel ve değişken öğrenme ortamları vardır. Geleneksel sınıflar doğruların sabit olduğu küçük parçaların birleştirilmesiyle bütünün ortaya çıkarılabileceği anlayışından hareketle oluşur (Erdem, 2001: 30).

Geleneksel sınıflar, öğretmen ve programları merkeze alarak, derslerin anlatım yoluyla, bilgi vermek için, konuyu okutmak, mevcut bilgileri tespit etmeye yönelik sınavlar yaparak ve değerlendirmeye tabi tutarak var olan bilgileri öğrencilere kabul ettirmek üzerine kurulur. Öğrencilerin öğrendikleri bilgileri davranış haline dönüştürdükleri kabul edilir. (Yanpar, 2006: 88).

Yapılandırmacı öğrenme, öğretmenden çok öğrenci üzerinde odaklanır. Öğrenci obje ve olaylarla enteraktif bir iletişim içine girer ve bu obje ve olayların özelliklerine yönelik bir anlama kabiliyeti edinir. Bu şekilde öğrenci kendi kavramlarını ve problem çözümlerini inşa eder. Öğrencinin özerkliği ve müteşebbisliği kabul edilir ve bu yönde teşvik edilir. Yapılandırmacı öğrenmede öğrenci, kendi çözüm yollarını icat etmeye ve kendi hipotez ve düşüncelerini

denemeye teşvik edilir. Yeni bilgileri daha önceki bilgileri üzerine inşa etmesine imkân tanınır. Öğretmenin rolü nakleden ve yönetenden, kolaylaştıran (imkân veren) ve beraber çalışana doğru kaymaktadır (Scherman, 1998, Akt, Kabaca, 2002).

Yapılandırmacı sınıflarda öğrenciler daha ön planda bulundukları için, öğrenme meraklarının harekete geçirilmesi daha kolaydır. Öğrenci kendisinin parçası olduğu bir yapıyı daha fazla benimseyecek ve onun bir parçası olduğunu kabul edecektir. “Öğrencilerin kendilerini sınıfın, sınıfın sorunlarının ve sorunların çözümlerinin bir parçası olarak görmesi yapılandırmacı sınıflarda bulunması gereken özelliklerindendir” (Erdem, 2001: 30).

Henrique 1997 yılında yapılandırmacı ve geleneksel sınıf ortamının özelliklerini aşağıdaki gibi tanımlamıştır.

Tablo 2: Geleneksel Sınıf Ortamı ile Yapılandırmacı Sınıf Ortamının Karşılaştırılması

<i>Geleneksel Sınıf Ortamı</i>	<i>Yapılandırmacı Yaklaşım Sahip Sınıf Ortamı</i>
Müfredat, temel beceriler vurgulanarak parçadan bütüne doğru sunulur	Müfredat, ana kavramlar vurgulanarak bütünden parçaya doğru sunulur.
Sabit müfredata katıca bağlı kalmak önemlidir.	Öğrencilerin sorularını takip etmek önemlidir.
Program uygulamaları, konu kitabı ve çalışma kitabı üzerine kuruludur.	Program uygulamaları, verilerin ilk kaynaklarına ve el becerilerine dayalı materyaller üzerine kuruludur.
Öğrenciler, öğretmenlerin üzerine bilgi ekleyeceği boş birer pano olarak görülür	Öğrenciler, dünya hakkında teoriler çıkarabilecek birer düşünür olarak görülür.
Öğretmenler genellikle, bilgiyi öğrenciye neşreden didaktik bir üslup ile davranır	Öğretmenler, bilgi ile öğrenci arasında aracılık eden etkileşimli bir tavır içinde olur
Öğretmen öğrencinin öğrenmesini onaylamak için doğru cevabı arar.	Öğretmen, öğrencinin o anki kavramlarını sonraki derslerde kullanabileceği bakış açısını arar.
Öğrenme, öğretimden tamamen bağımsız olarak sınavlar ile değerlendirilir	Öğrenme, öğrencinin verilen görevleri yerine getirirken yapılan öğretmen gözlemleri ile de değerlendirilir.
Öğrenci temel olarak yalnız çalışır.	Öğrenci temel olarak grup çalışması yapar.

(Kabaca, 2002:9)

2.2. 6. Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğrenme

Yapılandırmacılıkta öğretmenin yapması gereken, öğrenci ile eğitim programı arasında aracılık etmektir (Açıkgöz, 2003: 65). Yanpar'a göre: “öğretmenin sınıf içerisindeki rolü özellikle yapılandırmacılık yaklaşımında çok önemlidir. Yapılandırmacı yaklaşımın başarıya ulaşmasının en önemli şartı öğretmen rollerinin etkin ve verimli bir şekilde yerine getirilmesidir. Öğretmenin bu yaklaşıma yönelik eğitiminin yeterli düzeyde olması gerekir. Öğretmen kendisini sürekli geliştirmelidir. Her şeyden önce iyi bir öğrenen olması gerekir. Öğretmen kendisini yenilemeden kaçınmamalıdır. Öğretmenin iletişimi kuvvetli, kendine güvenen, azimli ve yaratıcı bir kişiliğe sahip olmalıdır”(Yanpar,2006)

Yapılandırmacı kuram demokratik sınıf ortamlarının oluşturulmasını savunarak, sınıfta öğrencinin düşüncelerini paylaşmalarına, birbirlerinin düşüncelerini öğrenerek kendi düşünceleriyle karşılaştırma imkânını öğrencilere sunmaktadır (Özden, 2003: 23).

Fox'a göre (2001) yapılandırmacı öğretim yöntemlerinin başlıca özellikleri

Şunlardır:

- Öğretim faaliyetlerinde bilginin öğrenciler tarafından oluşturulabilmesine yardımcı olabilecek etkinliklere yer verilir.
- Öğretim faaliyetleri içerisinde sosyal hayattan kesitlere yer verilir.
- Bilginin oluşturulmasında her öğrenci kendi bilgisini kendisi oluşturur.
- Öğrenme süreçleri öğretmen ve öğrenciler tarafından beraber oluşturulur.
- Öğrenme stratejilerine öğrencilerin aktif katılımı özendirilir.
- Öğrencilerin kendilerini ifade etmelerine imkân tanıyan ortamlar hazırlanır.
- Değerlendirme yapılırken öğrencilerin öğrenme süreçlerindeki çabaları dikkate alınır.
- Öğretmen bilgileri direk öğretme bir konumda değil, rehber konumundadır.
- Öğrencilerin önceki bilgileri ile yeni öğrendiği bilgiler uyumlu hale getirilmeye çalışılır (Akt, Güzel ve Alkan, 2005: 388).

Yapılandırmacı teori ile ilgili sınıfta iyi bir öğrenme –öğretme ortamı oluşturulmasına yönelik öneriler aşağıda sıralanmıştır (Özden, 2003: 72-73):

1. Öğrencileri özerk ve girişken olmaya yüreklendirmek.
2. Öğrenci görüşlerinin dersi yönlendirmesine, öğretim yöntemlerini etkilemesine ve dersin içeriğini değiştirmesine izin vermek.
3. Öğrencinin kendi bakış açısını oluşturmasına izin vermek.
4. Açık uçlu sorularla öğrencileri sorgulamaya zorlamak ve soru sormanın yolunu açmak.
5. Öğrenciye kendi düşüncelerini geliştirmeleri için fırsat vermek.
6. Öğrenciye kendi görüşü içindeki tutarsızlıkları ortaya çıkarabileceği deneyimler sunmak.
7. Soruları cevaplamaları için öğrencilere daha uzun süre tanımak.
8. Öğrendiklerini ötelemeleri, doğada benzerlikler kurmaları için öğrencilere fırsat vermek.
9. Öğrencilerin merakını diri tutmak.
10. Alternatif görüşler sunarak öğrencilerin geniş bir bakış açısı kazanmalarına yardımcı olmak ve farklılıktaki güzellikleri yakalamalarını sağlamak.
11. Öğrendiklerini kendilerince anlamlandırma sürecinde öğrenciye rehberlik etmek.
12. Öğrencinin düşünmeyi düşünmesi ve nasıl öğrendiği üzerine kafa yormasını sağlamak.
13. Olayları yorumlarken basite indirgemek yerine, gerçek dünyanın karmaşıklığını göz önünde bulundurmamak.
14. Öğrenmeyi kitap satırları arasından değil, gerçek hayatın içinden örneklerle yapmak.

15. Hataları öğrencinin anlaması üzerine dönüt sağlamak için bir fırsat olarak kullanmak. (Akt, Ağlagül, 2009)

Buraya kadar yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı ile ilgili görüşleri şu şekilde özetlemek mümkündür:

-Öğrenci merkezlidir.

-Öğretmen rehberlik yapandır, bilgi sunan değildir.

-Öğrenmenin merkezinde bilgi değil bilginin işlenmesi anlayışı egemendir.

-Düşünmeyi öğrenme ve yaratıcılık temel esastır.

-Ana felsefe öğrenme değil öğrenmeyi öğrenmedir.

-Öğrenme sürecinin nasıl kurgulanacağı, öğrencinin bilişsel, duyuşsal ve fiziksel kapasitesi ile bağlantılıdır ve doğaçlama olarak biçimlenir.

-Öğrenme-öğretme süreci, öğrencinin yapabileceği ve geliştirebileceği etkinliklerle yürütülür.

-Öğrencilerin, öğrenmelere etkin olarak katılmasıyla öğrenmelerinin daha kalıcı olması sağlanmaktadır.

-Öğrencilerin, bilgiyi araştırması, keşfetmesi, yorumlaması ve çevre ile de bağlantı kurarak bireysel bilgilerini yapılandırmaları sağlanır.

-Öğrenilen bilginin, eleştirel düşünme ve problem çözmeye dayandırılması sağlanır.

Yapılandırmacı yaklaşım, Türkiye gündemine büyük oranda YİP çerçevesinde girmiştir. Dolayısıyla MEB, YİP'in temel dayanaklarından birisi olan yapılandırmacılığı, önemli sorunları bünyesinde barındıran Türk Eğitim Sistemi için çıkış noktalarından birisi olarak görmüş ve bu uğurda ciddi para ve emek sarf etmiş ve etmeye de devam etmektedir. Bu anlamda MEB'in, çağdaş bir TES tesis etmek için yapılandırmacılığa (diğer yaklaşımlar ve kuramlarla birlikte) umut bağladığı söylenebilir(Akpınar,2010: 20). Ülkemizde 2004 yılında başlanarak eğitimde yeni

yaklaşımlar çerçevesinde öğretim programları yeniden düzenlendi. Bu değişimlerden etkilenen Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı en son haliyle 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.

2.3. TARİH ÖĞRETİMİ VE İNKILÂP TARİHİ

2.3.1. Eğitim-Tarih İlişkisi ve İnkılâp Tarihi

Eğitim; bireylerin toplumsal yeteneğinin en elverişli düzeyde kişisel gelişmesinin elde edilmesi için seçilmiş ve kontrollü bir çevrenin (özellikle okulun) etkisi altında, toplumsal yeterlilik ve en üst düzeyde bireysel gelişmeyi sağlayan toplumsal bir süreçtir ((Tezcan, 1984:4, Fidan, Erden, 1987: 11).

Büyükdüvenci'ye göre :“eğitimin temel amacı kültür nakli ve daha önemlisi toplumu, arzulanan bir geleceğe götürmektedir”(Büyükdüvenci,1987). Eğitim geleceğe yatırımdır, özgürleşmedir, değişim ve kalkınmadır. Bütün değişimlerin öncüsü insandır, dolayısıyla insanı değiştirmeden hiçbir şeyi değiştirmek mümkün değildir. İşte burada bütün bu değişiklikleri sağlayacak yegâne unsur eğitimidir. Eğitim bütün değişimlerin öncüsüdür. Eğitim toplumsal yapıdan etkilendiği gibi toplumsal yapıyı da etkilemektedir. Eğitim anlayışını ve sistemini değiştirmeden hiçbir sosyal, ekonomik siyasal değişimi başarmanın mümkün olmadığı da bilinmektedir. Küreselleşmenin hızlı yaşandığı bu yüzyılda, bilim ve teknolojideki baş döndürücü gelişmelerin etkisiyle toplumların yapısı da değişmektedir. Dolayısıyla yeniden yapılanma ve değişime ayak uydurma bir zorunluluk haline gelmektedir. Durum böyle olunca eğitim, yalnız ülkemiz için değil, her toplum için bir yeniden yapılanma ya da değişim süreci anlamına gelmektedir.

Eğitim, fert olarak bireyi hayatta başarılı olmasını sağlayacak bilgi ve beceriler ile donatırken; toplumun değerlerini bireye öğretmekle de toplumsallaştırma görevini yerine getirir. Burada eğitimde tarihsel öğelerin kullanılması gerekir ki bu anlamda tarih derslerine büyük görev düşmektedir. “Tarih dersleri öğrencilerin analitik, eleştirel ve demokratik düşünme becerileri gibi zihinsel becerilerini geliştirir. Bu derste vatan, millet, bayrak, devlet, yönetme biçimi, hak ve sorumluluklar gibi unsurların öğretilmesi ile öğrencilerin vatandaşlık bilinci geliştirilir. Bunların

yanında tarih dersleri değerlerin öğretilmesi ve yeni değerlerin oluşturulmasında da önemli bir role sahiptir. Oluşturulan yeni değerler bireysel, kültürel ya da evrensel içerikli olabilir” (Demircioğlu, Tokdemir, 2008:69-88).

Bütün toplumlarda eğitimin toplumsal işlevlerinden biri; “toplumun kültürel mirasının birikimi ve sürekliliğini sağlamaktır. (Tezcan, 1981: 42). Kültürel mirasın en önemli unsurlarından biride tarihtir. Kültürel değerler bireyin sosyalleşmesinin ve kimlik kazanmasının önemli araçlarıdır. Çünkü bireyler içinde yaşadıkları toplumda sosyalleşir ve kimlik kazanırlar. “Eğitim, kişinin sosyalleşmesini ve içinde yaşadığı toplumun birbiriyle olmasını sağladığından TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük eğitimi de böyle bir siyasal toplumsallaşma sürecini öngörmektedir. Kültürün temel bir unsuru olmakla tarih, fikrî ve kültürel açıdan milli ve orijinal bir Şahsiyet kazandırma ve bilinçlendirme işlevini yüklenmektedir. Kaynak ve konu itibari ile milli unsurlar taşıyan tarih, milli karakterin kazandırılması ve birliğin tesisi açısından hayati bir mevkie sahiptir. Çünkü milli tarih, kültürel, siyasi ve ideolojik deliller sayesinde milli kimlik gururunu ve milli birliği temin edebilecektir” (Gencer, 2007: 36).

İnkılâp Tarihi öğretimi, Cumhuriyetin ilk yıllarında disiplinler arası bir anlayışla konferanslar şeklinde verilmeye başlamış, daha sonraki yıllar içerisinde tarih öğretimi ve tarih disiplini içerisinde ele alınmıştır. Söz konusu ders, başlangıç yıllarında üniversite düzeyinde millî gururu kuvvetlendirmek, dünyada yükselen totaliter rejimlere karşı Türk gençliğini korumak, Cumhuriyet rejimine bağlılığı artırmak, çağdaşlaşma kavramını etkin hale getirmek ve vatandaşlık eğitiminin bir parçası olarak kurgulanmıştır. Osmanlı’dan Cumhuriyete geçiş, tarih anlayışındaki değişiklik ve Türk tarih tezi çerçevesinde Türk tarihinin kökenlerine yönelen ulusal kazanımları, yeni rejimin özelliklerini açıklayan, çağdaş ve eğitici bir seyir izleyen İnkılâp Tarihi öğretimi, Türkiye Cumhuriyeti tarihi şeklinde ortaöğretimde tarih disiplini içerisinde ele alınmıştır. 1980 askerî müdahalesi sonrasında vatandaşlık eğitiminde ülkenin politik felsefesini ve rejimin ideolojik örgüsünü oluşturan “Atatürkçülük” bağlamında ele alınan İnkılâp Tarihi öğretimi, ortaöğretim ve bugünkü yapılanmayla ilköğretim içerisinde “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” dersi adıyla verilmeye başlamıştır.1981 yılından itibaren eğitim

sistemindeki yeni yapılanmayla Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi konuları Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler dersleri içerisinde ünite ve konular biçiminde, ayrıca ilköğretim programları içerisinde “Atatürkçülükle İlgili Konular şeklinde ve müstakil bir ders olarak 8. Sınıfta “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” adıyla verilmektedir (Yılmaz, 2004). Türkiye’de eğitimde yeni yaklaşımlar çerçevesinde öğretim programları 2004 yılında başlanarak yeniden düzenlendi. Bu değişimlerin etkisiyle yeniden hazırlanan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı en son haliyle 2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında uygulamaya konulmuştur.

2.3.2. Tarih ve Tarih Öğretimi

Tarih bilimi üzerine günümüze kadar çok sayıda tanım yapılmıştır. Literatüre bakıldığında tarih bilimi için şu ifadeler geçmektedir: Özçelik’e göre “Tarih, insan topluluklarının bütün faaliyetlerini, geçirdikleri gelişmeleri ve arasında geçen olayları, yer ve zaman göstererek, sebep-sonuç ilişkisi içinde, belgelere dayanmak suretiyle araştıran ve günümüze nakleden sosyal bilimdir”(Özçelik,2001). Köstüklü tarihi: “Geçmişteki olayları; yer, zaman ve failleri göstererek ve kaynaklara dayalı olarak sebep-sonuç ilişkisi içinde inceleyen bir dalı olarak tanımlamaktadır.” (Köstüklü, 2001: 12).

İnsanların, kendilerini doğru neticelere vardırarak ya da varmalarına yol açan bir düşünce tarzına ihtiyaçlarının olması, tarih biliminin var olma gerekçeleri arasında gösterilir. Geçmiş ile gelecek arasında sağlam bir köprü kurma, geleceğe emin adımlarla yürümek için önemlidir. Bu anlamda tarih, kişinin kendini tanımasına, geçmişten ders almasına, geçmişin tecrübe ve birikimlerinden faydalanarak geleceğe cesaretle adım atmasına olanak sağlamaktadır. Dolayısıyla kendini tanımayan, geçmişini bilmeyen bir toplumun hafızasını kaybetmiş bir insana benzetilmesi doğaldır. Bütün bunlar düşünüldüğünde tarih bilimi önemli bir gereksinimi karşılamaktadır.

Tarih, bilinmeyene yönelerek onu kendi yöntemleriyle keşfetmeye çalışan bir bilim dalıdır. Tarih, sosyal bilimler içerisinde kullandığı yöntem ve diğer bilim dallarıyla olan ilişkisi açısından- önemli bir yere sahiptir. Gerek ülkemizde gerekse

diğer ülkelerde eğitimin her kademesinde okutulmaktadır. Tarih hakkında bilgi, öğrenme yoluyla elde edilir. Milletlerin tarihi tecrübeleri, irsiyet yoluyla nesilden nesile geçmez. Tarih eğitimi, okulun eğitim programının uygulanmasında büyük öneme sahiptir. Çünkü tarih kültürü genel kültürün vazgeçilmez bir parçasıdır. Tarih eğitiminin, kültürel mirasın önemli bir parçası olması, sosyal hayatın değerlerini takdir etmesi, insanların birbirleriyle etkili bir işbirliğini kolaylaştırması, analiz, sentez ve genelleme gibi eğitim becerilerini geliştirmesi, empatiyi beslemesi, öğrencilere birer vatandaş ve milli gururun kazandırılması ve öğrencilerin mensubu olduğu milletin geçmişine saygı duyması ve ahlakî kuralların yerleşmesi bakımından önemli ve gereklidir (Köken, 2002: 72; Gençmehmetoğlu, 2009: 2).

2.3.3. Türkiye’de Tarih Öğretiminin Genel Amaçları

Tarih dersi müfredat programına göre, tarih dersinin genel amaçlarının bir kısmını Milli Eğitim Bakanlığı şu şekilde ifade etmiştir: Atatürk ilke ve inkılâplarının, Türkiye Cumhuriyeti’nin siyasi, sosyal, kültürel ve ekonomik gelişmesindeki yerini kavratarak öğrencilerin laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olmasını sağlamak, geçmiş, bugün ve gelecek algısında tarih bilinci kazandırmak, Millî kimliğin oluşumunu, bu kimliği oluşturan unsurları ve millî kimliğin korunması gerekliliğini kavratmak, Türk tarihini ve Türk kültürünü oluşturan temel öge ve süreçleri kavratarak öğrencilerin kültürel mirasın korunması ve geliştirilmesinde sorumluluk almalarını sağlamak, geçmiş ve bugün arasında bağlantı kurarak millî birlik ve beraberliğin önemini kavratmak (MEB,2007).

Tarih bireyi topluma kazandıran bir ders olarak, öğrenciye bu günün şartlarına uygun evrensel değerler yüklemeyi de amaç edinmiş, bunun sonucunda da tarih öğretiminde toplumsal dayanışma içerisinde, üretebilme potansiyeline sahip, ulusal benliği zedelemeyip tam tersi çağdaş içeriğiyle onu güçlendiren, bunu yaparken de insan haklarına saygılı ırk, din kültür, cinsiyet temelli ayrımcılığa karşı çevre de değerlerine duyarlı, barışı savunan bireyler yetiştirmek gibi amaçlar çerçevesinde programlar oluşturulmaya başlanmıştır. Tarih, bu yönüyle ilerlemeci bir amaç gütmekte, geçmiş olduğu gibi değil geleceğe yönelik olarak anlatmayı amaç edinmektedir (Göç, 2009: 7).

Değişen bireysel ve toplumsal yaşam koşulları ve bunların üstesinden gelebilmeye yönelik arayışlar insanlığın ilgisini tarihe yönelttiği için ondan beklenen yarar ve işlev zaman içerisinde farklılıklar göstermiştir. Tarihe yönelik bu bakış aynı zamanda tarih öğretimine yüklenen amaçlar üzerinde de etkili olmuştur. (Şıvgın, 2009)

Tarih eğitimine yüklenen birçok amaç vardır. Aslan'a göre :“Bunlar: bugünün anlaşılması, ileriye bakış Ulusal kimlik duygusu verilmesi, hayal gücünün gelişmesi, eleştirel düşüncenin gelişmesi, ahlaki amaçlar, objektif olabilme, empati yapabilme İyi vatandaş yetiştirme vs. bunlara daha birçokları eklenebilir.” (Arslan, 2006).

Tunçay tarih dersinin amaçlarını aşağıdaki gibi tespit etmiştir:

- Çocuğun geçmişi ve bugünü anlamasına yardımcı olmak,
- Onda, bütün insan etkinliklerine karşı bir duygudaşlık uyandırmak, böylelikle yetişmesinin ufuklarını da genişletmek,
- Kendisini bir zaman boyutunun, sürekli bir akışın içinde görmesini sağlamak,
- İnsan soyunun bir üyesi sıfatıyla geçmişe neler borçlu olduğunu ve geleceğe karşı ödevlerini –bilinç ve misyonunu – kavratmak,
- Evrenin hep böyle olagelmediğini anlamasını ve geçmiş deneylerin çeşitliliğine bakarak, gelecekte de ne gibi geniş olanaklar bulunduğunu düşünmesine yol açmak,
- Olayları neden ve sonuçlarıyla birlikte görüp açıklamaya alıştırmak; görünüşte ve gerçek nedenleri ayırmayı öğretmek,
- Toplum-birey ilişkisini doğru örneklerle kavranmasına; son amacın gerçekten özgür kişiler yaratmak olduğunu, fakat bu amaca ancak iyi kurulmuş, adil bir ortamda erişebileceğini anlamasına yardım etmek.
- Yüksek insan değerlerini benimsemesine çalışmak, dünyanın her neresinde, her ne zaman, her kime karşı bir haksızlık yapılmışa, kendisine yapılmışçasına ona isyan etmesini, her kim değerli bir iş yapmış, insana bir şey katmışsa, ona gönülce bir yakınlık duymasını sağlamaktır(Tunçay, 1977: 284-286).

Cumhuriyetin ilanını takiben tarih dersi, eğitim ve öğretim etkinlikleri içinde önem verilen bir ders olarak karşımıza çıkmaktadır. Ulus devlet anlayışına göre kurulan Türkiye Cumhuriyetinde yetişen gençlere ulus bilincinin kazandırılması ve geçmişin öğretilmesi görevi tarih derslerine yüklenmişti. Bu bağlamda, 1924 yılından buyana tarih müfredat programımızda değişiklikler yapılmıştır (Kaya, 2003:25-50). Safran çalışmasında “cumhuriyetin kuruluşundan itibaren Atatürk’le beraber, Türk tarihine bütüncül bir biçimde bakılmaya başlandığını ve tarih programlarında Türk tarihinin esas alındığını belirtmektedir” (Safran, 2002). 1936 yılı programı için Sakaoğlu programın bütün uygarlıkları Türklüğe ve Türklere bağladığını belirtmektedir (Sakaoğlu,1998).

Tarih programda yapılan son önemli değişiklik 1993 yılında gerçekleştirilmiş olup bu programın giriş kısmında, o tarihe kadar tarih öğretiminde ve tarihsel bilgede değişme ve gelişmeler olmasına karşın, Cumhuriyet dönemi tarih müfredat programlarında büyük değişikliklerin yapılamadığı iddia edilmektedir (MEB, 1993: 4). 1993 programı, ders geçme ve kredili sisteme göre hazırlanmıştı. Ancak 1998 yılında alınan bir karar uyarınca, 1993 Tarih Müfredat Programı’nda bir değişiklik yapılmadan, programın aynen sınıf geçme sistemine uygulanması kabul edilmiştir (Kaya, 2003: 48).

Sosyal bilimler içerisinde çok önemli bir misyonu olan tarih dersinden beklentiler oldukça fazladır. Bu sebeple Tarih dersine ilişkin öğretim programlarının dünyadaki çağdaş gelişmelere uyarlanarak hazırlanması, Tarih müfredat programımızın genel amaçlarının, demokratik anlayış ve etkili vatandaşlıkla ilgili beceri ve nitelikleri kazandıracak şekilde zenginleştirilmesi, ülkemizin geleceği ve insanlık adına yetiştirilecek nesiller için önem arz etmektedir.

2.3.4. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretimi

Milli Eğitim Temel Kanunu'nun Birinci Maddesi Türk Milli Eğitiminin genel amacını aynen şöyle belirlemiştir: Türk Milletinin bütün fertlerini, Atatürk İnkılâp ve İlkelerine ve Anayasa'da ifadesi bulunan Atatürk Milliyetçiliğine bağlı; Türk Milletinin milli, ahlaki, insani, manevi ve kültürel değerlerini benimseyen, koruyan ve geliştiren; ailesini ve vatanını, milletini seven ve daima yüceltmeye çalışan; insan

haklarına ve Anayasanın başlangıcındaki temel ilkelere dayanan demokratik, laik ve sosyal bir hukuk devleti olan Türkiye Cumhuriyetine karşı görev ve sorumluluklarını bilen ve bunları davranış haline getirmiş yurttaşlar olarak yetiştirmek (R.Gazete, 1973).

Eğitim sistemi içerisinde, eğitim yoluyla siyasal değerlerin aktarımı, bu değerlerin geliştirilmesi ve vatandaşlık bilincinin kazandırılması konusunda sosyal bilimlerin etkin bir rol oynar. Bu çerçevede sosyal bilgiler, tarih ve vatandaşlık bilgisi dersleri ülkelerin siyasal felsefelerine bağlı olarak eğitimin siyasal karakterli amaçlarının gerçekleştirilmesinde önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Dünyada olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin insan yetiştirme düzeni içerisinde ulusal kimliğin şekillenmesinde tarih alanı önemli bir işlevi yerine getirmektedir (Yılmaz, 2006). Kalaycıoğlu'na (1985) göre Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi eğitimi de böyle bir siyasal toplumsallaştırma sürecini ön görmektedir.

Türk Millî Eğitimi'nin amaçlarının gerçekleştirilmesinde büyük yeri ve önemi olan bu dersin konuları işlenirken; öğrencilere süratle değişerek karmaşık hâle gelen yurt ve dünya sorunları karşısında, ihtiyaç duyulan gerekli bilgi ve anlayışın, olumlu davranışların kazandırılması ve geliştirilmesinde başlıca kaynağın Atatürkçülük olduğu kavratılacaktır (Aksoy, 2003). Dersin ilk amacına uygun olarak gençlere Türkiye Cumhuriyeti'nin hangi şartlarda kurulduğunu anlatabilmek ve bu cumhuriyeti yaşatabilmek için Cumhuriyetin kurucusu olan Atatürk'ün ortaya koyduğu ilke ve inkılâplarını tanıtmak ve bunları değerlendirmek, Türk gençliğinin Cumhuriyetine ve devletine sahip çıkmasını sağlayacaktır (Akbaba, 2007).

İlköğretim 8.sınıf T.C inkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretim programında bu dersin genel amaçlarından bazıları şu şekilde belirtilmiştir:

-Atatürk İlke ve İnkılâplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.

-Atatürk'ün dünya görüşünü ve düşüncelerini benimseyerek Atatürkçü düşünce sisteminin bir savunucusu olur.

-Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.

-Günümüzün ve geleceğin sorunlarına Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve beceriler kazanır.

-Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini Atatürk İlke ve İnkılâplarının oluşturduğunun bilincine varır.

-Millî Mücadeleden hareketle, Türk milletinin özgürlük, bağımsızlık, vatanseverlik, millî birlik ve beraberlik anlayışı ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini kavrar (MEB, TTK, 2006).

Ülkemizde eğitim sistemimizin bütün kademelerinde; İlköğretim 8. sınıfta, ortaöğretim ve yüksek öğretimde T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi adı altında bu ders zorunlu ders olarak okutulmaktadır. Ayrıca 1. sınıftan 11. sınıfa kadar Matematik, Fen ve Teknoloji, Türkçe, Müzik, Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi, Sosyal Bilgiler gibi derslerde Atatürkçülükle ilgili kazanımlara yer verildiğini görüyoruz.

Türkiye Cumhuriyetinin kuruluş felsefesi ve değerlerinin çocuklarımıza ve gençlerimize öğretilmesinde bu ders, önemli bir görevi yerine getirmektedir. Bu nedenle bu dersin etkili ve en çağdaş öğretim yöntem ve tekniklerine uygun olarak işlenmesi gerekir. Bu dersin başarısı derse ilişkin öğretim program ve materyallerinin çağdaş esaslara göre hazırlanmasına, öğretmenlerin bu dersi etkili yöntem ve tekniklerle öğrenci ilgi ve isteklerini dikkate alarak süreç odaklı işlemesine bağlıdır.

2.3.5. Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Tarihsel Gelişimi

Tarih bilincinin sistemli bir şekilde uygulanan politikalara destek olarak kullanılması, eğitim sistemi içerisinde bir dayanak oluşturması, Cumhuriyet döneminde Türk Tarih Tezi ile gerçekleştirilmiştir. Dünyada olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti'nin insan yetiştirme düzeni içerisinde de ulusal kimliğin

şekillenmesinde tarih alanı önemli bir işlevi yerine getirmektedir. Cumhuriyetin modernleşme kurgusuna yaklaşımında Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi bu bağlamda özgün bir yer tutmaktadır (Yılmaz, 2006:3).

Bu dersin, ortaya çıkışında üç önemli neden görülmektedir. Bunlardan ilki, yeni tarih görüşü doğrultusunda yeni bir anlayışla tekrar kurgulanmaya başlayan tarihsel kimliğin bir parçası olarak ortaya çıkan “inkılâp tarihi” düşüncesidir. İnkılâp tarihi, bu yeni tarih anlayışıyla Millî Mücadele sonunda kurulmuş olan yeni devletin ideolojik örgüsünü Türk toplumuna benimseterek yayma projesinin bir aracı olarak düşünülmüştür. İkincisi, inkılâp tarihi dersine vatandaşlık eğitiminin bir parçası olarak yüklenen doğal işlevdir. Burada yeni rejim doğal olarak kendi insanını yetiştirmek ve bunun için de kendi tarihinden yararlanmak istemiştir. Üçüncüsü ise inkılâp tarihinin uluslararası düzeyde karşılaştırmalı olarak sunulması düşüncesidir ki dış ülkelerde özellikle Avrupa’da yükselen totaliter rejimlere ve diğer ideolojilere karşı Türk gençliğinin korunması amacıdır (Yılmaz, 2006:3). Safran’a (1998) göre “İnkılâp tarihi dersinin ortaya çıkmasında üç sebep etkili olmuştur. Bunlar, 1930’lu yıllara dayanan yeni tarih anlayışının etkisi, vatandaşlık eğitiminin bir aracı ve uluslararası düzeyde karşılaştırmalı olarak bir devrim tarihi dersine ihtiyaç duyulmasıdır.”

Türkiye’de bugün tarih eğitimi içerisinde bir ana bilim dalı olarak kürsüleşen, Milli Bağımsızlık Savaşı ve İnkılâp devri öğretimini ihtiva eden, ilk ve orta öğretim programlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük, Yüksek Öğretimde ise Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi olarak okutulan ders ilk kez 23 Nisan 1924’te toplanan I.Heyet-i İlmiye Toplantısı’nda ele alınmıştır (Aslan,1998). İlk ve orta öğretimde 1924 Yılı Programı ile okutulmaya başlanmış ve programa göre ilkokullarda tarih dersleri 3. sınıfta daha ziyade bir kıraat ve muhasebe şeklinde, 4 ve 5. sınıflarda ise Genel Tarih ve Türk Tarihi karışık olarak okutulmuştur(Gencer, 2007:16).

Üniversite düzeyinde bu dersi gelecek kuşaklara aktarmak için 1933 yılında İnkılâp Enstitüsü adı altında bir enstitü kurulmuştur. Kurulan bu enstitü, Türk

İnkılâbı'nı ve özelliklerini gelecek kuşaklara üniversite düzeyinde öğretmeye çalışmıştır.

Baykara (1994), 1942 yılında İnkılâp Tarihi derslerinin daha kapsamlı hale getirilmesi için İnkılâp Tarihi Enstitüsü kurulduğunu ve yüksek öğrenimde inkılâp tarihi dersinin zorunlu bir ders haline getirildiğini belirtmektedir. 27 Mayıs 1960 askeri darbesinin ardından dersin adı “Türk Devrim Tarihi” olarak değiştirilmiştir.

Bu ders, 1981 yılında (ilköğretimin sekiz yıla çıkarılmadan önce) temel eğitim ikinci kademedede (6-8. sınıflar) “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” adıyla okutulmaya başlanmıştır. 1982 yılında ise, günümüzdeki şekliyle “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” adını almıştır. Günümüzde ilk ve orta öğretimdeki her dersin içeriğinde yer alan “Atatürkçülük ile ilgili konular” 1982 yılından itibaren ilköğretim programlarının içerisine serpiştirilmeye başlanmış ve 1986 yılından itibaren bu uygulama düzenli bir şekilde sürdürülmüştür. Bu aşamada özellikle mihver ders olarak kabul edilen sosyal bilgiler derslerinde ve sınırlı da olsa diğer derslerde yer alan “Atatürkçülük” ile ilgili kazanımlar, İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük konularının genç kuşaklara öğretilmesinde önemli rol üstlenmişlerdir (Dönmez, Yazıcı, 2013).

2.3.6. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin İlköğretimde Öğretimi

İnkılâp Tarihi konuları başlangıçta ilkokul ve ortaokullarda tarih ve sosyal bilgiler dersleri içinde yer alırken 1981 yılından sonra ilk defa “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” dersi adı altında ortaokullara konmuş ve gelinen süreçte ilköğretim düzeyinde bir ders niteliği kazanmıştır (Yılmaz, 2006: 24).

1982 tarihinde II. Kademe ve Orta Öğretim Kurumlarında “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” dersinin ismi, sonuna “Atatürkçülük” sözcüğü eklenerek “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” şeklinde değiştirilmiştir. Daha sonra ilk ve orta öğretim programlarından bazılarında 1982 yılında başlatılan ve 1986 tarihinden itibaren de sistemli bir şekilde uygulamaya konulan ve zaman içerisinde geliştirilerek değişikliklere uğrayan “Atatürkçülükle İlgili Konular” adı altında amaç/davranış ve konular ilave edilmiştir.(Tebliğler Dergisi,1986). Bu bağlamda

diğer öğretim programlarına ek olarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine de Atatürkçülükle ilgili konuların ilave edilmesine karar verilmiştir

Eğitimin her seviyesinde olduğu gibi Türkiye Cumhuriyeti inkılâp tarihi ve Atatürkçülük konularına ilişkin öğrenme yaşantıları, ilköğretim düzeyinde de temelde programlar yoluyla planlı ve yakın çevre, aile, siyasal ve sosyo-kültürel etkiler gibi öğrencinin okul dışında etkilendiği program dışı öğrenmeler olmak üzere iki farklı şekilde gerçekleşmektedir. Yılmaz’a göre “İlköğretim düzeyinde planlı inkılâp tarihi öğretimi, programlar ve okul içi etkinlikler yoluyla şu başlıklar altında gerçekleştirilmektedir: Belirli gün ve haftalarda yapılan kutlama ve etkinlikler. Bu etkinliklerle birlikte Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler derslerinde yer alan ünite ve konular” (Yılmaz, 2006:24).

İlköğretim kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programı, 1981 yılında “Temel Eğitim II. Kademe Okulları (Ortaokul) Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi Müfredat Programı” adıyla kabul edilmişti. Program tasarımı açısından bakıldığında; Temel Eğitim II. Kademe, Ortaöğretim ve Yüksek Okullarda okutulması kararlaştırılan bu dersin amaçlar ve içerik bakımından bir bütünlük içerisinde olduğu anlaşılmaktadır. Genel amaçlar ortaklığı öğretimin bütün seviyeleri için bir bütün olarak düzenlendiği için program öğrencilerin hazır bulunuşluk ve gelişim özelliklerinin göz ardı edildiği eleştirilerine maruz kalmaktaydı (Yılmaz, 2004: 67).

Türk millî eğitim sistemindeki gelişmeler ve program yaklaşımı sonucunda öğretim programları geliştirilmekte ve yeniden düzenlenmektedir. Program, ilköğretim ve orta öğretim düzeyinde öğretim programları tasarımı projesi kapsamında 18 Kasım 2003 tarih ve 12438 sayılı makam oluru ile kurulan Özel İhtisas Komisyonu tarafından hazırlanarak Talim Terbiye Kurulu’nun 23 Şubat 2006 tarih ve 16 sayılı kararıyla 2008-2009 öğretim yılında uygulanmak üzere kabul edilmiştir. Bu arada 2007 yılı itibarıyla pilot uygulamalar sonunda MEB tarafından program geliştirme çalışmaları tamamlanmış ve uygulamaya geçilmiştir. 08 Haziran 1981 tarihli T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (8. Sınıf) Dersi Öğretim Programı

ise 2008-2009 Öğretim yılından itibaren uygulamadan kaldırılmıştır. Bu tarihten itibaren yeni öğretim programlarına göre ders kitabı, öğretim kılavuz kitabı ve öğrenci çalışma kitabının takım olarak yeniden yazılması kararlaştırılmıştır (Tebliğler Dergisi, 2006).

Yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı yapılandırmacılık yaklaşımı esas alınarak hazırlanmıştır. Ata'ya göre: “Oluşturmacılık yaklaşımı, öğrencilerin ön yaşantılarından hareket etmeyi ve öğrencilerin bireysel ya da grup olarak dokümanlar üzerinde sosyal bilimci gibi çalışarak eleştirel düşünebilmek ve bilimsel yorum yapabilme yeteneğini artıracaktır”(Ata, 2006).

2010 yılından önce 8. Sınıfta haftada 3 ders saati olarak işlenen ilköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi için 20.07.2010 tarih ve 75 sayılı Talim Terbiye Kurulu Kararı ile kabul edilen çizelgede haftada 2 ders saati ayrılmıştır.

İlköğretim ve Eğitim Kanunu İle Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun ile eğitimi 12 yıla kesintili bir şekilde çıkaran zorunlu eğitim düzenlemesi 11 Nisan 2012 tarihli Resmi Gazete 'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. Kanun ile sekiz yıllık kesintisiz ilköğretim uygulamasından vazgeçilerek ilkokul ve ortaokul kavramları geri getirilmiştir. Bu sebeple İlköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (8. Sınıf) Dersi Öğretim Programı da ortaokul sistemi içerisinde yer almıştır. (Resmi Gazete, 2012).

2.4. YAPILANDIRMACI YAKLAŞIM ÇERÇEVESİNDE HAZIRLANAN YENİ İLKÖĞRETİM 8. SINIF T. C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMI (GEREKÇE VE ANALİZİ)

2.4.1. TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının Yenilenme Nedenleri

1982 tarihinde II. Kademe ve Orta Öğretim Kurumlarında “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi” dersinin ismi, sonuna “Atatürkçülük” sözcüğü eklenerek “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük” şeklinde değiştirilmiştir. Daha sonra ilk ve orta öğretim programlarından bazılarında 1982 yılında başlatılan ve 1986

tarihinden itibaren de sistemli bir şekilde uygulamaya konulan ve zaman içerisinde geliştirilerek değişikliklere uğrayan “Atatürkçülükle İlgili Konular” adı altında amaç/davranış ve konular ilave edilmiştir.(Tebliğler Dergisi,1986). Bu bağlamda diğer öğretim programlarına ek olarak Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine de Atatürkçülükle ilgili konuların ilave edilmesine karar verilmiştir.

Yılmaz’a (2006) göre :“Türk millî eğitim sistemindeki gelişmeler ve program yaklaşımı sonucunda öğretim programları geliştirilmekte ve yeniden düzenlenmektedir. İlköğretim programları içerisinde mevcut programların düzenlendiği veya geliştirildiği tarihler dikkate alındığında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programı (1981) eski program özelliğiyle dikkati çekmekteydi.” Özetle Milli Eğitim Bakanlığı, eğitim sistemindeki gelişmeleri dikkate alarak yeni programlar geliştirmiştir. Fakat MEB, ilköğretimin diğer branşlarında yapılandırmacı anlayış doğrultusunda yeni öğretim programları hazırlamasına rağmen; Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi dersi için öğretim programını yeniden düzenlemek konusunda geç bile kalmıştı.

İnkılâp Tarihi öğretimi konusu, eğitimin bütün basamakları dikkate alınarak tartışılmalı ve her öğretim kademesinin seviyesi açısından veriliş şekli, içeriği ve öğrenci kazanımları belirlenmelidir. Bu dersin ilköğretim düzeyinde öğrenciye davranış, tutum ve değer kazanım ağırlıklı olarak verilmesi gerektiği fakat bu konu alanında daha çok bilgi kazanımına yönelme olduğu bilinmektedir. Programda yer alan davranışların bilişsel alanla olan ilişkisi ve verilen bilgilerin tekrar özelliği taşıdığı eleştirileri, ayrıca ders kitaplarındaki değerlendirme çalışmaları sorularının çoğunlukla bilgiyi ölçen sorular olması bu tespiti doğrulamaktadır. “Özellikle öğrencide kalıcı tutum ve değerlerin oluşum sürecinde siyasal toplumsallaşma açısından en uygun yaş grubunu oluşturduğu dikkate alınarak, bu düzeyde söz konusu dersin verilmesi tutum ve değer aktarımı ağırlıklı olmalıdır” (Yılmaz, 2006: 4).

Yaşadığımız bu yüzyılda, eğitime ve eğitim sistemlerine olan bakış açısı değişmektedir. Ülkeler, hedefledikleri insan ve vatandaş modelini oluşturmak için

eğitimdeki gelişmelere ayak uydurmaya çalışmaktadırlar. Bu bağlamda ülkemizde de 2003 yılında başlanarak yeni program geliştirme çalışmaları yapılmaktadır. Yeni yaklaşımla yapılan programlarda, davranışçı psikolojisinin terminolojisi yerine daha farklı bir terminolojinin kullanılmaya başlandığını görmekteyiz. Örneğin, kazanım, öğrenme alanı, beceri, değer, etkinliğe dayalı ders işleyiş, yapısal kavramlar ve oluşturmacı değerlendirme araçları (öz değerlendirme, öğrenci ürün dosyası v.b.) gibi. Oluşturmacılık (constructivism) yaklaşımına ait terminoloji ile öğretim programları yapılmaya devam etmektedir. Benzer disiplinlere sahip olan Sosyal Bilgiler dersinde uygulanmaya başlanan bu yaklaşım, pekâlâ T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi için de uygulanabilir. Ata'ya (2005) göre “oluşturmacılık yaklaşımı öğrencilerin ön yaşıntılardan hareket etmeyi ve öğrencilerin bireysel ya da grup olarak dokümanlar üzerinde “sosyal bilimci gibi çalışarak öğrenmesini vurgulamaktadır.” Oluşturmacılık yaklaşımına göre öğrencilere, dokümanlarla çalışma imkanının sağlanması olayları ve olguları da daha kalıcı öğrenmeyi sağlayabilir. Bu şekilde öğrenciler, eleştirel düşünebilmek ve bilimsel yorum yapabilmek için inkılâp tarihinin temel olgularını 5N1K formülüne cevap verecek şekilde edinecektir.

2.4.1.2. Müfredatın Yoğunluğu ve Ders Süresine Yönelik Şikâyetler

Program geliştirme sürecinde taslak program, 81 ilde oluşturulan tarih programı geliştirme komisyonlarına, ayrıca 52 kuruma (üniversitelere, ilgili resmi kurumlara ve eğitim sendikalarına) gönderilmiştir. İllerden gelen raporlarda yer alan önemli konulardan biri de dersin süresi ile ilgilidir. Örneğin Erzincan, İstanbul, Muğla, Kahramanmaraş, Aydın, Kilis, Karabük, Muğla, Amasya illeri dersin müfredat programının yoğun olduğunu ve ders saatinin artırılmasını istemektedir. Kastamonu ve Balıkesir özellikle ders süresinin 2 saatten 4 saate çıkarılmasını istemektedir. Cumhuriyetin ilk yıllarından beri tarih öğretmenleri tarih dersinin süresinin azlığından şikâyet etmektedir. 1927 tarih programında bu şikâyet ve gerekçeleri çok doğru bir şekilde analiz edilmiştir. Öğretmenlerimiz ders kitabındaki bütün bilgileri öğrencilere öğretmeyi ve ondan istemeyi görev bilmektedir. Gerçekte öğretmen, öğrenciyi kişisel ve serbest çalışmaya teşvik etmeli ve bütün bilgileri ders saatine sıkıştırmaya çalışmamalıdır. (Ata, 2005)

8. sınıf Vatandaşlık ve İnsan Hakları dersi ile İnkılâp Tarihi dersini Sosyal Bilgiler öğretmenleri vermektedir. Genelde öğretmenler, benzer içeriklere sahip olduğu için bu derslerin birleştirilmesini talep etmektedir. Böylece tek bir derste vatandaşlık bilgisi konuları ile Atatürkçülük konularının ilişkilendirilmesini daha iyi yapabileceklerini ifade etmektedir. (Ata, 2005).

2.4.1.3. Kronolojik mi Yoksa Tematik Bir Program mı Yapılmalıdır?

Eski program incelendiğinde özellikle inkılâpların alanlarına göre işlendiği görülmektedir. Bu tür bir programla karşılaşan öğrenci çoğu kez hangi olayın önce hangisinin sonra olduğunu fark edememektedir. Yani kronolojik düşünme becerisini edinmemekte, sebep-sonuç ilişkilerini kuramamaktadır. Bu nedenle yeni programda Özellikle geçmişten günümüze kronolojik bir tasarım yapılmaya çalışılmıştır. Muğla, Nevşehir, Afyon, Kırıkkale, Bursa, Gaziantep, Niğde, Bartın, Mardin, Bayburt, Kahramanmaraş, Mardin, Uşak, Bingöl gibi il komisyonları, programın kronolojik sırayı izlemesinin eğitim ve öğretim faaliyetlerini olumlu yönde etkileyeceği görüşündedir. Yalnız üç il (Kastamonu, Trabzon ve Ardahan) toplumsal alanda, siyasal alanda inkılâplar yaklaşımına devam edilmesini istemektedir (Ata, 2006: 6).

İçeriğin birbirinin ön şartı olarak ve aşamalı bir biçimde düzenlenebilmesi için öncelikle ilköğretim, daha sonra orta ve yüksek öğretimde çalışmaların yapılması gerekmektedir. Bu konu alanında önceki programda dersin tasarımı sırasında bütün eğitim düzeyleri için on iki amaç belirlenmiştir. Dolayısıyla bu amaçlar genel amaçlar konumundadır. Eğitimde düzey farklılıkları dikkate alınarak ilk ve orta öğretim düzeyinde dersin genel amaçları çerçevesinde dersin özel amaçları da belirlenmelidir (Yılmaz, 2006: 4).

2.4.1.4. Öğrenci Psikolojisine ve Mantığına Uygun olarak T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının Döngüsel Çekirdek Bilgisinin ve Temel Kavramlarının Belirlenmesi

Yılmaz (2006), “İnkılâp Tarihi öğretiminde içeriğin birbirinin ön şartı ve aşamalı olarak gerçekleştirilmesi gerektiğini belirtmektedir.” Eğitim kademelerinde öğrencilerin yaş ve algılama düzeyleri farklıdır. Tabiatıyla inkılâp tarihi programları

hazırlanırken öğrencilerin psikolojisi ve seviyeleri esas alınmalı, dersin amaçları bu doğrultuda belirlenmelidir. Yani öğrencilerin, eğitim kademelerinde bu derse ilişkin öğrenmeleri gereken temel bilgi ve becerilerin ne olması gerektiği konusu önem arz etmektedir.

Ata'ya (2005) göre “Her sınıf için konu alan içeriğinin çekirdek bilgisi belirlenmelidir. Sorun şöyle ifade edilebilir. "4. Sınıftan 11. Sınıfa kadar İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülükle ilgili olarak öğrencilerin çekirdek bilgisi ne olmalıdır? Bu bilgi ile nasıl karşılaştırılmalıdır?"

Öğrenciler, temelde tarih derslerinde üç tür kavram ile karşılaşır. Birincisi, tarih biliminin metodolojisine özgü kavramlardır. Bunlar kanıt, neden-sonuç, benzerlik-farklılık, süreklilik-değişimdir. Toplumlari anlamayı kolaylaştıran güç, inanç, iletişim, çatışma gibi temalarda bu kategoride değerlendirilebilir. İkincisi zamana ve mekâna ilişkin eşsiz tarih kavramlarıdır (Örn. Kurtuluş Savaşı, Tekâlif-i Milliye, Kuvayi Milliye gibi.). Üçüncüsü gündelik yaşamda kullanılan kavramlarıdır. Bunlar miras, moda, kale, meclis, kriz gibi terimlerdir. Dikkat edilirse özellikle ilk iki tür yapısal kavramın öğretiminde sorun yaşamaktayız. Bunlarla ilgili olarak örnek kavram ağları, kavram haritaları, tablo ve şemalar programa konulmalıdır. Benzer kavram haritalarını öğretmen, öğrencilerine hazırlatarak, onların kavram yanılgılarını da saptayabilir. (Ata, 2005)

2.4.1.5. Program ve Ders Kitabı İle İlgili Sorunlar

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ile ilgili sorunların hepsini programa yüklemek doğru değildir. Ders kitaplarında hem içerikten hem de görsel tasarımdan kaynaklanan sorunlar vardır. Sadece ders kitabının kaynakçası bile bize güncel bilimsel çalışmaların kitaplara yansıtılmadığı ile ilgili fikir vermektedir. Nitekim illerden gelen bazı raporlar da ders kitabı ile ilgili önerilerini sıralamaktadır. Örneğin Çankırı ili komisyonu "ders kitabı sıkıcı olmaktan kurtarılmalıdır." cümlesinin altını çizmektedir. Mevcut sistemde kitap inceleme komisyonları programın içerdiği hedef ve ilgili davranışların ifade olarak kitapta olup olmadığına bakmaktadır. İstenilen hedef ve davranışlara sadece bir metin ile değil, bir fotoğraf, bir şiir, bir şarkı ya da doküman ile de ulaşılabileceği göz önüne alınmalıdır (Ata, 2005).

Ders kitabı yazımında yazarlar tarafından yeni yazım teknikleri kullanılmalıdır. Kitap yazarı, temel anlatısını kısa tutarak, birincil ve ikincil kaynakları kitaba eklemeli, öğrencilerin bunları okuyarak, farklı yorumları değerlendirmelerini ve bir sentez yapmalarını sağlamalıdır. Bazen bir istatistik verinin, bir grafiğin, bir tablonun, bir resmin onlarca sayfadan daha önemli olduğu unutulmamalıdır. Ders kitabının görsel tasarımında da daha yaratıcı tasarımlara gidilmelidir. Bu yaş düzeyi öğrencilerin bulmaca çözmeye meraklı olduğu görülmektedir. Bu yüzden ünite sonlarında bulmacalar yer alabilir. Öğretmen, dersin bir saatinde kitaplar açık olarak bulmaca çözdürerek dersi işleyebilmelidir (Ata, 2005).

İnkılâp tarihi öğretim düzeyleri belirlenmeli öğrenciye hangi devrede hangi içerikle hangi amacın kazandırılacağı planlanmalıdır. Bunun için öncelikle ilköğretimde bu dersin programı ele alınmalıdır. Bu konu alanında dersin tasarımı sırasında bütün eğitim düzeyleri için on iki amaç belirlenmiştir. Dolayısıyla bu amaçlar genel amaçlar konumundadır. Eğitimde düzey farklılıkları dikkate alınarak ilk ve orta öğretim düzeyinde dersin genel amaçları çerçevesinde dersin özel amaçları da belirlenmelidir (Yılmaz, 2004: 318).

Dersin içeriğinin yapılandırılmasında öğrenci beklentileri, ilgi ve ihtiyaçları göz önünde bulundurulmalıdır. Yılmaz'ın yaptığı araştırma sonuçlarına göre “Bu dersin ilköğretim düzeyinde öğrenciye davranış, tutum ve değer kazanım ağırlıklı olarak verilmesi gerektiği fakat bu konu alanında daha çok bilgi kazanımına yönelmekte olduğu anlaşılmaktadır. Programda yer alan davranışların bilişsel alanla olan ilişkisi ve verilen bilgilerin tekrar özelliği taşıdığı eleştirileri, ayrıca ders kitaplarındaki değerlendirme çalışmaları sorularının çoğunlukla bilgiyi ölçen sorular olması bu tespiti doğrulamaktadır” (Yılmaz,2004:318).

Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük içeriğine bir bütün olarak bakıldığı zaman dersi veren öğretmenlerin %77, 2'si içeriğin öğrenci ihtiyaçlarını karşılayabildiğini düşünmektedir. Öğretmenlerin konulara ilişkin ihtiyacı karşılamama gerekçeleri, içerik tekrarı, kavram eğitiminin yetersizliği, konuların yüzeysel işlenmesi gibi konular ve çoğunlukla da ders kitaplarına eleştirel bir bakışı

yansıtmaktadır. Yine araştırmada öğrenciler, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi konularına %99 oranında ihtiyaç duyduklarını ve içeriğinin öğrenci ihtiyaçlarını büyük oranda karşıladığını düşünmektedirler. Öğretmen ve öğrencilerin görüş ve önerileri benzer biçimde öğretim programı, programın içeriği, içeriğe ilişkin öneriler, öğretim yöntemleri ve ders kitapları üzerinde yoğunlaşmaktadır. Ek olarak öğrenciler, dersi veren öğretmen ve öğretim yöntemi hakkında eleştirilerde bulunmaktadır. Elde edilen sonuçlara göre öğretmen ve öğrencilerin ihtiyaç duyulan konulara ilişkin ortak görüşlerde oldukları anlaşılmaktadır. Bu konular yapılandırıldığında hem öğretmen hem de öğrencilerin ihtiyaç listesinde en başta “Avrupa Birliği ve Türkiye”, “Kıbrıs Sorunu ve Gelişmeler”, “Ermeni Tehciri Meselesi” bulunmakta ve içeriğe ilişkin istekler “Yakın Dönem Konuları” etrafında yoğunlaşmaktadır. Öğrencilerin bu konularda, okul dışı öğrenmeleri ve güncel olan konuların dersle ilişkilendirilmesini istedikleri anlaşılmaktadır (Yılmaz, 2006:4).

Yılmaz’a göre “Bu alanda yapılan araştırmaların sonuçları öğretim programının uygulanmasında çoğunlukla ders kitabının tek öğretim materyali olarak kullanıldığı, diğer öğretim materyal, araç ve gereçleri de öğretimde daha aktif olarak işe koyulması gerektiğini göstermektedir. Bunun için ders kitapları geliştirilirken eğitim ve bilgi teknolojilerinden yararlanılmalıdır” (Yılmaz, 2006:4).

2.4.1.6. Okuma Parçaları Meselesi

“Çağdaş ülkelerde ünite sonlarındaki okuma parçalarının tarih programları ile edebiyat konularının entegrasyonunun sağlanması için konduğunu görmekteyiz. Bu okuma parçalarında işlenen ünitelerle ilişkili o döneme ait okuma parçaları yer almakta ve bu konuda öğrencilerin edebi bir zevk alabileceği metinler tercih edilmektedir. Örneğin, Sümerler konusunda Gılgamış Destanı, 1863’de Gettsburg Savaşı’ndan sonra Lincoln’un Gettysburg Söylevi gibi. İnkılâp Tarihinde de benzer bir yaklaşım sergilenmelidir”(Ata, 2005).

2.4.2. Yeni 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının Analizi

Bu ders ilk bakışta bir tarih dersi gibi görünse de içerdiği kazanımlar bakımından aynı sosyal bilgiler gibi Vatandaşlık ve İnsan Hakları, Milli Güvenlik v.b. konuları içerdiği görülmektedir. Üstelik bu ders sosyal bilgiler öğretmenleri tarafından okutulmaktadır. Bu ders, 8. sınıf düzeyinde sosyal bilgilerin bir devamı konumundadır. Kaldı ki yeni düzenleme ile Vatandaşlık ve İnsan Hakları konuları bir ara disiplin olarak 1. sınıftan 8. sınıfa dağıtılmış, bu ders programının kazanımları arasında da ilgili kazanımlara yer verilmiştir. Bu çerçevede 1981’de kabul edilen programın genel amaçları öncelikle ele alınmıştır. 1981’de bu ders için genel olarak 12 genel amaç belirlenmiştir. Taslak program ise 14 genel amaç içermektedir. (Ata, 2005)

Program geliştirme çalışmaları çerçevesinde ortaya konulan Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük taslak programı, dersin genel amaçları, üniteler, kazanımlar, etkinlik örnekleri ve açıklamalar kısımlarından oluşmaktadır. Programın amaçlar bakımından, sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine göre belirlenmesi, diğer orta öğretim programıyla olan amaçlar ortaklığından ayrılma adına iyi bir gelişmedir. On iki amaç cümlesi 14’e çıkarılmış ve mevcut programın amaçları özü itibarıyla korunmuştur. Burada yeni ve farklılığı ile dikkat çeken amaç cümlesi, öğrenci “kanıta dayalı akıl yürütme yeteneklerini geliştirerek, geçmişle günümüz arasında bağlantılar ve analogiler kurar” şeklindeki cümledir (Yılmaz, 2006: 24-44).

Taslak programa ünitelerin kazanımları açısından bakıldığında, zaman 74 kazanımın belirlendiği görülmektedir. Kazanımlara bakıldığı zaman Atatürkçülükle İlgili Konular Programında geçen amaç ve davranışlara ilişkin ifadelerin büyük oranda taslak programda yer almakta olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, taslak programın hazırlanmasında her iki programın dikkate alınarak bütünleştirilmeye çalışıldığı anlamına gelmekte olup Atatürkçülükle ilgili konuların programın özüne alınması adına iyi bir seçim olduğu söylenebilir. Ayrıca söz konusu kazanımların açık ve ünite bazında çok yoğun olmaması, hem amaçların gerçekleştirilmesinde hem de öğrenci başarısının değerlendirilmesinde dersi daha açık, öğretmeni daha yönlendirici ve programı daha uygulanabilir bir hale getireceğini söylemek

mümkündür. İçerik bakımından taslak programa bakıldığı zaman, uygulamada olan öğretim programı giriş ve on ünite/bölümden meydana gelmekte olup taslak program yedi ünite halinde tasarlanmıştır (Yılmaz, 2006: 24-44).

Yapılandırmacı anlayışa göre yenilenen 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp

Tarihi ve Atatürkçülük dersinin genel amaçları aşağıdaki gibidir.

1. Atatürk'ün üstün askerlik, devlet adamlığı ve inkılâpçı niteliklerini öğrenerek onun kişilik özelliklerini örnek alır.
2. Millî Mücadeleden hareketle, Türk milletinin özgürlük, bağımsızlık, vatanseverlik, millî birlik ve beraberlik anlayışı ile her türlü zorluğun üstesinden gelebileceğini kavrar.
3. Atatürk'ün önderliğinde gerçekleştirilen Türk İnkılâbının tarihi anlamını ve önemini kavrar.
4. Dönemin ağır şartları dikkate alınmak suretiyle, Türk inkılâplarının büyük güçlüklerle rağmen gerçekleştirildiğini kavrar.
5. Türk Millî Mücadelesi ve İnkılâbının, millî ve milletler arası özelliklerini kavrayarak, başka milletlerce de örnek alındığını fark eder.
6. İnsan hakları, ulusal egemenlik, milliyetçilik, demokrasi, çağdaşlık, laiklik ve cumhuriyet kavramlarının Türk milleti için ifade ettiği anlamı ve bunların önemini kavrayarak yaşamını demokratik kurallara göre düzenler.
7. Atatürk ilke ve İnkılâplarının Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, kültürel ve ekonomik kalkınmasındaki yerini kavrar; laik, demokratik, ulusal ve çağdaş değerleri yaşatmaya istekli olur.
8. Atatürk'ün dünya görüşünü ve düşüncelerini benimseyerek Atatürkçü düşünce sisteminin bir savunucusu olur.

9. Türkiye Cumhuriyeti vatandaşı olarak vatanını ve milletini seven, haklarını bilen ve kullanan, sorumluluklarını yerine getiren, ulusal bilince sahip bir vatandaş olarak yetişir.

10. Ülkesi ve milleti ile bölünmez bir bütün olan Türkiye Cumhuriyeti'nin dinamik temelini Atatürk İlke ve İnkılâplarının oluşturduğunun bilincine varır.

11. Türkiye'nin jeopolitik önemini bölgesel ve küresel etkileri açısından değerlendirerek iç ve dış tehditlere karşı duyarlı olur.

12. Kanıta dayalı akıl yürütme yeteneklerini geliştirerek geçmişle günümüz arasında bağlantılar kurar ve bu bağlamda benzetmeler yapar.

13. Türk milletinin bir mensubu ve insanlığın bir parçası olduğu bilincini taşıyarak ülkesini ve dünyayı ilgilendiren konulara duyarlılık gösterir.

14. Günümüzün ve geleceğin sorunlarına Atatürkçü bir yaklaşımla çözümler getirebilecek tutum, davranış ve beceriler kazanır (MEB, TTK).

2008-2009 Eğitim-Öğretim yılında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi 8. sınıfta haftada üç ders saati olmak üzere öğretim yılı boyunca 108 saatlik bir ders süresi ön görülerek hazırlanmıştır. Ancak bir önceki haftalık ders çizelgesinde haftada 3 ders saati olarak işlenen ilköğretim T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi, 20.07.2010 tarih ve 75 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen çizelgeye göre haftalık 2 ders saati olarak işlenmesine karar verilmiştir. MEB, TTK).

Ata'ya göre, taslak program hazırlama sürecinde “Bazı il komisyonları programdaki değişiklikleri sadece 1945 sonrası konuların eklenmesine indirgemekle birlikte, program dikkatli incelenirse, önemli bazı değişikliklerin olduğu görülecektir. Hedef ve davranış yerine kazanım yazılmış, gerekli görüldüğünde açıklamalar kısmında kazanımlar sınırlandırılmıştır. Ders kitabına dayalı ders işleyişi yerine etkinliğe dayalı ders işleyişi önerilmektedir” (Ata, 2005).

Kazanımlara bakıldığı zaman Atatürkçülükle İlgili Konular Programında geçen amaç ve davranışlara ilişkin ifadelerin büyük oranda taslak programda yer almakta olduğu anlaşılmaktadır. Bu durum, taslak programın hazırlanmasında her iki

programın dikkate alınarak bütünleştirilmeye çalışıldığı anlamına gelmekte olup Atatürkçülükle ilgili konuların programın özüne alınması adına iyi bir seçim olduğu söylenebilir. Ayrıca söz konusu kazanımların açık ve ünite bazında çok yoğun olmaması, hem amaçların gerçekleştirilmesinde hem de öğrenci başarısının değerlendirilmesinde dersi daha açık, öğretmeni daha yönlendirici ve programı daha uygulanabilir bir hale getireceğini söylemek mümkündür (Yılmaz, 2006: 24-44).

Aşağıdaki tabloda yeni programın üniteleri ve kazanımları gösterilmektedir.

2.4.3. Üniteler, Kazanım Sayıları, Ders Saati ve Oranları

Tablo 3: İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı

ÜNİTELER	KAZANIM SAYISI	ORAN %	DERS SAATİ
Bir Kahraman Doğuyor	6	6	6
Millî Uyanış: Yurdumuzun İşgaline Tepkiler	8	14	15
“Ya İstiklal Ya Ölüm”	7	14	15
Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar	25	25	27
Atatürkçülük	17	22	24
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk’ün Ölümü	5	5	6
Atatürk’ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası	12	15	15
Toplam	80	100	108

Görüldüğü gibi Mustafa Kemal Atatürk’ün hayatı birinci ünite olarak alınmaktadır. Osmanlı İmparatorluğu’nun kuruluşundan 1918’e kadar geçen süreç 7. sınıf Sosyal Bilgiler programında ele alınmıştır. Bu yaklaşım genelde il komisyonları tarafından uygun bulunmuştur. Olaylar kronolojik sırada verilmeye çalışılmıştır. Siyasi tarih olayları, kültür tarihi ile dengelenmeye çalışılmıştır. Öğrencilerin dokümanları kendilerinin inceleyerek, içerik analizi yapabilmelerini öngören kazanımlar yazılmaya çalışılmıştır. Bu program ile 1945 sonrası dünya ve ülkemiz siyasal, sosyal, kültürel ve ekonomik olayları ana hatlarıyla konulmaktadır (Ata, 2005).

Program taslağı içeriğine konular açısından bakıldığında, içeriğin günümüze kadar getirilmeye çalışılması veya Atatürk dönemi sonrasını da içerisine alması

sevindirici gelişmelerden birisidir. Bu hususta çevre bilincine vurgu yapılması, doğal kaynaklar, Türkiye ve çevresindeki enerji kaynakları, yabancı okullar, nüfus mübadelesi, Kore Savaşı, Avrupa Birliği süreci, Kıbrıs ve Ermeni Meselesi, bölücülük, irtica ve misyonerlik gibi konuların ele alınması, Sovyetler Birliğinin dağılması, Balkanlar, Kafkaslar, Orta Asya'daki gelişmeler ve bu gelişmelerin Türkiye üzerindeki etkileri, Atatürk dönemi sonrası eğitim, kültür, sanat, spor, insan hakları, ulaşım, sanayi ve sağlık alanındaki gelişmeler yeni konu başlıklarını oluşturmaktadır. İçeriğin sunumunda gerçekleştirilmesi düşünülen etkinliklere ilişkin örnekler, taslakta etkinlik örnekleri başlığı altında ele alınmakta olup bu örneklerin kazanımlar kesinleştikten sonra belirleneceği ifade edilmektedir. (Yılmaz, 2006: 24-44).

Son olarak yeni program geliştirme çalışmaları çerçevesinde ortaya konulan sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük program taslağının gerek yeni program anlayışını yansıtması bakımından gerekse amaçları, kazanımları ve içeriği bakımından öğrenci ihtiyaçlarına cevap verebilecek, inkılâp tarihi öğretimi adına öğrencinin günceli de anlamasına yardımcı olacak bir anlayışla düzenlenmekte olduğunu ifade etmek yerinde olacaktır (Yılmaz,2006: 24-44).

Öğretim programının taslak metni ve uygulamadaki durumundan anlaşılacağı üzere, eğitimdeki gelişmelere paralel olarak farklı bir yaklaşımla T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programı yeniden hazırlanmıştır. Bir kere terminolojisi farklıdır; kazanım, öz değerlendirme, beceri vs. gibi oluşturmacı yaklaşıma ait kavramlar kullanılmıştır. Program hazırlayıcılar programı, bu dersin bütün eğitim kademelerindeki ortak amaçları esas alınarak ilköğretim düzeyine göre hazırladıklarını ifade etmektedirler. İçeriğin ve kazanımların, öğrencinin ihtiyaç ve düzeyine göre hazırlandığını söylemek mümkündür. Yakın döneme ilişkin güncel konuların ve ayrıca siyasi tarih dışında eğitim, sanat, spor, sağlık gibi konuların programa eklenmesi bu dersi öğrenci adına ilgi çekici kılabilir. Unutmamak gerekir ki bu programın dersin amaçlarına hizmet etmedeki başarısı, öncelikle ders ile ilgili materyallerin ilgi çekici olarak hazırlanmasına, eğitim ortamlarının derse uygun olarak hazırlanmasına, öğretmenlerin özverili çalışmalarına ve öğrencilerin hazır bulunurluk durumlarına bağlıdır.

İlköğretim T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi, 20.07.2010 tarih ve 75 sayılı Kurul Kararı ile kabul edilen çizelgeye göre haftalık 2 ders saati olarak işlenmesine karar verilmiştir (MEB, TTK).

Tablo 4: Ders süresi Düşürülen Yeni İlköğretim T.C. İnkılap Tarihi Ve Atatürkçülük Öğretim Programı

ÜNİTELER	KAZANIM SAYISI	ORAN %	DERS SAATİ
Bir Kahraman Doğuyor	6	6	4
Millî Uyanış: Yurdumuzun İşgaline Tepkiler	8	14	10
“Ya İstiklal Ya Ölüm”	7	14	10
Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar	25	25	18
Atatürkçülük	17	22	16
Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk’ün Ölümü	5	5	4
Atatürk’ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası	12	15	10
Toplam	80	100	72

Tabloda görüldüğü gibi, ünite sayılarında ve sıralamasında, ünitelerin içerik oranlamasında bir değişiklik yapılmamıştır. Kazanımlar önceki programda olduğu gibi muhafaza edilmektedir. Ünitelerin ders sürelerine bakıldığında; “Bir Kahraman Doğuyor” ünitesine ayrılan ders süresi 6’ dan 4’e, “Millî Uyanış: Yurdumuzun İşgaline Tepkiler” ünitesine ayrılan süre 15’ten 10’a, “ Ya istiklal Ya Ölüm” ünitesine ayrılan süre 15’ten 10’a, “ Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar” ünitesine ayrılan süre 27’den 18’e, “Atatürkçülük” ünitesine ayrılan süre 24’ten 16’ya, “Atatürk Dönemi Türk Dış Politikası ve Atatürk’ün Ölümü” ünitesine ayrılan süre 6’ dan 4’e, “Atatürk’ten Sonra Türkiye: İkinci Dünya Savaşı ve Sonrası” ünitesine ayrılan süre 15’ten 10’a düşürülmüştür. Ünitelerin kazanım sayıları ile ders süreleri arasındaki oranlamaya bakıldığında dengeli bir planlama yapıldığını söyleyebiliriz.

2.5. İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Çalışmanın bu bölümünde, “İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük” alanında yapılan makale ve tez çalışmalarına yer verilmiştir.

Sağlam (1997)’ın, yaptığı tez çalışması ilköğretim sekizinci sınıftaki öğrenci ailelerinin sosyo ekonomik seviyelerini, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersine okul dışında çalışma biçimlerini, derse olan tutumlarını, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten öğretmenlerin, dersi öğretirken faydalandıkları yöntem ve tekniklerle dersin araçları ve materyallinin öğrenci başarısı üzerine olan etkileri üzerinedir.

Araştırmanın amacı İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğretiminde karşılaşılan güçlükleri ve nedenlerini belirlemek, sorunların çözümü için yapılması gerekenleri saptamaktır. Araştırmanın evrenini, İstanbuldaki Kadıköy ve Kartal ilçeleri ilköğretim okulları sekizinci sınıf öğrencileri ile Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten öğretmenler oluşturmaktadır. Evrende örneklem seçimi yapılmıştır. Bu ilçelerdeki 12 okulda toplam 500 öğrenci, 27 öğretmen çalışmanın örneklemi oluşturmaktadır. Araştırmacının, öğrencilere başarı testi ve anket, öğretmenlere ise sadece anket uyguladığı bu çalışma neticesinde toplanan veriler kısaca aşağıda belirtilmiştir.

1. Öğretmenlerin kullanmış oldukları öğretim yöntemi ve teknikleri, ders araçları ve materyalleri ile başarı arasında bir ilişki bulunmuştur.
2. Öğrenci cinsiyeti ve başarı arasında bir bağ bulunmamıştır.
3. Öğrenci ailesinin sosyo-ekonomik seviyesi ile öğrenci başarısı arasında anlamlı bir bağ bulunmuştur.
4. Öğrencinin ders dışı çalışma biçimleri ile başarıları arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.
5. Öğrencinin derse olan tutumu ile başarısı arasında, anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Gürleyen (1998), yaptığı tez çalışmasında Türkiye’de 1980’lerde görülen belirli bir tarih anlayışını araştırmaktadır. Çalışmada, bu tarih anlayışının ideolojik açıdan Kemalizm ve Türk- İslam Sentezi söylemi tarafından şekillendirildiği iddiası

vardır. Bu iki görüş, rejimin ideolojik tercihini lise öğrencilerine iletmek üzere kullanılan "Türkiye Cumhuriyeti inkılâp Tarihi ve Atatürkçülük" ders kitaplarında birlikte ortaya çıkmaktadır. Araştırmacı söz konusu kitapların içeriğini, milliyetçi, devletçi, İslami fakat laik değerler açısından incelemektedir.

Emiroğlu (2002)'nin, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki konuların hali hazırda öğretilme durumunun nasıl olduğunu öğretim programındaki unsurları kullanarak belirlemeyi amaç edinen tez çalışması, konular öğretilirken oluşan sorunların çözümüyle alakalı bulgulara ulaşım olanağı verdiğinden önemlidir. Anket yönteminin uygulandığı bu araştırma, Konya merkezde bulunan İlköğretim okullarındaki 276 öğretmeni kapsamaktadır. Araştırma neticesinde; hedeflerin, muhtevanın ve ders kitabının öğretmenler tarafından kısmi olarak yeterli görüldüğü, yapılan etkinlikler ve kullanılan metotlar ile araç gereç bakımından ise tercihin değişmediği tespit edilmiştir.

Kömürcü (2002), Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki kavramların ne düzeyde kazandırıldığı üzerine tez çalışması yapmıştır. Araştırmada, hangi düzeyde kavramların öğretildiği bilgisine ulaşmaya çalışmıştır. Bunun için Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde kullanılmakta olan kavramlar tespit edilerek bu kavramlarla ilgili 45 sorunun sorulduğu bir anket Ankara'nın Yenimahalle ilçesinde bulunan 10 ilköğretim okulundaki 570 öğrenciden oluşan örneklem grubuna uygulanmıştır. Verilerin incelenmesi neticesinde öğrencilerde kavramları öğrenme seviyelerinin düşük olduğu ortaya çıkmıştır.

Yılmaz (2005), makalesinde, Atatürkçülükle ilgili konuların tarihsel arka planı, programlanması, diğer öğretim programları ile olan ilişkisi ve program geliştirme süreçlerinde uygulamada meydana gelen problem durumları üzerinde durmuş ve bu konudaki sonuç ve önerilere yer vermiştir.

Koca (2005), makalesinde Atatürk İlke ve İnkılâplarının öğretimi konusundaki mevcut durumu incelemiştir. Atatürkçülükle ilgili konuların belirli gün ve haftalarda beden eğitimi, resim, müzik, ve din kültürü ve ahlak bilgisi gibi

derslerle desteklenmesi ile dersin öğretimine yönelik çözüm önerilerine yer vermiştir.

Sertkaya (2005), makalesinde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ile Sosyal Bilgiler dersinde öğretmenlerin istek ve önerilerini değerlendirmek suretiyle, tespit ettiği sorunlar ve bu sorunlara ilişkin çözüm önerileri üzerinde durmuştur.

Ata (2006), makalesinde 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi taslak programının geliştirilmesi sürecinde karşılaşılmış sorunları ve taslak programın analizini yapmıştır.

Birişik (2006), tez çalışmasında sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi içeriğinin oluşturmacı kurama göre düzenlenmesinin öğrencilerin öğrenme seviyeleri üzerine etkisini araştırmıştır. Son Test Kontrol gruplu Deneyssel Desen çalışmasının kullandığı bu araştırma, biri kontrol öteki deney olan random metoduyla seçilen iki gruba uygulanmıştır. Çalışma verilerinin incelenmesinde standart sapma, aritmetik ortalama, bağımsız gruplar t testi ile pearson momentler korelasyon katsayısı istatistiki analizlerinden faydalanılmıştır. Deney grubuna, içeriği yapılandırmacı öğrenme kuramına göre oluşturulmuş; kontrol grubuna ise dersin öğretilmesi gelenekçi eğitim yaklaşımıyla gerçekleştirilmiştir. Deney grubu öğrencileri ders kitabına ilave olarak, konuyla ilgili hatıra, belge, fotoğraf, film, asetat gibi eğitim materyallerini kullanmıştır. Neticede deney grubu öğrencileri akademik başarı ve kendi anlamlarını oluşturma seviyesi bakımından kontrol grubu öğrencilerine oranla daha başarılı bulunmuştur.

Gömcü (2006), İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin Kurtuluş Savaşı ünitesinin öğretiminde ortaya çıkan sorunlarla ilgili yaptığı tez çalışması sonucunda: Öğretmenlerin genellikle düz anlatım ve soru-cevap metodunu uyguladıkları tespit edilmiştir. Öğretmenlerin tarihi düşüncenin gelişmesini sağlayacak, akılda kalıcılığı arttıracak problem çözme, tartışma, gösteri, gezi-gözlem, drama, eğitici oyunlar, örnek olay incelemesi gibi metotları fazla kullanmadıkları bulunmuştur Öğretmenlerin üniteyi işlerken kullandıkları materyallerin genellikle yazı tahtası ve harita olduğu tespit edilmiştir. Tepegöz, slayt

projektörü, video, grafikler, şekiller, model ve numuneleri fazla kullanmadıkları belirlenmiştir. Ayrıca öğretmenlerin okuldaki materyal eksikliği ve ders kitaplarının yetersizliği problemi ile de büyük oranda karşılaştıkları tespit edilmiştir.

Gencer (2007), tez çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde amaçlara ulaşılma başarısını farklı değişkenlere göre öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmiştir. Araştırmada, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersi diğer eğitim kademelerinde görüldüğü üzere ilköğretimde de öncelik olarak siyasal bir kültürlenme aracı olarak algılandığı, sınıf içindeki teorik çalışmaların farklı ders dışındaki etkinliklerle bir ölçüde beslendiğini, mevcut T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük öğretiminin bilgi kazandırma seviyesinde kaldığı, dersteki eğitsel deneyimlerin öznel/nesnel bileşenleriyle daha uyumlu ve etkili olması durumunda bilgilendirmenin ötesinde yurtseverlik bilincini uyandıran dönüştürücü güce ulaşılabilceği sonucuna varmıştır.

Tüzün (2008), yaptığı tez çalışmasında, Türkiye’de ilköğretim sekizinci sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında Atatürkçülük bölümünün görsel materyaller açısından incelenmesi, görsel materyallere ne ölçüde yer verildiği, kullanılan görsel materyallerin çeşitleri, görsel materyallerin metin ile uyumlu olup olmadığını incelemiştir. Çalışmada, ayrıca görsel materyal önerileri ile Atatürkçülük bölümünün en güzel şekilde öğretilbilmesine katkıda bulunulmaya çalışılmıştır.

Kaya (2008), yaptığı tez çalışmasında, yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan 8.sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinin tarihi olayları öğrenmeye etkisini bir eylem çalışması olarak incelemiştir. Programın uygulanabilme durumunun da araştırıldığı bu çalışma aynı zamanda T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük programının pilot çalışması niteliğini de taşır. Çalışma, nitel araştırma yöntemi kullanılarak gerçekleştirilmiş bir aksiyon çalışmasıdır. Araştırma sekizinci sınıftaki 30 ilköğretim öğrencisiyle gerçekleştirilmiştir. Araştırma boyunca veri toplamak için yapılandırmacılık yaklaşımıyla hazırlanmış dokümanlar, materyaller ve araştırmayla ilgili ders etkinliklerinden oluşan çalışma dosyaları kullanılmıştır. Eldeki bulgulara göre değerlendirme ölçütleri oluşturulmuş, veriler

nitel içerik analizi, söylem analizi ve yorumsal analizlerle incelenmiştir. Araştırma sonuçlarına göre T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük öğretim programının uygulanabilir olduğu hükmüne varılmıştır. Araştırmada bundan başka öğrencilerde, bilişsel ve duyuşsal ve sosyal becerilerinin olumlu anlamda geliştiği bulgularına ulaşılmıştır.

Alkan (2009), tez çalışmasında bilgisayar destekli öğretimin 8. sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde öğrencilerin ders başarısı üzerine olan etkisini araştırmıştır. Araştırma sonuçları, bilgisayar desteği ile öğretim gerçekleştirilen deney grubundaki öğrencilerinin ders başarısının, geleneksel öğretimin gerçekleştirildiği kontrol grubu öğrencilerine göre daha yüksek olduğunu ortaya çıkarmıştır. Ayrıca cinsiyet faktörünün öğrencilerin ders başarıları üzerine etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Adalar (2010), tez çalışmasında oluşturmacı yaklaşım doğrultusunda hazırlanan İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programını öğretmen görüşlerinden yararlanarak değerlendirmiştir. Anket yönteminin kullanıldığı bu araştırmada, araştırmaya katılan öğretmenlerin genel manada programı destekledikleri anlaşılmıştır. Programın öğretmenlerin beklentilerini kısmen karşıladığı sonucuna varılmıştır.

Arslan (2010), tez çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde 8. sınıf Öğrencilerinin kavram yanlışlarına yönelik öğretmen görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunun ortaya çıkardığı bulgulara göre, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde 8. sınıf öğrencilerinin kavram yanlışlarına yönelik olarak öğretmen görüşlerinin anlamlı bir biçimde farklılık göstermediği tespit edilmiştir. Araştırmada, öğretmenler, öğrencilerde oluşan kavram yanlışları üzerinde öğretmen ve öğrenci özelliklerinin, eğitim-öğretim ortamlarının, sosyo-ekonomik çevre, eğitim durumu ve ders planı gibi faktörlerin etkili olduğunu belirtmişlerdir.

Aycan (2010), tez çalışmasında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki kavramların anlaşılma düzeylerini ve kavram yanlışlarını tespit etmeye çalışmıştır. Araştırmanın çalışma grubu olarak, 2008-2009 eğitim-

öğretim yılında Manisa ilinin Gördes ilçesi merkezinde bulunan 6 ilköğretim okuluna devam eden 214 öğrenci seçilmiştir. Araştırmada veri elde etmek amacıyla, öğrencilerin kişisel bilgilerini tespit etmek için kişisel bilgi formu ve öğrencilerin kavramları anlama düzeylerini ölçmek amacıyla 40 adet çoktan seçmeli sorunun sorulduğu kavram başarı testi kullanılmıştır.

Araştırmanın sonucunda, Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan kavramların çoğunun 8.sınıf öğrencileri tarafından tam anlamıyla kavranılmadığı ve öğrencilerin derste yer alan kavramlarla ilgili yanılgılarının olduğu belirlenmiştir. İstatistiksel analizlerin sonuçları, cinsiyet, babanın eğitim durumu, anne ve babanın mesleği, ailenin ortalama aylık geliri gibi faktörlerin öğrencilerin okudukları okullarda kavramların anlaşılma düzeyleri arasında anlamlı bir biçimde farklılık oluşmasına neden olduğu ortaya çıkarmıştır.

Palaz (2010), karikatür kullanmanın ilköğretim Türkiye Cumhuriyeti inkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrencilerin başarıları ve derse olan tutumuna etkisini araştırdığı tez çalışmasında, “Atatürkçülük” ünitesinin karikatür materyali ile öğretiminin öğrenci başarıları ve derse olan tutuma etkisi başlığı altında karikatür materyali ile yapılandırmacı yaklaşımın öğrenci başarılarına yönelik etkilerini belirlemeye çalışmaktadır. Çalışmanın sonucunda, karikatür materyali ile desteklenmiş, yapılandırmacı öğrenmeye göre hazırlanmış öğrenme etkinliklerinin uygulandığı deney grubu ile yapılandırmacı yaklaşımın uygulandığı kontrol grubu arasında “Atatürkçülük” ünitesindeki başarı ve derse karşı tutum bakımından deney grubu lehine anlamlı bir fark bulunmuştur.

Kaya (2013), tez çalışmasında ilköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi Çağdaş Türkiye Yolunda Adımlar ünitesinde işbirlikçi öğrenme yönteminin (öğrenci takımları başarı bölümleri tekniği) erişkiye, kalıcılığa, derse karşı tutuma etkisini belirlemeyi amaçlamıştır.

Kahramanoğlu (2014)’nın, 8. sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersindeki Atatürkçülük ünitesinin işlenişinde karşılaşılan sorunları öğretmen ve öğrenci görüşleri doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlayan tez çalışmasında “Atatürkçülük” ünitesi için öğretmen ve öğrencilerin problemlerini belirlemek üzere öğrencilere ve öğretmenlere birer tutum anketi uygulamıştır. Araştırma sonucunda

İlköğretim 8.sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Atatürkçülük ünitesinin işlenişinde karşılaşılan sorunlara ilişkin olarak öğrenciler, öğretmenlerin dersi işlerken yeteri kadar dersi ilgi çekici hale getirmediklerini ve dersi anlamada zorlandıklarını belirtmişlerdir. Öğretmenler ise, öğrenci ailelerinden kaynaklı sorunlar, öğrencilerin olumsuz tutum takınmaları ve ders saatinin az olmasından dolayı yeterli oranda dersten verim alamadıklarını belirtmişlerdir.

Yıldırım (2014), tez çalışmasında 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğrenci Çalışma Kitabı'nı sosyal bilgiler öğretmenlerine göre değişik açılardan (tasarım, içerik, görsel uyum ve fiziksel yapı, kullanımda karşılaşılan zorluklar, kitabın kullanılma durumu, programın kazanımlarını kazandırmadaki yerinin ne olduğu ve öneriler) değerlendirilmesini amaçlamıştır. Araştırma sonucunda, ders işlenirken öğrenci çalışma kitaplarının kullanımında bazı sorunların olduğu ve öğretmenlerin sınıfta programın belirttiği şekilde öğrenci çalışma kitaplarını kullanamadıkları belirlenmiştir.

Bayram (2015), Harita üzerinde oynanan kutu oyunları kullanımının 8. sınıf T. C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde öğrenci başarısı ve hatırd tutmaya etkisi üzerine tez çalışması yapmıştır. Çalışmada, uygun eğitim ortamında kuralları belirlenen ve kazanımlar doğrultusunda hazırlanan kutu oyunlarının öğrencilerin öğrenmelerini kolaylaştıran eğlenceli ve etkili bir materyal olduğuna değinilmiştir. Çalışmada, kutu oyunlarının oyun sırasında öğrencilerin yüksek güdülenmişlik düzeyinin etkisiyle yaşayarak öğrenmeyi sağlamada verimli bir ders materyali olarak kullanılabilirliği de test edilmiştir. Araştırma sonuçlarında, istatistiksel açıdan deney ve kontrol gruplarının öntest-sontest ve sontest-kalıcılık testleri arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır. Ancak öğrenciler, kutu oyunları ile ders işlemenin derse olan ilgilerini artırdığını ve öğrenme ortamını eğlenceli bir duruma getirdiğini belirtmişlerdir.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

YÖNTEM

Bu bölüm; araştırmanın evren ve örnekleme, modeli, veri toplamada kullanılan araçlar, verilerin elde edilmesi ile verilerin incelenmesinde faydalanan tekniklere ait bilgileri kapsamaktadır.

3.1. ARAŞTIRMANIN MODELİ

Bu çalışmada, nicel araştırmada kullanılan betimleyici yöntemlerden tarama (survey) yöntemi kullanılmıştır. Tarama yöntemi, eğitim araştırmalarında derinlemesine veri toplamak amacıyla hazırlanan anket formlarıdır. Karasar’a göre “Tarama yöntemi, çok sayıda kişiden oluşan bir evrende, o evren hakkında herhangi bir kanıya varmak için; evrenin tamamını ya da bir bölümünden oluşan bir örneklem üzerinde yapılan çalışmaları ifade eder” (Karasar,2005:79).

Bu model çerçevesinde, Ortaokul sekizinci sınıf İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten öğretmenlerin görüş ve önerileri mevcut durum doğrultusunda betimlenmeye çalışılmıştır. Araştırmada kullandığımız veri toplama araçlarıyla toplanan veriler ile araştırmanın amacı doğrultusunda betimsel ve ilişkisel istatistikî işlemler gerçekleştirilmiştir. Ayrıca T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının kazanım, içerik, eğitim durumu, değerlendirme ve beklentileri karşılama durumu boyutlarının cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumu, mezun olunan fakülte, sınıf mevcudu, hizmet içi eğitime katılma, hizmet içi eğitimi yeterli görme derecesi ve programı inceleme durumlarına göre değişip değişmediği de ilişkisel olarak araştırılmıştır.

3.2. ARAŞTIRMANIN EVREN VE ÖRNEKLEMİ

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 Eğitim- Öğretim yılında, Ağrı ilinin merkez ve ilçelerindeki ortaokullarda 8.sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten Sosyal Bilgiler öğretmenleri oluşturmaktadır. Evrendeki sayının tamamına ulaşmak mümkün olmadığından örneklem seçimine gidilmiştir. Bu amaçla Ağrı ili merkez ve ilçelerinde 56 ortaokulda görev yapan 70 sosyal bilgiler öğretmeni araştırmanın kapsamına alınmıştır. Ancak çalışmanın güvenilirliğini koruması amacıyla 2014-2015 Eğitim-Öğretim yılında 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve

Atatürkçülük dersini öğretmeyen Sosyal Bilgiler öğretmenleri çalışma grubuna alınmamıştır. Sonuç olarak toplamda 56 ortaokulda uygulanan 70 anket araştırmamızın verisini oluşturmaktadır.

3.2.1. Çalışma Grubu

Araştırmaya katılan öğretmenlerden, anketin birinci bölümündeki ‘kişisel bilgiler’ kısmını doldurmaları istenmiş ve bu kişisel bilgilerin şu şekilde olduğu görülmüştür.

Tablo 5: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin Kişisel Bilgilerinin Yüzde ve Frekans Dağılımları

		<i>f</i>		%		
CİNSİYET						
Erkek		41		58,6		
Kadın		29		41,4		
Toplam		70		100,0		
MESLEKİ KIDEM						
1-5 yıl		54		77,1		
6-10 yıl		8		11,4		
11-15 yıl		6		8,6		
16-20 yıl		1		1,4		
21 yıl ve üzeri		1		1,4		
Toplam		70		100		
ÖĞRENİM DURUMU						
Lisans		64		91,3		
Yüksek lisans		6		8,7		
Toplam		70		100		
Hizmet İçi Eğitime Katılma		Katılanlar	Katılmayan	Toplam		
		29	41	70		
Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma		Çok Az	Kısmen	Oldukça	Tamamen	Toplam
		5	14	1	1	21
Yeni Müfredat Programını İnceleme		Kısmen	Tamamen	Toplam		
		21	49	70		
MEZUN OLUNAN FAKÜLTE						
Eğitim Fakültesi	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	68	68	98,2		
	Tarih Öğretmenliği	1	1	1,4	98,6	
	Diğer	1	1	1,4	1,4	
Toplam		70		100,0		

Tablo incelendiğinde araştırmaya alınan öğretmenlerin cinsiyet bakımından dağılımına bakıldığında; % 41, 4'ünün kadın, % 58, 6'sının erkek öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir.

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre oranlarına bakıldığında; 54'ünün (%77,1) mesleki kıdemi 1-5 yıl, 8'nin (%11,4) mesleki kıdemi 6-10 yıl, 6'sının (%8,6) mesleki kıdemi 11-15 yıl, 1'nin (%1,4) mesleki kıdemi 16-20 yıl, 1'nin (%1,4) mesleki kıdemi 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarına bakıldığında; 64'ü (% 91,3) lisans mezunu, 6'sı (% 8,7) yüksek lisans mezunudur. Anket'e katılan öğretmenlerin mezun oldukları fakültelere göre oranları da şu şekildedir: 69'u (% 98,6) eğitim fakültesi mezunu, 1'i (%1,4) diğer fakültelerden (fen edebiyat fakültesi) mezunudur. Eğitim fakültesinden mezun olanların 68'i (%97,2) sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü mezunu, 1'i (%1,4) tarih öğretmenliği bölümü mezunudur.

Tablo 6: Ortalama Sınıf Mevcutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
20 ve altı	6	8,6
21 – 30	46	65,7
31 – 40	16	22,9
41 ve üzeri	2	2,8
Toplam	70	100,0

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin 2014-2015 yılı itibarı ile ortalama sınıf mevcutları incelendiğinde; 6'sının (%8,6') sınıf mevcudu 20 ve altında, 46'sının (% 65,7) sınıf mevcudu 21-30 arası, 16'sının (% 22,9) sınıf mevcudu 31-40 arası, 2'sinin (% 2,9) sınıf mevcudu 41 ve üzeri öğrenciden oluştuğu görülmektedir.

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin 21'i (%30) yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitime/seminere katılmış, 49'u (% 70) yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitime/seminere katılmamıştır.

Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitime/seminere katılanların 5'i (%22,7) semineri çok az yeterli, 14'ü (%67,3) semineri kısmen yeterli, 1'i (%4,5) semineri oldukça yeterli, 1'inin (%4,5) semineri tamamen yeterli buldukları görülmektedir.

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerden 21'nin (%30) kısmen, 49'nun (%70) tamamen yeni T.C. İnkılâp Tarihi Atatürkçülük dersi müfredat programını incelediği görülmektedir.

3.3. VERİ TOPLAMA ARAÇLARI

Bu araştırmada, veri toplamak için geliştirilen “Anket Yöntemi” kullanılmıştır. Araştırmada kullandığımız anket formu iki bölümden oluşmaktadır.

3.3.1. Kişisel Bilgi Formu

Kişisel Bilgi Formunda, öğretmenlerin kişisel bilgilerine ait sekiz soru yer almaktadır (EK.1.a.). Uyguladığımız anketle, 2014-2015 öğretim yılı itibarı ile 56 Ortaokul kurumunda T.C. İnkılâp Tarihi Derslerini okutan 70 Sosyal Bilgiler öğretmenine ait kişisel bilgiler belirlenmiştir.

3.3.2. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Anketi

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ile ilgili görüşleri belirlemede veri toplama aracı olarak Adalar'ın (2010), “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin İlköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında kullandığı “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı Değerlendirme Anketi” Ortaokul kurumlarında 8.sınıf T.C. İTA dersini öğreten Sosyal Bilgiler öğretmenlerine uygulanmış ve veriler bu yolla elde edilmiştir.

Anketin bu bölümü T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük programının kazanım, içerik, eğitim durumu, değerlendirme öğelerine ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek amacıyla hazırlanan “Hiç Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Tamamen Katılıyorum” seçeneklerinin olduğu 45 madde ve beklentileri karşılama durumu bölümüne ilişkin öğretmen görüşlerini belirlemek

amacıyla “Hiç”, “Çok Az”, “Kısmen”, “Oldukça”, “Tamamen” seçeneklerinin olduğu 4 madde olmak üzere toplam 49 maddeden oluşmaktadır.

Anketin Güvenirliği:

Büyüköztürk’e (2008) göre “Güvenilirlik, kişilerin anket maddelerine verdikleri cevaplar arasındaki tutarlılığı ifade eder. Güvenilirlik, anketin ölçmek istediğini ne derece doğru ölçtüğü ile ilgilidir.”

Araştırmada kullanılan anketin içyapı geçerliğini bulmak amacıyla Cronbach Alfa katsayıları hesaplanmıştır. Anketin bütün olarak Cronbach Alpha güvenirlik katsayısı 0,932 olarak yüksek bulunmuştur. Bu bulgular anketin içyapı tutarlılığının yüksek olduğunu göstermektedir. İçyapı tutarlılığı test edilen anket formumuz, yeniden ele alınıp gerekli düzenlemeler yapılmış ve uygulamaya hazır duruma getirilmiştir.

Çalışmanın güvenirliği için anket, 2014-2015 öğretim yılı itibarı ile T.C. İnkılâp Tarihi Dersini öğreten 70 Sosyal Bilgiler öğretmenine uygulanmış, verilerin değerlendirmesinde bu durum esas alınmıştır.

Anketin Kapsam Geçerliği:

Geçerlik, testin bireyin ölçülmek istenen özelliğini ne derece doğru ölçtüğü ile ilgili bir kavramdır (Büyüköztürk, 2008:167).

1. Araştırma anket formunun düzenlenmesinde ve anket maddelerinin belirlenmesinde literatür taramasından faydalanılmıştır. Yapılan literatür taramasında Adalar’ın (2010), “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı yüksek lisans tezinde kullandığı anket kullanılmıştır. Bu anketi kullanmak için iletişime geçilmiş, gerekli onaylar alınmıştır. Anket formundaki maddelerde, araştırmanın amacına uygunluk durumunu sağlayabilmek için bazı değişiklik ve eklemeler yapılmıştır.
2. Anket maddelerinin içeriğini test etmek amacıyla araştırmacı tarafından 7 açık uçlu sorudan oluşan “Anket Ön Çalışma Formu (Ek.2.)” 20 öğretmenle doğrudan görüşülerek uygulanmıştır. Bu anketler üzerinde içerik analizi

yöntemi uygulanarak öne çıkan konular tespit edilmiş ve ankete son şekli verilerek asıl uygulamaya geçilmiştir.

3. Oluşturulan anketin içyapı tutarlılığını test etmek maksadıyla Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ve Atatürk Üniversitesi Eğitim Fakültesi Öğretim Görevlilerinden uzman görüşü alınmış ve içerik geçerliliği yeniden hesaplanmıştır. İçerik geçerliliği test edilen ve güvenilir bulunan anketin uygulanmasına karar verilmiştir.

3.3. 3. Verilerin Toplanması

Hazırlanan anket formları yeterli sayıda çoğaltılmıştır. 2014–2015 Eğitim-Öğretim yılının ikinci döneminde anketin uygulanacağı Ağrı İli Merkez İlçe, Tutak, Patnos, Hamur, Eleşkirt, Doğubeyazıt ve Diyadin ilçelerindeki bütün ortaokullara gidilerek okul yöneticilerine ve öğretmenlere anket hakkında bilgi verilmiş, anketlerin ilgili öğretmenlere uygulanması ve toplanması süreci bizzat araştırmacı tarafından yürütülmüştür.

3.4. VERİLERİN ÇÖZÜMLENMESİ VE YORUMLANMASI

Araştırmada kullanılan anket formları toplandıktan sonra kontrol edilmiş, anketlerin (70) adet olduğu ve eksiksiz olarak doldurulduğu tespit edilmiştir. Toplanan anketlerden elde edilen veriler, bilgisayar ortamında SPSS for Windows 22.00 istatistik paket programı aracılığı ile analiz edilmiş ve betimsel analiz yöntemi ile değerlendirilmiştir. Bu araştırmada elde edilen verilerin analizinde 5 ayrı istatistiksel analizden yararlanılmıştır. Bu analizler aşağıda verilmiştir:

1. Frekans
2. Yüzde
3. Aritmetik ortalama
4. Standart sapma
5. Kay- kare

Çözümlenen veriler tablolar halinde ifade edilirken; araştırmaya katılan öğretmenlerin konu hakkındaki görüşlerini yansıtan puanların frekans (f), yüzde (%),

aritmetik ortalama ($\bar{x}$) ve standart sapma (S_s) değerleri kullanılmıştır. Öncelikle araştırmaya katılan tüm öğretmenlerin verdikleri cevaplar bağımsız değişkenler dâhil edilmeksizin her soru için, yüzde, frekans dağılımları, standart sapma ve aritmetik ortalama halinde sunulmuştur. Öğretmenlere uygulanan anketler likert tipi beşli değerlendirme şeklinde hazırlanmış olup aralık sınırlarının hesaplanması aşağıda verilmiştir.

Anketlerin aralık sınırlarının hesaplanması:

Seğenek sayısı=5

Aralık sayısı= $5-1 = 4$

Aralık katsayısı= $4: 5=0,80$

Ortalama karşılaştırmalara esas olmak üzere aralık sınırları ve anlamları tablo 3.5.’te verilmiştir.

Tablo 7: Aritmetik Ortalama Aralıkları ve Anlamları

Aralık sınırı	Anlamı
1.00 – 1.80	Hiç Katılmıyorum
1.81 – 2.60	Katılmıyorum
2.61 – 3.40	Kararsızım
3.41 – 4.20	Katılıyorum
4.21 – 5.00	Tamamen Katılıyorum

Tablo’daki aralık değerlerine bakıldığında; 1.00-1.80’ne kadar ‘‘Hiç Katılmama Eğilimi’’, 1.81-2.60’a kadar ‘‘Katılmama Eğilimi’’, 2.61-3.40’a kadar ‘‘Kararsızlık Eğilimi’’, 3.41-4.20’ye kadar ‘‘Katılma Eğilimi’’, 4.21-5.00’a kadar ‘‘Tamamen Katılma Eğilimi’’ olduğu görölmektedir.

Anketin beklentileri karşılama boyutuna ilişkin olarak belirlenen aritmetik ortalama aralıkları ve anlamları da; 1.00-1.80’ne kadar ‘Hiç’, ‘1.81-2.60’a kadar ‘Çok az’, 2.61-3.40’a kadar ‘Kısmen’, 3.41-4.20’ye kadar ‘Oldukça’, 4.21-5.00’a kadar ‘‘Tamamen’’ olarak belirlenmiştir.

Veri toplama aracındaki maddelerin bağımsız değişkenlere göre anlamlı bir biçimde farklılaşıp farklılaşmadığını belirlemek amacıyla “Crosstabs (Çapraz Tablo) ve Chi-square (Kay-kare) testi uygulanmıştır. Toplanan veriler, “Kay- kare testi” ile test edilerek cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumu, mezun olunan fakülte, sınıf mevcudu, programı inceleme, hizmet içi eğitime katılma ve hizmet içi eğitimi yeterli görme durumu değişkenleri doğrultusunda anlamlı bir farklılık gösterip/göstermediği araştırılmıştır. “Kay-kare testi” için anlamlılık değeri $p < .05$ önem düzeyi kabul edilmiş ve bağımsız değişkenler doğrultusunda anlamlı farklılık gösteren maddeler tablola haline getirilerek anlamlılık düzeyleri yorumlanmıştır.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

BULGULAR VE YORUMLAR

4.1.BAĞIMSIZ DEĞİŞKENLERE AİT BULGULAR

4.1.1. *Kisisel Bilgiler İle İlgili Frekans ve Yüzde Tabloları:*

Araştırmaya katılan öğretmenlerin; cinsiyet, mesleki kıdem, sınıf mevcutları, öğrenim durumları, mezun oldukları fakülteler,yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitime/seminere katılımları, cevabı “evet” olanların bu hizmet içi eğitimi/semineri yeterli bulma dereceleri ve yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi müfredat programını incelemeleri ile ilgili bilgilerin dağılımına ilişkin veriler şu şekildedir.

Tablo 8: Cinsiyete Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
CİNSİYET		
Erkek	41	58,6
Kadın	29	41,4
Toplam	70	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin cinsiyet bakımından dağılımına bakıldığında; % 41, 4’ünün kadın, % 58, 6’sının erkek öğretmenlerden oluştuğu görülmektedir.

Tablo 9: Mesleki Kıdeme Göre Frekans veYüzde Dağılımı

MESLEKİ KIDEM		
1-5 yıl	54	77,1
6-10 yıl	8	11,4
11-15 yıl	6	8,6
16-20 yıl	1	1,4
21 yıl ve üzeri	1	1,4
Toplam	70	100

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin mesleki kıdemlerine göre oranlarına bakıldığında; 54’ünün (%77,1) mesleki kıdemi 1-5 yıl, 8’nin (%11,4) mesleki

kıdemi 6-10 yıl, 6'sının (%8,6) mesleki kıdemi 11-15 yıl, 1'nin (%1,4) mesleki kıdemi 16-20 yıl, 1'nin (%1,4) mesleki kıdeminin 21 yıl ve üzeri olduğu görülmektedir.

Tablo 10: Öğrenim Durumuna Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

ÖĞRENİM DURUMU		
Lisans	64	91,3
Yüksek lisans	6	8,7
Toplam	70	100

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarına bakıldığında; 64'ü (% 91,3) lisans mezunu, 6'sı (% 8,7) yüksek lisans mezunudur.

Tablo 11: Mezun Olunan Fakülteye Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

MEZUN OLUNAN FAKÜLTE					
Eğitim Fakültesi	Sosyal Bilgiler Öğretmenliği	68	68	98,2	
	Tarih Öğretmenliği	1	1	1,4	98,6
	Diğer	1	1	1,4	1,4
Toplam		70		100,0	

Ankete katılan öğretmenlerin mezun oldukları fakültele göre oranları da şu şekildedir: 69'u (% 98,6) eğitim fakültesi mezunu, 1'i (%1,4) diğer fakültelerden (fen edebiyat fakültesi) mezundur. Eğitim fakültesinden mezun olanların 68'i (%97,2) sosyal bilgiler öğretmenliği bölümü mezunu, 1'i (%1,4) tarih öğretmenliği bölümü mezunudur.

Tablo 12: Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/ Seminere Katılıma Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Evet	21	30,0
Hayır	49	70,0
Toplam	70	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin “Hizmet İçi Eğitime/ Seminere katılmalarına” bakıldığında; 21’i (% 30) “evet” katıldığını, 49’u (% 70) katılmadığını belirtmiştir.

Tablo 13: Cevabı “Evet” Olanların Bu Hizmet İçi Eğitimi/Semineri Yeterli Bulma Derecelerine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Hiç	0	0
Çok az	5	22,7
Kısmen	14	68,2
Oldukça	1	4,5
Tamamen	1	4,5
Toplam	21	100,0

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin “Hizmet İçi Eğitimi/ Semineri yeterli bulma derecelerine” bakıldığında; 5’i (%22,7) “Çok az”, 14’ü (%68,2) “Kısmen”, 1’i (%4,5) “Oldukça”, 1’i (%4,5) ‘Tamamen’ yeterli bulmaktadır.

Tablo 14: Yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Müfredat Programının İncelenmesine Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
Kısmen	21	30,0
Evet	49	70,0
Hayır	0	0
Toplam	70	100,0

Ankete katılan öğretmenlerin “Yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programını inceleme durumlarına” bakıldığında; 49’u (%70,0) “İnceledim”, 21’i (%30) “kısmen inceledim” cevabını vermiştir. Ankete katılan hiçbir öğretmen “hayır” cevabı vermemiştir.

Tablo 15: Ortalama Sınıf Mevcutlarına Göre Frekans ve Yüzde Dağılımı

	<i>f</i>	%
20 ve altı	6	8,6
21 – 30	46	65,7
31 – 40	16	22,9
41 ve üzeri	2	2,8
Toplam	70	100,0

Anket çalışmamıza katılan öğretmenlerin 2014-2015 yılı itibarı ile ortalama sınıf mevcutları incelendiğinde; 6'sının (%8,6') sınıf mevcudu 20 ve altında, 46'sının (% 65,7) sınıf mevcudu 21-30 arası, 16'sının (% 22,9) sınıf mevcudu 31-40 arası, 2'sinin (% 2,9) sınıf mevcudu 41 ve üzeri öğrenciden oluştuğu görülmektedir.

4.2. ORTAOKUL T.C. İNKILÂP TARİHİ VE ATATÜRKÇÜLÜK DERSİ ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞELERİNE İLİŞKİN ÖĞRETMEN GÖRÜŞLERİ İLE İLGİLİ BULGULAR

Bu bölümde, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğelerine (kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme) yönelik öğretmen görüşleri ile yeni programın öğretmenlerin beklentilerini karşılama durumuna ilişkin bulgulara yer verilmiştir.

1. Alt Problem: Ortaokullarda görev yapan Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, 8. sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretim programının;

- a) Kazanım,
- b) İçerik,
- c) Eğitim Durumu,
- d) Değerlendirme durumu öğesine ilişkin görüşleri nelerdir?

2. Alt Problem: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin beklentilerinin karşılanma durumu, yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük

dersi öğretim programının dört temel boyutuna (Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu ve Değerlendirme) göre nasıldır?

4.2.1. , 4.2.2. , 4.2.3. ve 4.2.4. bölümlerinde 1. alt probleme ait bulgu ve yorumlamalara yer verilmiştir.

4.2.5. bölümünde 2. alt probleme ait bulgu ve yorumlamalara yer verilmiştir.

4.2.1. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanımlarına” Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 16: “Kazanımlar” İle ilgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı

Soru No	Soru	N	Hiç	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
			Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen		
			%	%	%	%	%		
			f	f	f	f	f		
1	Kazanımlar, okullarımızda sunulan eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirilebilir niteliktedir.	70	7,1	25,7	21,4	45,7		3,06	1,006
			5	18	15	32			
2	Kazanımlar, öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerini (eleştirel düşünme, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir.	70	7,1	30,0	20,0	41,4	1,4	3,00	1,036
			5	21	14	29	1		
3	Kazanımlar, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygundur.	70	4,3	28,6	17,1	47,1	2,9	3,16	1,016
			3	20	12	33	2		
4	Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.	70	5,7	27,1	20,0	44,3	2,9	3,11	1,029
			4	19	14	31	2		

Tablo 16'nın (devamı)

5	Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir.	70		8,6	20,0	58,6	12,9	3,76	0,788
				6	14	41	9		
6	Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir.	70		11,4	17,1	61,4	10,0	3,70	0,805
				8	12	43	7		
7	Kazanımlar Atatürk ilke ve inkılâplarının; Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kılmaktadır.	70		10,0	8,6	60,0	21,4	3,93	0,840
				7	6	42	15		
8	Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan bireyler haline getirmektedir.	70	4,3	35,7	25,7	31,4	2,9	2,93	0,983
			3	25	18	22	2		
9	Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamaktadır.	70	4,3	27,1	35,7	30,0	2,9	3,00	0,933
			3	19	25	21	2		
10	Kazanımlar, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir niteliktedir.	70		17,1	34,3	42,9	5,7	3,37	0,837
				12	24	30	4		
11	Kazanımlar, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.	70	5,7	14,3	30,0	41,4	8,6	3,33	1,018
			4	10	21	29	6		
12	Okulun fiziki Şartları (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştiriyor.	70	14,3	15,7	2,9	30,0	47,1	4,00	1,239
			3	11	2	21	33		

Tablo 16’da görüldüğü üzere T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanımlar” Boyutuna ilişkin olarak; kazanımlar bölümündeki 1. soruda “Kazanımlar, okullarımızda sunulan eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirilebilir niteliktedir.” maddesine öğretmenlerin 5’i (%7,1) “Hiç katılmıyorum”, 18’i (%25,7) “Katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Kararsızım” ve 32’si (% 45,7) “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,06 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 1. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 2. soruda “Kazanımlar, öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerini (eleştirel düşünme, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir.” maddesine öğretmenlerin 5’i (%7,1) “Hiç katılmıyorum”, 7’si (%30) “Katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Kararsızım”, 29’u (%41,4) “Katılıyorum” ve 1’i (%1,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,00 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 2. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 3. soruda “Kazanımlar, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygundur.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 20’si (%28,6) “Katılmıyorum”, 12’si (%17,1) “Kararsızım”, 33’ü (%47,1) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,16 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 3. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 4. soruda “Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır” maddesine öğretmenlerin 4’ü (%5,7) “Hiç katılmıyorum”, 19’ü (%27,1) “Katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Kararsızım”, 31’i (%44,3) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen

Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,11 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 4. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 5. soruda kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir.” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Katılmıyorum”, 14’ü (% 20) “Kararsızım”, 41’i (%58,6) “Katılıyorum” ve 9’u (%12,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,76 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 5. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 6. soruda “Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir.” maddesine öğretmenlerin 8’i (% 11,4) “Katılmıyorum”, 12’si (%17,1) “Kararsızım”, 43’ü (% 61,4) “Katılıyorum” ve 7’si (%10) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,70 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 6. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 7. soruda “Kazanımlar Atatürk ilke ve inkılâplarının; Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kılmaktadır.” maddesine öğretmenlerin 7’si (%10) “Katılmıyorum”, 6’sı (%8,6) “Kararsızım”, 42’si (%60) “Katılıyorum” ve 15’i (%21,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,93 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 7. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 8. soruda “Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan bireyler haline getirmektedir.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 25’i (%35,7) “Katılmıyorum”, 18’i

(%25,7) “Kararsızım”, 22’si (%31,4) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,93 olarak bulunmuştur. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,93 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 8. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 9. soruda “Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamaktadır.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 19’ü (%27,1) “Katılmıyorum”, 25’i (%35,7) “Kararsızım”, 21’i (%30) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,00 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 9. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 10. soruda “Kazanımlar, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir niteliktedir.” maddesine öğretmenlerin 12’si (%17,1) “Katılmıyorum”, 24’ü (%34,3) “Kararsızım”, 30’u (%42,9) “Katılıyorum” ve 4’ü (%5,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,37 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 10. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 11. Soruda “Kazanımlar, T.C.İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.” maddesine öğretmenlerin 4’ü (%5,7) “Hiç katılmıyorum”, 10’u (%14,3) “Katılmıyorum”, 21’i (%30) “Kararsızım”, 29’u (%41,4) “Katılıyorum” ve 6’sı (%8,6) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,33 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 11. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Kazanımlar bölümündeki 12. soruda “Okulun fiziki şartları (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştiriyor.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 11’i (%15,7) “Katılmıyorum”, 2’si (%2,9) “Kararsızım”, 21’i (%30) “Katılıyorum” ve 33’ü (% 47,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4,00 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın kazanımlar bölümünün 12. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Tablo 16’daki bulgulara bakıldığında öğretmenlerin; 1., 2., 3., 4., 8., 9., 10., 11. maddeler için kararsızlık eğiliminde oldukları, 5., 6., 7., ve 12. maddelere katılma eğiliminde oldukları görülmektedir. 5., 6., 7., 12. ve 9. maddelerdeki sonuçlar, Adalar’ın (2010) çalışmasındaki sonuçlarla tutarlılık göstermektedir. Ayrıca çalışmada ortaya çıkan bu bulgular, Ece, (2007) ve Aslan’ın (2009) çalışma verileriyle de tutarlı olduğu görülmüştür. Dikkati çeken en önemli hususlardan birisi de hiçbir maddenin aritmetik ortalamasının hiç katılmıyorum anlamına gelmediğidir. Araştırma bulguları dikkatli incelenirse özellikle 10. ve 11. maddelerin aritmetik ortalamasının katılıyorum değerine çok yakın olduğu görülecektir. Bu verilerden hareketle öğretmenlerin yeni programın kazanım boyutuna kısmen katılma eğiliminde olduklarını söylemek mümkündür.

4.2.2. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “İçerik Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 17: “İçerik” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı

Soru No	Soru	N	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
			%	%	%	%	%		
			f	f	f	f	f		
13	İçerik öğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşayarak öğrenmeye uygundur.	70	7,1	42,9	15,7	32,9	1,4	2,79	1,034
			5	30	11	23	1		
14	Programın içeriği öğrencilerin seviyelerine uygundur.	70	4,3	20,0	12,9	60,0	2,9	3,37	0,981
			3	14	9	42	2		
15	İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesine imkân vermektedir.	70	4,3	34,3	11,4	42,9	7,1	3,14	1,107
			3	24	8	30	5		
16	Yeni programın içeriğinde yer alan etkinlikler, bu dersin öğretimi açısından yeterlidir.	70	11,4	21,4	22,9	42,9	1,4	3,01	1,083
			8	15	16	30	1		
17	İçerik öğrencilerin ilgisini çekmektedir.	70	12,9	27,1	37,1	20,0	2,9	2,73	1,020
			9	19	26	14	2		
18	İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.	70	2,9	20,0	25,7	45,7	5,7	3,31	0,956
			2	14	18	32	4		
19	İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.	70	12,9	32,9	15,7	32,9	5,7	2,86	1,183
			9	23	11	23	4		
20	İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir.	70	5,7	21,4	18,6	41,4	12,9	3,34	1,128
			4	15	13	29	9		

Tablo 17'nin (devamı)

21	İçerik bu derse yönelik ihtiyaçları karşılamaktadır.	70	10,0	18,6	20,0	44,3	7,1	3,20	1,137
			7	13	14	31	5		
22	Yeni Programla birlikte ders kitaplarında yer alan olay ve olguların kronolojik bir sırayla yeniden düzenlenmiş olmasının olumlu buluyorum.	70	4,3	7,1	7,1	55,7	25,7	3,91	1,004
			3	5	5	39	18		
23	Yeni programla birlikte, öğrencilerin bulundukları yerin yerel tarihini, ulusal tarih ile ilişkilendirmeleri sağlanabilmektedir.	70	8,6	14,3	21,4	52,9	2,9	3,27	1,034
			6	10	15	37	2		
24	Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.	70	2,9	1,4	5,7	60,0	30,0	4,13	0,815
			2	1	4	42	21		

Tablo 17’de görüldüğü üzere T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının“İçerik Bölümüne” ilişkin olarak; içerik bölümündeki 13. Soruda “İçerik öğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşayarak öğrenmeye uygundur.” maddesine öğretmenlerin 5’i (%7,1), “Hiç katılmıyorum”, 30’u (%42,9) “Katılmıyorum”, 11’i (%15,7) “Kararsızım”, 23’ü (%32,9) “Katılıyorum” ve 1’i (% 1,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,79 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 13. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 14. soruda “Programın içeriği öğrencilerin seviyelerine uygundur.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Katılmıyorum”, 9’u (%12,9) “Kararsızım”, 42’si (%60) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,37 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın- içerik bölümünün 14. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 15. soruda “İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesine imkân vermektedir.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 24’ü (% 34,3) “Katılmıyorum”, 8’i (%11,4) “Kararsızım”, 30’u (%42,9) “Katılıyorum” ve 5’i (%7,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,14 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 15. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 16. soruda “Yeni Programın içeriğinde yer alan etkinlikler, bu dersin öğretimi açısından yeterlidir.” maddesine öğretmenlerin 8’i (%11,4) “Hiç katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Katılmıyorum”, 16’si (%22,9) “Kararsızım”, 30’u (%42,9) “Katılıyorum” ve 1’i (%1,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,01 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 16. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 17. soruda “İçerik öğrencilerin ilgisini çekmektedir.” maddesine öğretmenlerin 9’u (%12,9) “Hiç katılmıyorum”, 19’u (%27,1) “Katılmıyorum”, 26’sı (%37,1) “Kararsızım”, 14’ü (%20) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,73 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 17. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 18. soruda “İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.” maddesine öğretmenlerin 2’si (%2,9) “Hiç katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Katılmıyorum”, 18’i (%25,7) “Kararsızım”, 32’si (%45,7) “Katılıyorum” ve 4’ü (%5,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,31 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 18. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 19. soruda “İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.” maddesine öğretmenlerin 9’u (%12,9) “Hiç katılmıyorum”, 23’ü (%32,9) “Katılmıyorum”, 11’i (%15,7) “Kararsızım”, 23’ü (%32,9) “Katılıyorum” ve 4’ü (%5,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,86 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 19. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 20. soruda “İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir” maddesine öğretmenlerin 4’ü (%5,7) “Hiç katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Katılmıyorum”, 13’ü (% 18,6) “Kararsızım”, 29’u (%41,4) “Katılıyorum” ve 9’u (%12,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,34 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 20. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 21.soruda “İçerik bu derse yönelik ihtiyaçları karşılamaktadır.” maddesine öğretmenlerin 7’si (%10) “Hiç katılmıyorum”, 13’ü (%18,6) “Katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Kararsızım”, 31’i (%44,3) “Katılıyorum” ve 5’i (%7,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,20 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 21. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 22. soruda “Yeni Programla birlikte ders kitaplarında yer alan olay ve olguların kronolojik bir sırayla yeniden düzenlenmiş olmasını olumlu buluyorum.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 5’i (%7,1) “Katılmıyorum”, 5’i (% 7,1) “Kararsızım”, 39’u (%55,7) “Katılıyorum” ve 18’i (%25,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,91 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan,

öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 22. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 23. soruda “Yeni programla birlikte, öğrencilerin bulundukları yerin yerel tarihini, ulusal tarih ile ilişkilendirmeleri sağlanabilmektedir.” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç katılmıyorum”, 10’u (%14,3) “Katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Kararsızım”, 37’si (%52,9) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,27 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 23. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

İçerik bölümündeki 24. soruda “Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.” maddesine öğretmenlerin 2’si (%2,9) “Hiç katılmıyorum”, 1’i (%1,4) “Katılmıyorum”, 4’ü (% 5,7) “Kararsızım”, 42’si (%60) “Katılıyorum” ve 21’i (%30) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4,13 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın içerik bölümünün 24. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Tablo 17’deki bulgulara bakıldığında öğretmenlerin; 13., 14., 15., 16., 17., 18., 19., 20., 21. ve 23. maddelerdeki görüşlere kararsızlık eğiliminde oldukları, 22. ve 24. maddelerdeki görüşlere katılma eğiliminde oldukları görülmektedir. Adalar’ın (2010) çalışmasında da 16., 17., 19., 21. ve 23. maddelerdeki görüşlere “kararsızlık eğilimi” sonucu çıkmıştır. İçerik bölümünün 22. ve 24. maddesi için ortaya çıkan “Katılma eğilimi” sonucu, Adalar’ın (2010) çalışmasında da görülmektedir. Programın içerik boyutuna yönelik olarak aritmetik ortalaması “Hiç katılmıyorum” anlamına gelen hiçbir maddenin olmaması dikkat çeken bir husustur. Tablodaki bulgulara bakıldığında 14. 18. ve 20. maddelerin aritmetik ortalamalarının “Katılıyorum” değerine çok yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle, öğretmenlerin yeni programın içerik boyutuna kısmen katılma eğiliminde olduklarını söylemek mümkündür. Aslan’ın (2009), 7.sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programını

öğretmen görüşleri bağlamında incelediği çalışmasında da öğretmenler programın içerik boyutuna kısmen katılmışlardır. Bu anlamda çalışmamızın ortaya koyduğu bulguların Aslan'ın (2009), çalışma sonuçlarıyla da tutarlı olduğu görülmektedir.

4.2.3. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Eğitim Durumu Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 18: “Eğitim Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı

Soru No	Soru	N	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
			%	%	%	%	%		
			f	f	f	f	f		
25	Programın eğitim durumu boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağlamaktadır.	70	8,6	8,6	15,7	60,0	7,1	3,49	1,046
			6	6	11	42	5		
26	Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.	70	5,7	24,3	37,1	30,0	2,9	3,00	0,948
			4	17	26	21	2		
27	Öğrenciler, bu derste birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinde “bir sosyal bilimci gibi” çalışma yapabilmektedirler.	70	11,4	48,6	24,3	15,7		2,44	0,895
			8	34	17	11			
28	Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır.	70	10,0	34,3	12,9	37,1	5,7	2,94	1,166
			7	24	9	26	4		
29	Eğitim durumu boyutunda öğrenciyi aktif hale getirecek öğretme-öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.	70	4,3	25,7	22,9	45,7	1,4	3,14	0,967
			3	18	16	32	1		
30	Yeni program öğrencilerin, öğrenme öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.	70	2,9	25,7	22,9	44,3	4,3	3,21	0,976
			2	18	16	31	3		

Tablo 18'in (devamı)

31	Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.	70	2,9	35,7	20,0	38,6	2,9	3,03	0,992
			2	25	14	27	2		
32	Programda her ünite için belirlenmiş değerlere yaşanmış bir olaydan hareketle, ayrıca vurgu yapılabilmektedir.	70		14,3	18,6	61,4	5,7	3,59	0,807
				10	13	43	4		
33	Programın eğitim durumu boyutu, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanımaktadır.	70	1,4	14,3	7,1	61,4	15,7	3,76	0,939
			1	10	5	43	11		
34	Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygundur.	70	10,0	41,4	7,1	34,3	7,1	2,87	1,203
			7	29	5	24	5		
35	Yoğun çaba gerektiren etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerin çabuk sıkılmalarına neden olmaktadır.	70	4,3	27,1	10,0	37,1	21,4	3,44	1,223
			3	19	7	26	15		
36	Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.	70	4,3	7,1	8,6	22,9	57,1	4,21	1,141
			3	5	6	16	40		

Tablo 18'de görüldüğü üzere programın “Eğitim Durumu Bölümüne” ilişkin olarak; eğitim durumu bölümündeki 25. soruda “Programın uygulama boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetiştirmelerine olanak sağlamaktadır.” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç katılmıyorum”, 6’sı (%8,6) “Katılmıyorum”, 11’i (%15,7) “Kararsızım”, 42’si (%60) “Katılıyorum” ve 5’i (%7,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,49 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan, öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 25. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 26. soruda “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.” maddesine öğretmenlerin 4’ü (%5,7) “Hiç katılmıyorum”, 17’si (%24,3) “Katılmıyorum”, 26’sı (%37,1) “Kararsızım”, 21’i (%30) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,00 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 26. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 27. soruda “Öğrenciler, bu derste birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinde bir sosyal bilimci gibi çalışma yapabilmektedirler.” maddesine öğretmenlerin 8’i (%11,4) “Hiç katılmıyorum”, 34’ü (%48,6) “Katılmıyorum”, 17’si (%24,3) “Kararsızım”, 11’i (%15,7) “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,44 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 27. maddesindeki bu görüşe katılmama eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 28. soruda “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü secim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” maddesine öğretmenlerin 7’si (%10) “Hiç katılmıyorum”, 24’ü (%34,3) “Katılmıyorum”, 9’u (%12,9) “Kararsızım”, 26’sı (% 37,1) “Katılıyorum” ve 4’ü (%5,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,94 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 28. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 29. soruda “Uygulama boyutunda öğrenciyi aktif hale getirecek öğretme öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 18’i (%25,7) “Katılmıyorum”, 16’sı (%22,9) “Kararsızım”, 32’si (% 45,7) “Katılıyorum” ve 1’i (%1,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,14 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni

programın eğitim durumu bölümünün 29. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 30. soruda “Yeni Program öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.” maddesine öğretmenlerin 2’si (%2,9) “Hiç katılmıyorum”, 18’i (%25,7) “Katılmıyorum”, 16’sı (%22,9) “Kararsızım”, 31’i (%44,3) “Katılıyorum” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,21 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 30. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 31. soruda “Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.” maddesine öğretmenlerin 2’si (%2,9) “Hiç katılmıyorum”, 25’i (%35,7) “Katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Kararsızım”, 27’si (%38,6) “Katılıyorum”, 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,03 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 31. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 32. soruda “Programda her ünite için belirlenmiş değerlere yaşanmış bir olaydan hareketle, ayrıca vurgu yapılabilmektedir.” maddesine öğretmenlerin 10’u (%14,3) “Katılmıyorum”, 13’ü (%18,6) “Kararsızım”, 43’ü (%61,4) “Katılıyorum”, 4’ü (%5,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,59 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 32. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 33. soruda “Programın uygulama boyutu, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanımaktadır” maddesine öğretmenlerin 1’i (%1,4) “Hiç

katılmıyorum”, 10’u (%14,3) “Katılmıyorum”, 5’i (%7,1) “Kararsızım”,43’ü (%61,4) “Katılıyorum” ve 11’i (%15,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,76 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 33. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 34. soruda “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur.” maddesine öğretmenlerin 7’si (%10) “Hiç katılmıyorum”, 29’u (%41,4) “Katılmıyorum”, 5’i (%7,1) “Kararsızım”, 24’ü (%34,3) “Katılıyorum” ve 5’i (%7,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,87 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 10. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 35. soruda “Yoğun çaba gerektiren etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerin çabuk sıkılmalarına neden olmaktadır.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç katılmıyorum”, 19’u (%27,1) “Katılmıyorum”, 7’si (%10) “Kararsızım”, 26’sı (%37,1) “Katılıyorum” ve 15’i (%21,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,44 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 35. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Eğitim durumu bölümündeki 36. soruda “Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine öğretmenlerin 3’ü (4,3) “Hiç katılmıyorum”, 5’i (%7,1) “Katılmıyorum”, 6’sı (%8,6) “Kararsızım”,16’sı (%22,9) “Katılıyorum” ve 40’ı (%57,1) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 4,21 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın eğitim durumu bölümünün 36. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Tablo 18'deki bulgulara bakıldığında öğretmenlerin; 27. maddedeki görüşe katılmama eğiliminde oldukları, 26., 28., 29., 30., 31. ve 34. maddelerdeki görüşlere kararsızlık eğiliminde oldukları, 25., 32., 33., 35 ve 36. maddelerdeki görüşlere katılma eğiliminde oldukları görülmektedir. Adalar'ın (2010) çalışmasında da öğretmenlerin; 26., 28., 29. ve 34. maddelerdeki görüşler konusunda kararsız oldukları , 25., 32., 33., 35. ve 36. maddelerdeki görüşlere katılma eğiliminde oldukları ve 27. maddeye verdikleri cevapların aritmetik ortalamasının katılmıyorum değerine yakın olduğu görülmektedir. Çalışmamızdaki bu bulguların Adalar'ın (2010) araştırma sonuçlarıyla tutarlı olduğu görülmektedir.

Tablodaki bulgulara bakıldığında 28. ve 34. maddelerin aritmetik ortalamalarının 'Katılmıyorum' değerine yakın olduğu, 35. maddenin aritmetik ortalamasının da 'Kararsızım' eğilimine yakın olduğu görülmektedir. Bu verilerden hareketle öğretmenlerin yeni programın eğitim boyutuna kısmen katılma eğiliminde olduklarını söylemek mümkündür. Bu verilerin Aslan'ın (2009), araştırma sonuçlarıyla da tutarlı olduğu görülmektedir. Söz konusu çalışmada 7. sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim programının uygulama boyutuna ilişkin olarak ve bizimde araştırmamızda yönelttiğimiz "Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur" maddesine 1,87 aritmetik ortalama değeriyle öğretmenler katılmıyorum yanıtını vermişlerdir. Aynı maddeye ilişkin olarak bizim çalışmamız ve Adalar'ın (2010), çalışmasında kararsızlık eğilimi görülmekle beraber katılmama eğilimine daha yakın bir sonuç çıktığını söylemek gerekir.

4.2.4. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Değerlendirme Bölümüne” Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 19: “Değerlendirme” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı

Soru No	Soru	N	Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Ortalama (X)	Standart Sapma (Ss)
			%	%	%	%	%		
			f	f	F	f	f		
37	Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir.	70	11,4	20,0	27,1	37,1	4,3	3,03	1,103
			8	14	19	26	3		
38	Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.	70	5,7	18,6	12,9	58,6	4,3	3,37	1,024
			4	13	9	41	3		
38	Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir.	70	11,4	41,4	21,4	25,7		2,61	0,997
			8	29	15	18			
40	Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir.	70	1,4	7,1	8,6	67,1	15,7	3,89	0,808
			1	5	6	47	11		
41	Program öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır.	70	7,1	48,6	18,6	24,3	1,4	2,64	0,979
			5	34	13	17	1		
42	Dersin öğretimiyle kazandırılması amaçlanan değer ve becerilerin ölçülebilmesi konusunda somut değerlendirmeler yapılabilmektedir.	70	8,6	21,4	25,7	40,0	4,3	3,10	1,065
			6	15	18	28	3		
43	Öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçleri uygulanabiliyor.	70	8,6	40,0	24,3	24,3	2,9	2,73	1,020
			6	28	17	17	2		
44	Ünite sonlarında bulunan öz değerlendirme formları değerlendirme boyutunda gerçekçi sonuçlar alınmasını kolaylaştırmıştır.	70	8,6	21,4	21,4	44,3	4,3	3,14	1,081
			6	15	15	31	3		
45	Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.	70	2,9	15,7	22,9	44,3	14,3	3,51	1,018
			2	11	16	31	10		

Tablo 19’da görüldüğü gibi T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Değerlendirme Durumu Bölümüne” ilişkin olarak; değerlendirme bölümündeki 37. soruda “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir” maddesine öğretmenlerin 8’i (%11,4) “Hiç katılmıyorum”, 14’ü (%20) “Katılmıyorum”, 19’u (%27,1) “Kararsızım”, 26’sı (% 37,1) “Katılıyorum” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,03 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 37. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 38. soruda “Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır” maddesine öğretmenlerin 4’ü (%5,7) “Hiç katılmıyorum”, 13’ü (%18,6) “Katılmıyorum”, 9’u (%12,9) “Kararsızım”, 41’i (%58,6) “Katılıyorum” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,37 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 38. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 39. soruda “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir” maddesine öğretmenlerin 8’i (%11,4) “Hiç katılmıyorum”, 29’u (%41,4) “Katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Kararsızım”, 18’i (%25,7) “Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,61 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 39. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 40. soruda “Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir” maddesine öğretmenlerin 1’i (%1,4) “Hiç katılmıyorum”, 5’i (%7,1)

“Katılmıyorum”,6’sı (%8,6) “Kararsızım”,47’si (% 67,1) “Katılıyorum” ve 11’i (%15,7) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,89 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 40. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 41. soruda “Program öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır.” maddesine öğretmenlerin 5’i (%7,1) “Hiç katılmıyorum”, 34’ü (%48,6) “Katılmıyorum”, 13’ü (%18,6) “Kararsızım”, 17’si (%24,3) “Katılıyorum” ve 1’i (%1,4) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,64 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 41. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 42. soruda “Dersin öğretimiyle kazandırılması amaçlanan değer ve becerilerin ölçülebilmesi konusunda somut değerlendirmeler yapılabilmektedir.” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Katılmıyorum”, 18’i (%25,7) “Kararsızım”, 28’i (%40) “Katılıyorum” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,10 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 42. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 43. soruda “Öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçleri uygulanabiliyor.” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç katılmıyorum”, 28’i (%40) “Katılmıyorum”, 17’si (%24,3) “Kararsızım”, 17’si (% 24,3) “Katılıyorum” ve 2’si (%2,9) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,73 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 43. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 44. soruda “Ünite sonlarında bulunan öz değerlendirme formları değerlendirme boyutunda gerçekçi sonuçlar alınmasını kolaylaştırmıştır” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Katılmıyorum”, 15’i (%21,4) “Kararsızım”, 31’i (%44,3) “Katılıyorum” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,14 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 44. maddesindeki bu görüşe kararsızlık eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır.

Değerlendirme bölümündeki 45. soruda “Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.” maddesine öğretmenlerin 2’si (%2,9) “Hiç katılmıyorum”, 11’i (%15,7) “Katılmıyorum”, 16’sı (%22,9) “Kararsızım”, 31’i (%44,3) “Katılıyorum” ve 10’u (%14,3) “Tamamen Katılıyorum” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,51 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan öğretmenlerin yeni programın değerlendirme durumu bölümünün 45. maddesindeki bu görüşe katılma eğiliminde oldukları sonucu çıkarılmıştır. Tablo 4.2.4’deki bulgulara bakıldığında öğretmenlerin; 37., 38., 39., 41., 42., 43. ve 44. maddelerdeki görüşler için kararsızlık eğiliminde oldukları, 40. ve 45. maddelerdeki görüşlere katılma eğiliminde oldukları görülmektedir. Çalışmamızın 37.,38.,41.,42.,43.,44., maddeleri için ortaya çıkan kararsızlık eğilimi ve 40. ve 45. maddelerinde ortaya çıkan katılma eğilimi Adalar’ın (2010) araştırma sonuçlarında da görülmektedir. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuçların Aslan,(2009) ve Adalar’ın (2010) araştırma sonuçlarıyla da tutarlı olduğu görülmüştür.

Tablo 19’daki bulgulara bakıldığında 3., 5. ve 7. maddelerin aritmetik ortalamalarının “Katılmıyorum” değerine yakın olduğu ve 2. maddenin aritmetik ortalamasının “Katılıyorum” eğilimine yakın olduğu görülmektedir. Bu bulgulardan hareketle öğretmenlerin yeni programın değerlendirme boyutuna kısmen katılma eğiliminde olduklarını söylemek mümkündür.

4.2.5. Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Beklentileri Karşılama Durumuna” Yönelik Öğretmen Görüşleri

Tablo 20: “Beklentileri Karşılama Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Frekans, Yüzde, Ortalama ve Standart Sapma Dağılımı

Soru No	Soru Alanı	Seçenekler	f	%	X	S.s.
46	Kazanım	Hiç	1	1,4	3,53	,928
		Çok Az	13	18,6		
		Kısmen	9	12,9		
		Oldukça	42	60,0		
		Tamamen	5	7,1		
47	İçerik	Hiç	5	7,1	3,27	1,076
		Çok Az	15	21,4		
		Kısmen	9	12,9		
		Oldukça	38	54,3		
		Tamamen	3	4,3		
48	Eğitim Durumu	Hiç	6	8,6	2,83	1,035
		Çok Az	24	34,3		
		Kısmen	18	25,7		
		Oldukça	20	28,6		
		Tamamen	2	2,9		
49	Değerlendirme	Hiç	3	4,3	3,24	1,055
		Çok Az	18	25,7		
		Kısmen	13	18,6		
		Oldukça	31	44,3		
		Tamamen	5	7,1		

Tablo 20’de görüldüğü gibi T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına yönelik olarak araştırmaya katılan öğretmenlerin anketin “Değişen Yeni Yapısıyla T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Beklentileri Karşılama Bölümüne” ilişkin olarak; 46. sorudaki kazanım boyutu maddesine öğretmenlerin 1’i (%1,4) “Hiç”, 13’ü (%18,6) “Çok az”, 9’u (%12,9) “Kısmen”, 42’si (%60) “Oldukça” ve 5’i (%7,1) “Tamamen” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,53 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan yeni programın kazanım boyutunun öğretmenlerin beklentilerini oldukça karşıladığı sonucu çıkarılmıştır.

47. sorudaki “Eğitim Durumu” maddesine öğretmenlerin 5’i (%7,1) “Hiç”, 15’i (%21,4) “Çok az”, 9’u (%12,9) “Kısmen”, 38’i (% 54,3) “Oldukça” ve 3’ü (%4,3) “Tamamen” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri

yanıtların aritmetik ortalaması 3,27 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan yeni programın içerik boyutunun öğretmenlerin beklentilerini kısmen karşıladığı sonucu çıkarılmıştır.

48. sorudaki “Eğitim Durumu” maddesine öğretmenlerin 6’sı (%8,6) “Hiç”, 24’ü (%34,3) “Çok az”, 18’i (%25,7) “Kısmen”, 20’si (% 28,6) “oldukça” ve 2’si (%2,9) “Tamamen” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 2,83 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan yeni programın uygulama (eğitim) boyutunun öğretmenlerin beklentilerini kısmen karşıladığı sonucu çıkarılmıştır. 49. sorudaki Değerlendirme Boyutu” maddesine öğretmenlerin 3’ü (%4,3) “Hiç”, 18’i (%25,7) “Çok az”, 13’ü (%18,6) “Kısmen”, 31’i (% 44,3) “Oldukça” ve 5’i (%7,1) “Tamamen” yanıtını vermişlerdir. Öğretmenlerin bu soruya verdikleri yanıtların aritmetik ortalaması 3,24 olarak bulunmuştur. Bu bulgulardan yeni programın değerlendirme boyutunun öğretmenlerin beklentilerini kısmen karşıladığı sonucu çıkarılmıştır.

Tablo 20’deki bulgulara bakıldığında öğretmenlerin; 1. maddeye oldukça, 2. 3. ve 4. maddelere kısmen cevabını verdikleri görülmüştür. Tablodaki bulgulara bakıldığında 2. ve 4. maddelerin aritmetik ortalamasının “Oldukça” cevabı sayısal değerine yakın olduğu ve 3. maddenin aritmetik ortalamasının ‘Çok az’ cevabı sayısal değerine yakın olduğu görülmektedir. Yani öğretmenler yeni programın kazanım boyutuna olumlu bakmaktadırlar, İçerik ve değerlendirme boyutuna ilişkin kısmen de olsa programda sorun görmektedirler. Ancak programın uygulanabilirliği yani eğitim boyutu konusunda şikayet etmektedirler.

4.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin “Cinsiyet, Mesleki Kıdem, Öğrenim Durumu, Mezun Oldukları Fakülte, Sınıf Mevcudu, Programı İnceleme, Hizmet İçi Eğitime Katılma ve Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme Derecesi” Değişkenlerine Göre Öğretmen Görüşleri İle İlgili Bulgular

Bu bölümde Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, 8. sınıflarda uygulanan T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının kazanım, içerik, eğitim durumu,

değerlendirme ve beklentileri karşılama durumu öğelerinin Cinsiyet, Mesleki Kıdem, Öğrenim Durumu, Mezun Oldukları Fakülte, Sınıf Mevcudu, Hizmet İçi Eğitime Katılma, Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme Derecesi ve Programı İnceleme değişkenlerine ilişkin görüşlerini ortaya çıkaran bulgulara yer verilmiştir.

Öğretmenlerin, ankette yer alan kazanım, içerik, eğitim durumu, değerlendirme ve beklentileri karşılama durumuna ilişkin sorulara verdikleri cevaplar, çapraz tablo (kay-kare testi) analizi yapılarak ayrı ayrı toplamaları alınmış ve istatistiksel çözümlemeleri yapılmıştır. İstatistiksel çözümlemesi yapılan bu yanıtlarla aşağıda belirtilen sorular cevaplandırılmıştır.

3. Alt Problem: Ortaokul T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini öğreten Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin programın öğeleri (Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu, Değerlendirme) ile ilişkili görüşlerinde;

- Cinsiyet
- Mesleki Kıdem
- Öğrenim Durumu
- Mezun Oldukları Fakülte
- Sınıf Mevcudu
- Hizmet içi Eğitime Katılma
- Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme
- Programı İnceleme yönünden anlamlı bir fark var mıdır?

4. Alt Problem: Sosyal Bilgiler öğretmenlerinin, Yapılandırmacı yaklaşımla hazırlanan 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programına ilişkin beklentilerinin karşılama durumu konusundaki görüşlerinde;

- Cinsiyet
- Mesleki Kıdem
- Öğrenim Durumu
- Mezun Oldukları Fakülte
- Sınıf Mevcudu
- Hizmet İçi Eğitime Katılma
- Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Görme

- Programı İnceleme yönünden anlamlı bir fark var mıdır?

4.3.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Cinsiyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin cinsiyet değişkenine göre programın öğelerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla “kay-kare testi” uygulanmış, anlamlı çıkan bulgular tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.3.1.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Kazanımlar’ Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Cinsiyet’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin Programın kazanım boyutuna ilişkin olarak cinsiyet değişkenine göre verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla “kay-kare testi” uygulanmıştır. Yapılan analizde anlamlı çıkan bulgular tablolaştırılarak elde edilen sonuçlar tablo 21’de gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 21: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, “Kazanımlar” İle İlgili Görüşlerinin Cinsiyet Değişkenine Göre “Kay- Kare Testi” Sonuçları

Madde No	Kazanım	Cinsiyet		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
5	Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir.	Kadın	f	0	0	3	21	5	29	8,912	0,030
			%	0,0	0,0	10,3	72,4	17,2	100		
		Erkek	f	0	6	11	20	4	41		
			%	0,0	14,6	26,8	48,8	9,8	100		

Tablo 21'in (devamı)

6	Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir.	Kadın	<i>f</i>	0	2,	0	23	4	29	12,66 7	0,005
			%	0,0	6,9	0,0	79,3	13,8	100		
		Erkek	<i>f</i>	0	6,	12	20	3	41		
			%	0,0	14,6	29,3	48,8	7,3	100		

Tablo 21'e baktığımızda, araştırmaya katılan öğretmenlerin kazanımlar ile ilgili görüşlerinde, cinsiyet değişkenine göre verdikleri yanıtlar arasındaki farklara ait Kay-kare testi değerleri iki maddede $p < 0.05$ önem düzeyinde anlamlı bulunmuştur. "Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir." maddesine kadın öğretmenlerin %10,3'ü "Kararsızım", %72,4'ü, "Katılıyorum", %17,2'si "Tamamen katılıyorum" cevabını vermiştir. Bu maddeye erkek öğretmenlerin 14, 6'sı "Katılmıyorum", %26,8'i "Kararsızım", %48,8'i "Katılıyorum" %9,8'i "Tamamen katılıyorum" cevabını vermiştir. Bu bulgulardan kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre Programın kazanımlarına ilişkin olarak; "Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir." maddesine daha fazla katılma eğiliminde olduklarını söyleyebiliriz ($X^2=8,912$, $p < 0.05$).

"Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir." maddesine kadın öğretmenlerin %6,9'u "Katılmıyorum", %79,3'ü "Katılıyorum", %13,8'i "Tamamen Katılıyorum" cevabını vermiştir. Bu maddeye erkek öğretmenlerin %14,6'sı "Katılmıyorum", %29,3'ü "Kararsızım", %48,8'i "Katılıyorum", %7,3'ü "Tamamen Katılıyorum" yanıtını vermiştir. Bu bulgulardan kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre programın kazanımlarına ilişkin olarak; "Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir." maddesine daha fazla katılma eğiliminde olduklarını söyleyebiliriz ($X^2=12,667$, $P < 0.05$).

4.3.1.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı 'İçerik' İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin 'Cinsiyet' Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın içerik bölümüne ilişkin sorulara verdikleri cevaplar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak programın içeriğine yönelik sorulara öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmamıştır. Kay kare testi değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.1.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Eğitim Durumu’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Cinsiyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın içerik bölümüne ilişkin sorulara verdikleri cevaplar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. 26. maddedeki “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır” görüşüne kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=11,486$, $P<0,022$).

4.3.1.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Değerlendirme’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Cinsiyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın değerlendirme bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını tespit etmek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak programın değerlendirme bölümüne yönelik sorulara öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmamıştır. Kay kare testi değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.1.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Beklentileri Karşılama Durumu’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Cinsiyet’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın beklentileri karşılama bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir

fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak yeni programın kazanım boyutu, kadın öğretmenlerin beklentilerini erkek öğretmenlere göre daha fazla karşıladığı görülmüştür (45.madde $X^2=10,650$, $p<0,031$).

4.3.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Mesleki Kıdem’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

4.3.2.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Kazanımlar’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Mesleki Kıdem’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın kazanım bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak programın kazanım bölümüne yönelik sorulara öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmamıştır. Kay kare testi değerleri $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.2.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘İçerik’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Mesleki Kıdem’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın içerik bölümüne yönelik sorulara verdikleri yanıtlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak programın içerik bölümüne yönelik sorulara öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmamıştır. Kay kare testi değerleri $p>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.2.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Eğitim Durumu’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Mesleki Kıdem’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın eğitim durumu bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır maddesi ile ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir” maddesine verilen yanıtların arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu iki maddeye ilişkin kay kare değerleri tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 22: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, “Uygulama (Eğitim Durumu” İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Uygulama (Eğitim Durumu)	Kıdem		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
26	Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.	1-5 yıl	f	4	15	19	15	1	54	44,784	0,000
			%	7,4	27,8	35,2	27,8	1,9	100		
		6-10 yıl	f	0	2	5	1	0	8		
			%	0,0	25,0	62,5	12,5	0,0	100		
		11-15 yıl	f	0	0	2	4	0	6		
			%	0,0	0,0	33,3	66,7	0,0	100		
		16-20 yıl	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0,0	0,0	0,0	0,0	100,0	100		
		21 yıl ve üstü	f	0	0	0	1	0	1		
			%	0,0	0,0	0,0	100,0	0,0	100		
36	Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir	1-5 yıl	f	3	3	5	12	31	54	26,555	0,047
			%	5,6	5,6	9,3	22,2	57,4	100		
		6-10 yıl	f	1	0	0	0	7	8		
			%	12,5	0	0	0	87,5	100		
		11-15 yıl	f	0	0	1	4	1	6		
			%	0	0	16,7	66,7	16,7	100		
		16-20 yıl	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
		21 yıl ve üstü	f	0	0	0	1	0	1		
			%	0	0	0	100	0	100		

Tablo 22’de görüldüğü üzere, araştırmaya katılan öğretmenlerin “Mesleki kıdem” değişkenine göre programın uygulama (Eğitim Durumu) boyutuna ilişkin olarak; “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.” maddesine mesleki kıdemi 1-5 yıl arası olan öğretmenlerin %7,4’ü “Hiç Katılmıyorum”, %27,8’i “Katılmıyorum”, %35,2’si “Kararsızım”, %27,8’i “Katılıyorum”, %1,9’u “Tamamen Katılıyorum”, mesleki kıdemi 6-10 yıl arası olan öğretmenlerin %25’i “Katılmıyorum”, %62,5’i “Kararsızım”, %12,5’i “Katılıyorum”, mesleki kıdemi 11-15 yıl olan öğretmenlerin % 33,3’ü “Kararsızım”, %66,7’si “Katılıyorum”, mesleki kıdemi 16-20 yıl arası olan öğretmenlerin % 100’ü “Katılıyorum”, mesleki kıdemi 20 yıl ve üstü olan öğretmenlerin %100’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, mesleki kıdemi 20 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin mesleki kıdemi 1-5 yıl ve 6-10 yıl arası olan öğretmenlere göre “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.” maddesine daha fazla katıldıklarını göstermektedir ($X^2=44,784$, $P<0,000$).

“Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine, mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların %5,6’sı “Hiç Katılmıyorum”, %5,6’sı “Katılmıyorum”, %9,3’ü “Kararsızım”, %22,2’i “Katılıyorum” ve %57,4’ü “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 6-10 yıl olanların %12,5’i “Katılmıyorum”, %87,5’i “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların %16,7’si “Kararsızım”, %66,7’si “Katılıyorum”, %16,7’si “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 16-20 yıl olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olanların %100’ü “Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Mesleki kıdemi 16-20 arası alanlar ile 21 yıl ve üzerinde olanların diğer mesleki kıdemdekilere göre “Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine katılmadıkları görülmüştür ($X^2=26,555$, $P<0,047$).

4.3.2.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı “Değerlendirme” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın değerlendirme bölümüne yönelik sorulara verdikleri yanıtlar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir maddesi ile Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır” maddesinde öğretmenlerin verdikleri cevaplar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu iki maddeye ilişkin kay kare değerleri tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 23: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Uygulama (Eğitim Durumu)	Kıdem		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
37	Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir	1-5 yıl	f	7	11	15	20	1	54	28,333	0,039
			%	13	20,4	27,8	37	1,9	100		
		6-10 yıl	f	1	1	2	3	1	8		
			%	12,5	12,5	25	37,5	12,5	100		
		11-15 yıl	f	0	1	2	2	1	6		
			%	0	16,7	33,3	33,3	16,7	100		
		16-20 yıl	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
		21 yıl ve üstü	f	0	0	0	1	0	1		
			%	0	0	0	100	0	100		
		1-5 yıl	f	4	12	7	29	2	54		
			%	7,4	22,2	13	53,7	3,7	100		
38	Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.	6-10 yıl	f	0	0	1	7	0	8	35,472	0,002
			%	0	0	12,5	87,5	0	100		
		11-15 yıl	f	0	1	0	0	5	6		
			%	0	16,7	0	0	83,3	100		
		16-20 yıl	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
		21 yıl ve üstü	f	0	0	1	0	0	1		
			%	0	0	100	0	0	100		

Tablo 23’te görüldüğü üzere “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir” maddesine, mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların % 13’ü “Hiç

Katılmıyorum”, % 20.4’ü “Katılmıyorum”, % 27.8’i “Kararsızım”, % 37’si “Katılıyorum” ve % 1.9’u “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 6-10 yıl olanların % 12.5’i “Hiç Katılmıyorum”, % 12.5’i “Katılmıyorum”, % 25’i “Kararsızım”, % 37.5’i “Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların % 16.7’si “Katılmıyorum”, % 33.3’ü “Kararsızım”, % 33.3’ü “Katılıyorum”, % 16.7’si “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 16-20 yıl olanların % 100’ü “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olanların % 100’ü “Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, mesleki kıdemi 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde olanların diğer mesleki mesleki kıdemdekilere göre “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir” maddesine daha fazla katıldıklarını göstermektedir ($X^2=28,333$, $P<0,039$).

Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.” maddesine, mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların %7.4’ü “Hiç Katılmıyorum”, %22.2’si “Katılmıyorum”, %13’ü “Kararsızım”, %53.7’si “Katılıyorum” ve %3.7’si “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 6-10 yıl olanların %12.5’i “Kararsızım”, %87.5’i “Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların %16.7’si “Katılmıyorum”, %83.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 16-20 yıl olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum”, Mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olanların %100’ü “Kararsızım” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların diğer mesleki mesleki kıdemdekilere göre “Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.” maddesine daha az katıldıklarını göstermektedir ($X^2=35,472$, $P<0,002$).

4.3.2.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Beklentileri Karşılama Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Mesleki Kıdem” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın beklentileri karşılama bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mesleki kıdem değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde programın içerik bölümüne ilişkin olarak

verilen yanıtlarda anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Bu bölüme yönelik soruya verilen yanıtlar, tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 24: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Beklentileri Karşılama Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mesleki Kıdem Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Yeni T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programı Beklentilerinizi Ne Ölçüde Karşıladı?	Kıdem		Hiç	Çok Az	Kısmen	Oldukça	Tamamen	Toplam	X^2	P
47	İçerik Boyutu	1-5 yıl	f	5	12	8	27	2	54	27,525	0,036
			%	9,3	22,2	14,8	50	1,9	100		
		6-10 yıl	f	1	1	0	6	0	8		
			%	12,5	12,5	0	75	0	100		
		11-15 yıl	f	0	1	1	4	0	6		
			%	0	16,7	16,7	66,7	0	100		
		16-20 yıl	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
		21 yıl ve üstü	f	0	0	0	1	0	1		
			%	0	0	0	100	0	00		

Tablo 24’te görüldüğü gibi programın “İçerik” boyutu beklentilerinizi ne oranda karşıladı sorusuna mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların %9.3’ü ‘ ‘Hiç’’, %22.2’si ‘ ‘Çok az’’, %14.8’i ‘ ‘Kısmen’’, %50’si ‘ ‘Oldukça’’, ve % 3.7’si ‘ ‘Tamamen’’, Mesleki kıdemi 6-10 yıl olanların % 12,5’i ‘ ‘Hiç’’, %12.5’i ‘ ‘Çok az’’, %75’i ‘ ‘Kısmen’’, Mesleki kıdemi 11-15 yıl olanların % 16.7’si ‘ ‘Çok az’’, % 16.7’si ‘ ‘Kısmen’’, %66.7’si ‘ ‘Oldukça’’, Mesleki kıdemi 16-20 yıl olanların %100’ü ‘ ‘Tamamen’’, Mesleki kıdemi 21 yıl ve üstü olanların %100’ü ‘ ‘Oldukça’’, yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, mesleki kıdemi 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde olanların programın içerik boyutu ile ilgili beklentilerinin diğer mesleki kıdemdekilere göre daha fazla karşılandığını göstermektedir ($X^2=27,525$, $P<0,036$).

4.3.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Öğrenim Durumu” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin öğrenim durumlarına göre ankete verdikleri yanıtlar arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde programın kazanım, içerik, Eğitim durumu ve beklentileri karşılama bölümündeki sorulara verilen yanıtlar arasında öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Programın değerlendirme bölümünde öğrenim durumu değişkenine göre anlamlı bir fark çıktığı görülmüş ve anlamlı çıkan maddeler tablolastırılarak yorumlanmıştır.

Tablo 25: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Öğrenim Durumu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Öğrenim Durumu		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
45	Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.	Lisans	f	2	9	16	28	9	64	15,782	0,046
			%	3,12	14,06	25	43,75	14,06	100		
		Yüksek Lisans	f	0	2	0	3	1	6		
			%	0	33,3	0	50	16,7	100		

Tablo 25’te görüldüğü gibi Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.” maddesine öğrenim durumu lisans olanların %3,12’si “Hiç Katılmıyorum”, %14,06’sı “Katılmıyorum”, %25’i “Kararsızım”, %43,75 “Katılıyorum”, %14,06’sı “Tamamen Katılıyorum”, öğrenim durumu yüksek lisans olanların %33,3’ü “Katılmıyorum”, %50’si “Katılıyorum”, % 16,7’si “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, öğrenim durumu yüksek lisans olanların öğrenim durumu lisans olanlara göre “Değerlendirme

alışmalarında rretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.” maddesine daha az katıldıklarını göstermektedir.

4.3.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Mezuniyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın öğelerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.3.4.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı “Kazanımlar” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Mezuniyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın kazanım bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Sonuç olarak programın kazanım bölümüne yönelik sorulara öğretmenlerin verdikleri yanıtlar arasında mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark çıkmamıştır. Kay kare testi değerleri $p > 0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.4.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı “İçerik” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Mezuniyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın içerik bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablo 26’da gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 26: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın İçerik Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		İçerik Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
18	İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.	Eğitim Fakültesi	f	2	14	18	32	3	69	16,739	0,002
			%	2,9	20,3	26,1	46,4	4,3	100		
		Diğer Fakülteler	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
19	İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.	Eğitim Fakültesi	f	9	23	11	23	3	69	16,739	0,002
			%	13	33,3	15,9	33,3	4,3	100		
		Diğer Fakülteler	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		

Tablo 26’da görüldüğü üzere “İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %2.9’u “Hiç Katılmıyorum”, %20.3’ü “Katılmıyorum”, %26.1’i “Kararsızım”, %46.4’ü “Katılıyorum”, % 4.3’ü “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.” maddesine daha fazla katıldıklarını göstermektedir ($X^2=16,739$, $P<0,002$).

“İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %13’ü “Hiç Katılmıyorum”, %33.3’ü “Katılmıyorum”, %15.9’u “Kararsızım”, %33.3’ü

“Katılıyorum”, % 4.3’ü “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.” maddesine daha fazla katıldıklarını göstermektedir ($X^2=16,739$, $P<0,002$).

4.3.4.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı “Eğitim Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin “Mezuniyet” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Kay kare testi neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablo 27’de gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 27: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Eğitim Durumu Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Eğitim Durumu Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X^2	P
25	Programın uygulama boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağlamaktadır.	Eğitim Fakültesi	f	6	6	11	42	4	69	13,188	0,010
			%	8,7	8,7	15,9	60,9	5,9	100		
		Diğer Fakülteler	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
36	Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.	Eğitim Fakültesi	f	2	5	6	16	40	69	22,657	0,000
			%	2,9	7,2	8,7	23,2	58	100		
		Diğer Fakülteler	f	1	0	0	0	0	1		
			%	100	0	0	0	0	100		

Tablo 27’de görüldüğü üzere “Programın uygulama boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak

sağlamaktadır.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %8.7’si “Hiç Katılmıyorum”, %8.7’si “Katılmıyorum”, %15.9’u “Kararsızım”, %60.9’u “Katılıyorum”, %5.8’i “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “Programın uygulama boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağlamaktadır.” maddesine daha fazla katıldıkları görülmektedir ($X^2=13,188$, $P<0,010$).

“Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %2.9’u “Hiç Katılmıyorum”, %7.2’si “Katılmıyorum”, %8.7’si “Kararsızım”, %23.2’si “Katılıyorum”, %58’i “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine daha fazla katılmadıkları görülmektedir ($X^2=22,657$, $P<0,000$).

4.3.4.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı “Değerlendirme Durumu” Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Mezuniyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın değerlendirme bölümüne yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında mezuniyet değişkenine göre anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla kay kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablo 28’de gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 28: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın Değerlendirme Bölümü İle İlgili Görüşlerinin Mezuniyet Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Değerlendirme Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
38	Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.	Eğitim Fakültesi	f	4	13	9	41	2	69	22,657	0,000
			%	5,8	18,8	13	59,4	2,9	100		
		Diğer Fakülteler	f	0	0	0	0	1	1		
			%	0	0	0	0	100	100		
45	Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.	Eğitim Fakültesi	f	1	11	16	31	10	69	34,493	0,000
			%	1,4	15,9	23,2	44,9	14,5	100		
		Diğer Fakülteler	f	1	0	0	0	0	1		
			%	100	0	0	0	0	100		

Tablo 28’de görüldüğü üzere “Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %5.8’i “Hiç Katılmıyorum”, %18.8’i “Katılmıyorum”, %13’ü “Kararsızım”, %59.4’ü “Katılıyorum”, %2.9’u “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Bu bulgular, diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.” maddesine daha fazla katıldıklarını göstermektedir ($X^2=22,657, P<0,000$).

“Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.” maddesine eğitim fakültesi mezunu olanların %1.4’ü “Hiç Katılmıyorum”, %15.9’u “Katılmıyorum”, %23.2’si “Kararsızım”, %44.9’u “Katılıyorum”, %14.5’i “Tamamen Katılıyorum”; diğer fakülte mezunu olanların %100’ü “Hiç Katılmıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre “Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.” maddesine daha fazla katılmadıkları görülmektedir ($X^2=34,493, P<0,000$).

4.3.4.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Beklentileri Karşılama Durumu” İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin Mezuniyet Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin mezun oldukları fakültelerine göre ankete verdikleri cevaplar arasında fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kay-kare testi uygulanmış ve yapılan analiz neticesinde bu bölüme yönelik sorulara verilen yanıtlar arasında anlamlı bir fark çıkmadığı görülmüştür. Yani programın beklentileri karşılama bölümüne verilen yanıtlar, $p<0,05$ önem düzeyinde anlamsız çıkmıştır.

4.3.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Sınıf Mevcudu” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcudu değişkenine göre programın öğelerine yönelik sorulara verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde programın kazanım, içerik ve beklentileri karşılama bölümündeki yanıtlar arasında anlamlı bir fark olmadığı; değerlendirme ve eğitim durumu bölümündeki yanıtlarda ise anlamlı bir fark olduğu görülmüştür. Anlamlı çıkan maddeler tablolaştırılarak yorumlanmıştır.

4.3.5.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Eğitim Durumu’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Sınıf Mevcudu’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcudu değişkenine göre programın eğitim durumu öğelerisine yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan maddeler tablo 29’da gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 29: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Eğitim Durumu” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Eğitim Durumu	Sınıf mevcudu		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
34	Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur.	20 ve altı	f	0	0	0	3	3	6	34,401	0,001
			%	0,0	0,0	0,0	50,0	50,0	100		
		21-30	f	4	23	1	16	2	46		
			%	8,7	50,0	2,2	34,8	4,3	100		
		31-40	f	3	5	3	5	0	16		
			%	18,8	31,3	18,8	31,3	0,0	100		
		41 ve üzeri	f	0	1	1	0	0	2		
			%	0,0	50,0	50,0	0,0	0,0	100		

Tablo 29’da görüldüğü gibi “Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur.” maddesine sınıf mevcudu 20 ve altı olanların %50’si “Katılıyorum”, %50’si “Tamamen Katılıyorum”, sınıf mevcudu 21-30 olanların %8.7’si “Hiç Katılmıyorum”, %50’si “Katılmıyorum”, %2.2’si “Kararsızım”, %34.8’i “Katılıyorum”, %4.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, 31-40 olanların %18.8’i “Hiç Katılmıyorum”, %31.3’ü “Katılmıyorum”, %18.8’i “Kararsızım”, %31.3’ü “Katılıyorum”, sınıf mevcudu 41 ve üzeri olanların %50’si “Katılmıyorum”, %50’si “Kararsızım” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak sınıf mevcudu 20 ve altı olanların sınıf mevcudu 21-30 ve üstü olanlara göre “Sınıflardaki

öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur.” maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=34,401$, $P<0,0001$).

4.3.5.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Değerlendirme’ Bölümü İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Sınıf Mevcudu’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin sınıf mevcudu değişkenine göre programın değerlendirme boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan maddeler tablo 30’da gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 30: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Değerlendirme” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Sınıf Mevcudu Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Eğitim Durumu	Sınıf mevcudu		Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
40	Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir.	20 ve altı	f	0	0	0	4	2	6	25,107	0,014
			%	0	0	0	66,7	33,3	100		
		21-30	f	1	3	3	32	7	46		
			%	2,2	6,5	6,5	69,6	15,2	100		
		31-40	f	0	2	1	11	2	16		
			%	0	12,5	6,3	68,8	12,5	100		
		41 ve üzeri	f	0	0	2	0	0	2		
			%	0	0	100	0	0	100		

Tablo 30’da görüldüğü gibi “Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir.” maddesine sınıf mevcudu 20 ve altı olanların %66.7’si “Katılıyorum”, %33.3’ü “Tamamen Katılıyorum”, sınıf mevcudu 21-30 olanların %2.2’si “Hiç Katılmıyorum”, % 6.5’i “Katılmıyorum”, %6.5’i “Kararsızım”, %69.6’sı “Katılıyorum”, %15.2’si “Tamamen Katılıyorum”, 31-40 olanların %12.5’i “Katılmıyorum”, %6.3’ü

“Kararsızım”, %68.8’i “Katılıyorum”, %12.5’i “Tamamen Katılıyorum”, sınıf mevcudu 41 ve üzeri olanların %100 “Kararsızım” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak, sınıf mevcudu 20 ve altı olanların sınıf mevcudu 21-30 ve üstü olanlara göre “Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir.” maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=25,107$, $P<0,014$).

4.3.6. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

4.3.6.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Kazanımlar’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Kay kare testinde anlamlı çıkan maddeler tablo 31’de gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 31: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Kazanımlar” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Kazanımlar Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X^2	P
7	Kazanımlar Atatürk ilke ve inkılâplarının; Türkiye Cumhuriyeti’nin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kılmaktadır.	Katılanlar	f	0	5	3	10	3	21	8,345	0,039
			%	0	23,8	14,3	47,6	14,3	100		
		Katılmayanlar	f	0	2	3	32	12	49		
			%	0	4,1	6,1	65,3	24,5	100		

Tablo 31'in (devamı)

11	Kazanımlar, T.C. İTAA dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.	Katılanlar	<i>f</i>	3	1	4	9	4	21	10,817	0,029
			%	14,3	4,8	19	42,9	19	100		
		Katılmayanlar	<i>f</i>	1	9	17	20	2	49		
			%	2	18,4	34,7	40,8	4,1	100		

Tablo 31'de görüldüğü gibi “Kazanımlar Atatürk ilke ve inkılâplarının; Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kılmaktadır.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin %23.8'i “Katılmıyorum”, %14.3'ü “Kararsızım”, %47.6'sı “Katılıyorum”, %14.3'ü “Tamamen Katılıyorum”; eğitime katılmayan öğretmenlerin %4.1 “Katılmıyorum”, %6.1'i “Kararsızım”, %65.3'ü “Katılıyorum”, %24.5'i “Tamamen Katılıyorum”, yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılmayan öğretmenler katılan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=8,345$, $P<0,039$).

“Kazanımlar, T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin %14.3'ü “Hiç Katılmıyorum”, %4.8'i “Katılmıyorum”, %19'u “Kararsızım”, %42.9'u “Katılıyorum”, %19'u “Tamamen Katılıyorum”, eğitime katılmayan öğretmenlerin %2'si “Hiç Katılmıyorum”, %18.4'ü “Katılmıyorum”, %34.7'si “Kararsızım”, %40.8'i “Katılıyorum”, %4.1'i “Tamamen Katılıyorum”, yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler katılmayan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=10,817$, $P<0,029$).

4.3.6.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘İçerik’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitime/seminere katılma değişkenine göre programın içerik boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan maddeler tablo 32’de gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 32: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “İçerik” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime/seminere Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		İçerik Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
18	İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.	Katılanlar	f	0	4	6	7	4	21	11,305	0,023
			%	0	19	28,6	33,3	19	100		
		Katılmayanlar	f	2	10	12	25	0	49		
			%	4,1	20,4	24,5	51	0	100		

Tablo 32’de görüldüğü gibi “İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin %19’u “Katılmıyorum,” %28.6’sı “Kararsızım”, %33.3’ü “Katılıyorum”, % 19’u “Tamamen Katılıyorum” ; eğitime katılmayan öğretmenlerin % 4.1’i “Hiç Katılmıyorum”, %20.4’ü “Katılmıyorum”, %24.5’i “Kararsızım”, %51’i “Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler katılmayan öğretmenlere göre “İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.” maddesine daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=11,305$, $P<0,023$).

4.3.6.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programı ‘Eğitim Durumu’ İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitime/seminere katılma değişkenine göre programın eğitim durumu boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan maddeler tablo 33’te gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 33: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Eğitim Durumu” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Eğitim Durumu Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
30	Yeni Program öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.	Katılanlar	f	2	4	2	11	2	21	9,883	0,042
			%	9,5	19	9,5	52,4	9,5	100		
		Katılmayanlar	f	0	14	14	20	1	49		
			%	0	28,6	28,6	40,8	2	100		
31	Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.	Katılanlar	f	2	5	2	10	2	21	12,807	0,012
			%	9,5	23,8	9,5	47,6	9,5	100		
		Katılmayanlar	f	0	20	12	17	0	49		
			%	0	40,8	24,5	34,7	0	100		
33	Programın uygulama boyutu, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanımaktadır	Katılanlar	f	1	2	3	9	6	21	9,793	0,044
			%	4,8	9,5	14,3	42,9	28,6	100		
		Katılmayanlar	f		8	2	34	5	49		
			%		16,3	2	69,4	10,2	100		

Tablo 33'te görüldüğü gibi “Yeni Program öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin % 9.5'i “Hiç Katılmıyorum”, %19'u “Katılmıyorum”, %9.5'i “Kararsızım”, % 52.4'ü “Katılıyorum”, %9.5'i “Tamamen Katılıyorum”; eğitime katılmayan öğretmenlerin %28.6'sı “Katılmıyorum”, %28.6'sı “Kararsızım”, %40.8'i “Katılıyorum”, %2'si “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler katılmayan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=9, 883, P<0,042$).

“Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin % 9.5'i “Hiç Katılmıyorum”, %23.8'i “Katılmıyorum”, % 9.5'i “Kararsızım”, % 47.6'sı “Katılıyorum”, %9.5'i “Tamamen Katılıyorum”; eğitime katılmayan öğretmenlerin %40.8'i “Katılmıyorum”, %24.5'i “Kararsızım”, %34.7'si “Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler katılmayan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=12, 807, P<0,012$).

“Programın uygulama boyutu, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanımaktadır” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin %4.8'i “Hiç Katılmıyorum”, %9.5'i “Katılmıyorum”, %14.3'ü “Kararsızım”, %42.9'u “Katılıyorum”, %28.6'sı “Tamamen Katılıyorum”; eğitime katılmayan öğretmenlerin %16.3'ü “Katılmıyorum”, % 4.1'i “Kararsızım”, %69.4'ü “Katılıyorum”, %10.2'si “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılmayan öğretmenler eğitime katılan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=9, 793, P<0,044$).

4.3.6.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Değerlendirme’ Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma ’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitime/seminere katılma değişkenine göre programın değerlendirme boyutuna yönelik sorulara verdikleri yanıtlar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Anlamlı çıkan maddeler tablo 34’te gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 34: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Değerlendirme” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Hizmet İçi Eğitime Katılma Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No		Değerlendirme Bölümü		Hiç Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen Katılıyorum	Toplam	X ²	P
45	Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.	Katılanlar	f	2	3	9	6	1	21	13,533	0,009
			%	9,5	14,5	42,9	28,6	4,8	100		
		Katılmayanlar	f	0	8	7	25	9	49		
			%	0	16,3	14,3	51	18,4	100		

Tablo 34’te görüldüğü gibi “Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.” maddesine Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenlerin %9.5’i “Hiç Katılmıyorum”, %14.3’ü “Katılmıyorum”, %42.9’u “Kararsızım”, % 28.6’sı “Katılıyorum”, %4.8’i “Tamamen Katılıyorum”; eğitime katılmayan öğretmenlerin %16.3’ü “Katılmıyorum”, %14.3’ü “Kararsızım”, %51’i “Katılıyorum”, %18.4’ü “Tamamen Katılıyorum” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılmayan öğretmenler eğitime

katılan öğretmenlere göre maddeye daha fazla katılma yönünde yanıtlar vermişlerdir ($X^2=13,533$, $P<0,009$).

4.3.6.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Beklentileri Karşılama’ Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitime Katılma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitime/seminere katılma değişkenine göre programın beklentileri karşılama boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde verilen yanıtlar arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Kay kare değerleri $P>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.7. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğeleri İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin hizmet içi eğitime/seminere katılma değişkenine göre programın öğelerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır.

4.3.7.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Kazanım’ Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Yapılan analiz neticesinde programın kazanımlar bölümü 3. maddedeki “Kazanımlar, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunurluk düzeylerine uygundur” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=27,541$, $P<0,006$).

Kazanımlar bölümü 5. maddedeki “Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin

semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=18,578$, $P<0,029$).

Kazanımlar bölümü 6. maddedeki “Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=34,222$, $P<0,000$).

Kazanımlar bölümü 8. maddedeki “Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan bireyler haline getirmektedir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=30,474$, $P<0,002$).

Kazanımlar bölümü 9. maddedeki “Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamaktadır” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür($X^2=30,046$, $P<0,003$).

Kazanımlar bölümü 10. maddedeki “Kazanımlar, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir niteliktedir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2= 24,860$, $P<0,003$).

Kazanımlar bölümü 12. maddedeki “Okulun fiziki şartları (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştiriyor” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=18,340$, $P<0,031$).

4.3.7.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “İçerik” Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

İçerik bölümü 13. maddedeki “İçerik öğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşayarak öğrenmeye uygundur” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=30,474$, $P<0,002$).

İçerik bölümü 14. maddedeki “Programın içeriği öğrencilerin seviyelerine uygundur” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=31,289$, $P<0,002$).

İçerik bölümü 16. maddedeki “Yeni Programın içeriğinde yer alan etkinlikler, bu dersin öğretimi açısından yeterlidir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=30,474$, $P<0,002$).

4.3.7.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Eğitim Durumu” Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Eğitim durumu bölümü 26. maddedeki “Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=25,585$, $P<0,012$).

Eğitim durumu bölümü 28. maddedeki “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü secim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=30,963$, $P<0,002$).

4.3.7.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Değerlendirme” Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Değerlendirme bölümü 37. maddedeki “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabilmektedir” görüşüne yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=23,467$, $P<0,024$).

4.3.7.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Beklentileri Karşılama” Boyutu İle İlgili Öğretmen Görüşlerinin ‘Hizmet İçi Eğitimi Yeterli Bulma’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Programın beklentileri karşılama bölümündeki 46. madde kazanım boyutu ($X^2=21,804$, $P<0,040$), 47. madde içerik boyutu ($X^2=23,760$, $P<0,022$), 48. madde eğitim durumu boyutu ($X^2=29,263$, $P<0,004$) konularına yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür.

4.3.8. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının Öğelerine İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Programı İnceleme’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın öğelerine yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını anlamak belirlemek Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablolastırılarak yorumlanmıştır.

4.3.8.1. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanım” Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Programı İnceleme” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın kazanım boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde programı inceleme değişkenine göre yanıtlar arasında anlamlı bir

fark olmadığı görülmüştür. Kay kare değerleri $P>0.05$ önem düzeyinde anlamsız bulunmuştur.

4.3.8.2. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “İçerik” Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Programı İnceleme” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın içerik boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde anlamlı çıkan maddeler tablo 35’te gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 35: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “İçerik” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Programı İnceleme Değişkenine Göre “Kay-Kare testi”Sonuçları

Madde No	ANKET MADDELERİ		Hiç	Katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum	Toplam	X ²	P
20	İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir.	Kısmen	f	1	7	7	6	0	21	10,606	0,031
			%	4,8	33,3	33,3	28,6	0	100		
		Evet	f	3	8	6	23	9	49		
			%	6,1	16,3	12,2	46,9	18,4	100		
24	Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.	Kısmen	f	0	0	4	14	3	21	13,311	0,010
			%	0	0	19	66,7	14,3	100		
		Evet	f	2	1	0	28	18	49		
			%	4,1	2		57,1	36,7	100		

Tablo 35’te görüldüğü gibi “İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir.” maddesine T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi müfredat programını kısmen inceleyen öğretmenlerin %4.8’i “Hiç Katılmıyorum”, %33.3’ü “Katılmıyorum”, %33.3’ü “Kararsızım”, %28.6’sı “Katılıyorum”, programı

inceleyen öğretmenlerin %6.1'i "Hiç Katılmıyorum", %16.3'ü "Katılmıyorum", %12.2'si "Kararsızım", %46.9'u "Katılıyorum", %18.4'ü "Tamamen Katılıyorum" yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak yeni müfredat programını inceleyen öğretmenlerin, programı kısmen inceleyen öğretmenlere göre "İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir." maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

"Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum." maddesine T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi müfredat programını kısmen inceleyen öğretmenlerin %19'u "Kararsızım", %66,7'si "Katılıyorum", %14,3'ü "Tamamen Katılıyorum", programı inceleyen öğretmenlerin % 4,1'i "Hiç Katılmıyorum", %2'si "Katılmıyorum", %57,1'i "Katılıyorum", % 36,7'si "Tamamen Katılıyorum" yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak yeni müfredat programını inceleyen öğretmenlerin, programı kısmen inceleyen öğretmenlere göre "Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum." maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

4.3.8.3. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının "Eğitim Durumu" Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin "Programı İnceleme" Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın eğitim durumu boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde 36. maddedeki "Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir." görüşüne, müfredat programını inceleme değişkenine göre "Evet" cevabını veren öğretmenlerin, "Kısmen" cevabını veren öğretmenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=10,595$, $P<0,032$).

4.3.8.4. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Değerlendirme” Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin “Programı İnceleme” Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın değerlendirme boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde 40. maddedeki “Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir” görüşüne müfredat programını inceleme durumuna “Kısmen” cevabını veren öğretmenlerin, “Evet” cevabını veren öğretmenlere göre daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=10,385, P<0,034$).

4.3.8.5. Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının ‘Beklentileri Karşılama’ Boyutuna İlişkin Öğretmen Görüşlerinin ‘Programı İnceleme’ Değişkeni Açısından İncelenmesi

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programı inceleme değişkenine göre programın beklentileri karşılama boyutuna yönelik sorulara verdikleri cevaplar arasında anlamlı bir fark olup olmadığını belirlemek amacıyla Kay-kare testi uygulanmıştır. Yapılan analiz neticesinde programın kazanım, içerik ve değerlendirme boyutlarına verilen yanıtlar arasında, programı inceleme değişkenine göre anlamlı bir fark olmadığı görülmüştür. Programın uygulama (eğitim) boyutuna verilen yanıtlar arasında anlamlı bir fark görülmüş olup; verilen yanıtlar tablo 36’da gösterilerek yorumlanmıştır.

Tablo 36: Araştırmaya Katılan Öğretmenlerin, Programın “Beklentileri Karşılama” Boyutu İle İlgili Görüşlerinin Programı İnceleme Değişkenine Göre “Kay-Kare testi” Sonuçları

Madde No	Yeni T.C. İTA Öğretim Programı Beklentilerinizi Ne Oranda Karşıladı?			Hiç	Çok Az	Kısmen	Oldukça	Tamamen	Toplam	X ²	P
48	Uygulama(Eğitim) Boyutu	Kısmen	f	0	3	10	7	1	21	12,288	0,015
			%	0,0	14,3	47,6	33,3	4,8	100		
		Evet	f	6	21	8	13	1	49		
			%	12,2	42,9	16,3	26,5	2,0	100		

Tablo 36’da görüldüğü üzere “Uygulama (Eğitim) Boyutu” maddesine T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi müfredat programını kısmen inceleyen öğretmenlerin %14.3’ü “Çok az”, %47.6’sı “Kısmen”, %33.3’ü “Oldukça”, %4.8’i “Tamamen ”; programı inceleyen öğretmenlerin %12.2’si “Hiç”, %42.9’u “Çok az”, %16.3’ü “Kısmen”, %26.5’i “Oldukça”, %2’si “Tamamen ” yanıtlarını vermişlerdir. Sonuç olarak yeni müfredat programını kısmen inceleyen öğretmenlerin, programı inceleyen öğretmenlere göre programın beklentileri karşılama boyutuna yönelik “Uygulama (Eğitim Durumu) maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür ($X^2=12,288$, $P<0,015$).

BEŞİNCİ BÖLÜM

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

Araştırmanın problem cümlesi ve alt problemlerine ilişkin olarak araştırma sürecinde elde edilen bulgular, bir önceki bölümde yorumlanarak ortaya konulmuştur. Araştırmanın bu bölümünde ise; elde ettiğimiz bulguların yorumları, varılan sonuçlar ile bu sonuçlar doğrultusunda yapılan öneriler yer almaktadır.

5.1. SONUÇ VE TARTIŞMA

Araştırmada elde edilen sonuçlar;

1. “T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının öğelerine (kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme) ve öğretmenlerin yeni programın beklentileri karşılama boyutuna ilişkin olan görüşlerinin değerlendirilmesi”
2. Programın ankette belirtilen boyutlarına ilişkin öğretmen görüşlerinin; cinsiyet, mesleki kıdem, öğrenim durumu, mezun oldukları fakülte, sınıf mevcudu, hizmet içi eğitime katılma, hizmet içi eğitimi yeterli görme derecesi ve programı inceleme değişkenlerine göre anlamlı bir farklılık gösterip göstermediğinin değerlendirilmesi olmak üzere iki başlık altında verilmiştir.

A) Birinci ve İkinci Alt Problemin Sonuçları

1. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanımlar” bölümüne yönelik olarak öğretmenler kazanımların; insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahip olduğu, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir nitelikte olduğu, Atatürk ilke ve inkılâplarının; Türkiye Cumhuriyeti’nin ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kıldığı, okulun fiziki şartları (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirdiği görüşlerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

2. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Kazanımlar” bölümüne yönelik olarak öğretmenler kazanımların, okullarımızda sunulan eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirilebilir nitelikte olduğu öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerini (eleştirel düşünme, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yönelik olduğu, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olduğu, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağladığı, öğrencileri; aktif katılımcı, sorgulayan, soru soran, tartışan ve düşünen bireyler haline getirdiği, özgür bir birey olarak öğrencilerin istek, ilgi ve yeteneklerinin farkında olmasını sağladığı, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir nitelikte olduğu, kazanımların, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırdığı görüşlerine tam katılım sağlamayarak kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Öğretmenler kazanımların; okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir nitelikte olduğu, T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırdığı görüşlerine kararsızlık eğilimi gösterebilirler bu görüşlere verilen cevapların aritmetik ortalamalarına bakıldığında söz konusu görüşler için öğretmenlerin katılma eğilimine daha yakın olduklarını belirtmek gerekir. Ayrıca “Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, sorgulayan, soru soran, tartışan ve düşünen bireyler haline getirmektedir” görüşüne öğretmenler her ne kadar kararsızlık eğilimi göstermişlerse de öğretmenlerin bu maddeye verdikleri cevapların aritmetik ortalamasının katılmıyorum anlamına daha yakın olduğu söylenebilir.

Bir programın başarısı birçok etkene bağlı olmakla birlikte öğretmenlerin kararsızlık eğilimi gösterdikleri maddeler için; ‘Kazanımlar, okullarımızda sunulan eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirilebilir niteliktedir.’ maddesine okulun fiziki şartlarının (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) uygun olmamasını gerekçe gösteren öğretmenlerin bu konuda haklı oldukları söylenebilir. Çünkü eğitim-öğretim ortamlarının yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanması öğrencilerin yaparak ve yaşayarak öğrenmelerini sağlamak için çok önemlidir. Doğal olarak eğitim-öğretim ortamlarının

yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak hazırlanması programın uygulanmasını kolaylaştıracak ve programda öngörülen amaç ve kazanımlara ulaşılmasını sağlayacaktır. Ayrıca belirtmek gerekir ki öğretmenler, okulun fiziki şartlarının yetersiz olduğu durumlarda programı uygulamak için yoğun çaba sarf etmek zorundalar.

“Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır.” maddesinde kararsızlık eğiliminin çıkmasında, öğretmenlerin okulların fiziki şartlarını ve imkânlarını gerekçe göstermeleri etkili olmakla birlikte Ağrı ilinde taşınmalı eğitimin yoğun olması, öğrencilerin ilkokuldan donanımlı olarak mezun olmamaları, öğrenci velilerinin duyarsızlığı ve öğretmenlerin bu konuda yoğun çaba göstermemeleri gibi unsurların da etkisi olabilir.

“Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, sorgulayan, soru soran, düşünen ve tartışan bireyler haline getirmektedir.” maddesindeki görüşe öğretmenlerin kararsızlık eğilimi göstermeleri yapılandırmacı anlayışın özüne terstir. Çünkü yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin önemli özelliklerinden biri de öğrencilerin görüşlerini ifade etmesine izin vermesidir. Bu duruma okulların fiziki olanaklarını gerekçe gösteren öğretmenlerin, programı yapılandırmacı yaklaşım doğrultusunda uygulamak için yeterince çaba sarf etmesi gerekir. Ancak programdan istenilen verimi alamamanın tek suçlusu da öğretmen değildir. Milli Eğitim Bakanlığı program konusunda ve mesleki konularda öğretmenleri eğitmelidir. Bakanlık, programı uygulanabilir kılmak için öğrenme ortamları için gerekli olan donanımı, araç ve gereçleri temin etmek zorundadır. Ayrıca sınıf mevcutlarının yirmi öğrencinin altında olması, programın içeriğinin çok yoğun olmaması ya da konuyu yetiştirme endişesinin olmaması da öğretmene öğrenci merkezli aktif ve katılımcı bir ders işleme imkanı sağlar.

Öğretmenlerin “Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, istek, ilgi ve yeteneklerinin farkında olmasını sağlamaktadır.” maddesine kararsızlık eğilimi göstermeleri yapılandırmacı anlayışın ruhuna terstir. Çünkü yapılandırmacı anlayışta öğretmenin rollerinden birisi de dersi öğrencinin ilgi, istek ve yeteneklerinin farkında olmasını sağlayacak şekilde işlemektir. Bu madde için kararsızlık eğilimi çıkmasında,

Ağrı iline atanan öğretmenlerin mesleki deneyimlerinin az olması, öğretmenlerin programı etkili uygulama konusunda ihtiyaç duydukları donanım, araç ve gereçlere sahip olamaması, öğretmenlerin öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeylerini ayarlayamamaları gibi unsurlar etkili olabilir.

3. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi  ğretim Programının ‘‘İçerik’’ bölümüne yönelik olarak öğretmenler, yeni programla birlikte ders kitaplarında yer alan olay ve olguların kronolojik bir sırayla yeniden düzenlenmiş olmasını olumlu bulduklarını, yeni programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğu görüşlerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

4. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi  ğretim Programının içeriğine ilişkin olarak öğretmenler; içeriğin  ğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşıyarak öğrenmeye uygun olduğu, programın içeriğinin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu, içeriğin, farklı  ğretim yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesine imkân verdiği, yeni programın içeriğinde yer alan etkinliklerin bu dersin  ğretimi açısından yeterli olduğu, içeriğin öğrencilerin ilgisini çektiği, içerikte yer alan konu ve temaların günlük hayatla bağlantılı olduğu, içeriğin öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanıdığı, içerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verildiği, İçeriğin bu derse yönelik ihtiyaçları karşıladığı, yeni programla birlikte öğrencilerin bulundukları yerin yerel tarihini, ulusal tarih ile ilişkilendirmelerini sağlamanın mümkün olduğu görüşlerine tam olarak katılmadıklarını, bu konularda kararsız olduklarını belirtmişlerdir.

Programın içeriğinin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu, içerikte yer alan konu ve temaların günlük hayatla bağlantılı olduğu ve içerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verildiği konularındaki  ğretmen görüşlerinin katılıyorum değerine yakın olduğunu belirtmek gerekir. Programın kazanımları konusunda daha katılımcı bir tutum gösteren öğretmenler, programın içeriğinin yeterince kazanımları kavratmayı mümkün kılacak bir şekilde düzenlenmediğini düşünmektedirler. Ayrıca

bu bulgulardan öğretmenlerin, içeriği kavratmada zorlandıkları sonucunu da çıkarmak mümkündür.

Öğretmenlerin programın içerik boyutu ile ilgili olarak kararsızlık eğiliminde oldukları görüşler için denilebilir ki; ilimizde okulların donanım koşullarının yeterli olmaması, çoğu okulların ilkokullarla birlikte aynı binayı kullanmaları ve derslik sisteminin olmaması, araç-gereç ve donanım eksikliği, sınıf mevcutlarının kalabalık olması, öğrenci merkezli ders işlenmesi, kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme, öğretim yöntem ve tekniklerini çeşitlendirmeyi güçleştirmektedir. Bu durum öğretmenlerin bu konudaki düşüncelerinde etkili olmuş olabilir. Ağrı ilinde ulusal tarih, yerel tarihle ilişkilendirecek zengin bir yerel tarihin olmayışı da, öğretmenlerin konu ile ilgili görüşlerini etkilemiş olabilir. Ayrıca ilimize atanan öğretmenlerin çoğunluğunun yeni mesleğe başlayanlar olması ve mesleki deneyimlerinin az olması, yapılandırmacı yaklaşım konusunda öğretmenlerin yetersiz olmaları ve yeterince çaba harcamamaları, programın içeriğine ilişkin sorunlar vs. diğer etkili unsurlar olarak gösterilebilir.

5. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının uygulama boyutuna ilişkin olarak öğretmenler; Programın uygulama boyutunun, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağladığı, programda her ünite için belirlenmiş değerlere yaşanmış bir olaydan hareketle ayrıca vurgu yapılabildiği, programın uygulama boyutunun, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanıdığı, yoğun çaba gerektiren etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin çabuk sıkılmalarına neden olduğu, ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girildiği görüşlerine katıldıklarını belirtmişlerdir.

6. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının uygulama boyutuna yönelik olarak öğretmenler; yapılan etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin beklentilerini karşıladığı, ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümünün seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışıldığı, uygulama boyutunda öğrenciyi aktif hale getirecek öğretme öğrenme yöntem ve tekniklerinin kullanıldığı, yeni programın

öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımakta olduğu, uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabildiği ve sınıflardaki öğrenci sayısının programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygun olduğu görüşlerine tam katılım göstermeyerek kararsızlık eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir. Ayrıca öğretmenler, ‘Öğrenciler, bu derste birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinde bir sosyal bilimci gibi çalışma yapabilmektedirler.’ maddesindeki görüşe katılmadıklarını da ifade etmişlerdir.

Programın uygulama boyutunda kararsızlık eğiliminin görüldüğü konulara ilişkin olarak; “Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır.” maddesine ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersin yürütülmeye çalışıldığı ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girildiği gerekçe gösterilmektedir.

“Yeni Program öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.” maddesindeki görüşe öğretmenler kararsız olmalarını; sınıflardaki öğrenci sayısının kalabalık olmasını gerekçe göstermişlerdir. Kabul etmek gerekir ki öğrenci mevcudunun az olduğu sınıflarda yapılandırmacı anlayışla dersler daha kolay işlenmektedir. Ancak yapılandırmacı anlayışın merkezinde öğrenci olmakla birlikte, öğretmenin de öğrenci motivasyonunun sağlayacak, öğrenciyi aktifleştirecek çabaların içinde olması ve yapılandırmacı öğrenme içinde rolünü gereğince yapması gerekir. Öğretmenler bütün etkinlikleri uygulamak yerine uygun gördükleri etkinlikleri seçmelidirler. Böylece etkinliklere öğrencilerin aktif bir şekilde katılımı sağlanarak, onların yaparak yaşayarak öğrenmeleri sağlanabilir.

Öğretmenler, “Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.” görüşüne kararsız olmalarını, okulların fiziki durumlarının yetersiz olmasını ve sınıf mevcutlarının kalabalık olmasıyla açıklamaktadırlar. Bu unsurların etkisi olmakla birlikte öğretmenlerin bu konuda yoğun çaba sarf etmeleri de gereklidir.

Öğretmenlerin, ‘Öğrenciler, bu derste birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinde bir sosyal bilimci gibi çalışma yapabilmektedirler.’ maddesindeki görüşe katılmamaları yapılandırmacı anlayışla tutarlı değildir. Çünkü yapılandırmacı anlayış çaba gerektirir. Öğrenciler bireysel ya da grup olarak çalışmaya yönlendirilmelidir. Bu konularda öğretmenlerin özveriyle çaba göstermeleri, eleştiriye açık olmaları ve süreci iyi idare etmeleri gerekmektedir. Ata’ya göre, “Bu dersin yapılandırmacı yaklaşıma göre işlenmesi, öğrencilerin bireysel ya da grup olarak dokümanlar üzerinde -sosyal bilimci gibi çalışarak- eleştirel düşünebilmek ve bilimsel yorum yapabilme yeteneğini artıracaktır”(Ata,2006:123).

7. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının değerlendirme boyutuna yönelik olarak öğretmenler, derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabildiği ve değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediği görüşlerine katıldıklarını ifade etmişlerdir.

8. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının değerlendirme boyutuna yönelik olarak öğretmenler; yeni programa uygun bir süreç değerlendirmenin rahatlıkla uygulanabildiği, programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olduğu, üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmaların rahatlıkla uygulanabildiği, programın öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağladığı, dersin öğretimiyle kazandırılması amaçlanan değer ve becerilerin ölçülebilmesi konusunda somut değerlendirmeler yapılabilmekte olduğu, öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçlerinin uygulanabiliyor olduğu, ünite sonlarında bulunan öz değerlendirme formlarının değerlendirme boyutunda gerçekçi sonuçlar alınmasını kolaylaştırdığı görüşlerine tam katılım göstermeyerek kararsızlık eğiliminde olduklarını ifade etmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmenlerin programın değerlendirme boyutuna yönelik olarak; “Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla

uygulanabilmektedir.” maddesine verdikleri cevapların aritmetik ortalamasının katılıyorum değerine çok yakın olduğunu görmekteyiz. Öğretmenlerin, “Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmaların rahatlıkla uygulanabildiği, programın öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamakta olduğu, öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçlerinin uygulanabildiği” maddelerine verdikleri cevaplar kararsızlık eğilimini gösterse de bu cevapların aritmetik ortalamalarının katılmıyorum değerine daha yakın olduğunu belirtmek gerekir.

9. T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının beklentileri karşılama boyutuna yönelik olarak öğretmenler; yeni öğretim programının kazanım boyutunun beklentilerini en çok karşılayan boyut olduğunu ifade etmişlerdir. Öğretmenler programın içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutlarının beklentilerini kısmen karşıladığını ifade etmişlerdir. Programın beklentileri karşılama boyutuna yönelik olarak ortaya çıkan bu sonuçlar, programın diğer dört boyutuna verilen cevaplarla da tutarlı olduğu görülmektedir.

Öğretmenlerin, programın içerik ve değerlendirme boyutu konusundaki beklentileri “oldukça karşılandı.” değerine yakındır. Öğretmenlerin beklentilerini en az karşılayan bölüm, programın eğitim (uygulama) durumu bölümüdür. Öğretmenler bu durumu sınıfların kalabalık olması, okulların donanım yetersizliği, müfredatın yoğunluğu, ders ve çalışma kitaplarına bağlı kalınarak konuları yetiştirme telaşına düşülmesi gibi unsurları gerekçe göstermektedirler. Araştırmada ortaya çıkan bu sonuçlar Aslan (2009), Adalar (2010) ve Fettahoğlu (2011)’nin çalışma sonuçlarıyla da paralellik göstermektedir. Programın içerik, değerlendirme ve özellikle eğitim (uygulama) boyutuna ilişkin sorunların olduğu anlaşılmaktadır. Genel olarak programların kazanımlar boyutunun, yapılan çalışmalarda öğretmenlerce uygun bulunduğu anlaşılmaktadır. Ancak kazanımları kavratmak için sürenin yetersiz olduğu vurgulanmaktadır. Aslan (2009)’ın çalışma sonuçlarında da tüm öğretmenlerin, programdaki kazanımlara ulaşabilmek için zamanın yeterli olmadığını belirttikleri görülmektedir. Yaptığımız araştırma sonuçları da bu düşüncüyü doğrulamaktadır. Ayrıca Fettahoğlu (2011)’nin “7.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının öğretmen görüşlerine göre değerlendirilmesi” konulu çalışmasında

öğretmenler; ülkemiz genelindeki okulların fiziki yapısındaki yetersizliklerin, okullarımızın araç-gereç donanımı konusunda yetersiz oluşu ve okulların bulunduğu çevrenin sosyo-ekonomik yetersizliği gibi farklılıklarının programın uygulanabilirliğini zorlaştırdığını ifade etmişlerdir. Özellikle kalabalık sınıfların olması programın yapısalıcı temelde uygulanmasını zorlaştırmaktadır. Adalar (2010) ve Fettahoğlu(2011)'nin çalışma sonuçları da bu durumu ortaya koymaktadır.

B) Üçüncü ve Dördüncü Alt Problemin Sonuçları

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programının “Kazanımlar” boyutuna yönelik bağımsız değişken sonuçları:

1. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre programda yer alan kazanımların insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahip olduğu, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir nitelikte olduğu ve programın kazanım boyutunun kadın öğretmenlerin beklentilerini daha fazla karşıladığı görülmüştür.
2. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre kazanımların, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunurluk düzeylerine uygun olduğu, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir nitelikte olduğu, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahip olduğu, öğrencileri; aktif katılımcı, sorgulayan, soru soran, tartışan, düşünen bireyler haline getirdiği, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkında olmasını sağladığı, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir nitelikte olduğu, okulun fiziki şartlarının eksikliği (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştirdiği konularına daha fazla katıldıkları görülmüştür.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programının “İçerik” boyutuna yönelik bağımsız değişken sonuçları:

3. Mesleki kıdemi 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde olanların programın içerik boyutu ile ilgili beklentilerinin diğer mesleki kıdemdekilere göre daha fazla karşılandığı görülmüştür.

4. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre içerikte yer alan konu ve temaların günlük hayatla bağlantılı olduğu, içeriğin öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanımakta olduğu, görüşlerine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

5. Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler katılmayan öğretmenlere göre içerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılı olduğu görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

6. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre içeriğin öğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşayarak öğrenmeye uygun olduğu, programın içeriğinin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu, yeni programın içeriğinde yer alan etkinliklerin, bu dersin öğretimi açısından yeterli olduğu konularına daha fazla katıldıkları görülmüştür.

7. Yeni müfredat programını inceleyen öğretmenlerin, programı kısmen inceleyen öğretmenlere göre içerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verildiği ve Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğu konularına daha fazla katıldıkları görülmüştür.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programının “Eğitim Durumu” boyutuna yönelik bağımsız değişken sonuçları:

8. Kadın öğretmenlerin erkek öğretmenlere göre yapılan etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin beklentilerini karşıladığı görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

9. Meslekteki kıdemi 20 yıl ve üzerinde olan öğretmenlerin meslekteki kıdemi 1-5 yıl ve 6-10 yıl arasında olan öğretmenlere göre yapılan etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin beklentilerini karşıladığı görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

10. Mesleki kıdemi 16-20 arası alanlar ile 21 yıl ve üzerinde olanların diğer mesleki kıdemdekilere göre Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı kalınarak dersin yürütülmekte olduğu ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girildiği görüşüne katılmadıkları görülmüştür.

11. Diğer fakülte mezunu olanların, eğitim fakültesi mezunu olanlara göre programın uygulama boyutunun, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağladığı görüşüne daha az katıldıkları görülmüştür.

12. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak dersin yürütülmekte olduğu ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girildiği görüşüne az katıldıkları görülmüştür.

13. Diğer fakülte mezunu olanların eğitim fakültesi mezunu olanlara göre programda ön görülen ölçme ve değerlendirme tekniklerinin (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olduğu görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

14. Sınıf mevcudu 20 ve altı olanların sınıf mevcudu 21-30 ve üstü olanlara göre sınıflardaki öğrenci sayısının programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin işlenebilmesi için uygun olduğu görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

15. Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılan öğretmenler, katılmayan öğretmenlere göre uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabildiği ve yeni programın öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanıdığı görüşlerine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

16. Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere katılmayan öğretmenler, katılan öğretmenlere göre programın uygulama boyutunun, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanıdığı görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

17. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin semineri çok az yeterli görenlere göre yapılan etkinlik ve çalışmaların öğrencilerin beklentilerini karşıladığı görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programının “Değerlendirme” boyutuna yönelik bağımsız değişken sonuçları:

18. Mesleki kıdemi 16-20 yıl ve 21 yıl ve üzerinde olanların diğer mesleki mesleki kıdemdekilere göre yeni programa uygun bir süreç değerlendirmesinin rahatlıkla uygulanabildiği görüşüne daha fazla katıldıklarını görülmüştür.

19. Mesleki kıdemi 1-5 yıl olanların diğer mesleki mesleki kıdemdekilere göre programda öngörülen ölçme ve değerlendirme tekniklerinin (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olduğu konusuna daha az katıldıkları görülmüştür.

20. Öğrenim durumu yüksek lisans olanların öğrenim durumu lisans olanlara göre değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığı ve değerlendirmeyi etkilemediği görüşüne daha az katıldıkları görülmüştür.

21. Sınıf mevcudu 20 ve altı olanların sınıf mevcudu 21-30 ve üstü olanlara göre derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapılarının kazanımlara uygun olarak hazırlanabildiği görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

22. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin, semineri çok az yeterli görenlere göre ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümünün seçim yapılmaksızın uygulanmaya çalışıldığı görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

23. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin, semineri çok az yeterli görenlere göre yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla uygulanabildiği görüşüne daha fazla katıldıkları görülmüştür.

24. Yeni müfredat programını inceleyen öğretmenlerin, kısmen inceleyen öğretmenlere göre ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girildiği ve derse yönelik yazılı

sınav soruları hazırlanırken soru yapılarının kazanımlara uygun olarak hazırlanabildiği görüşlerine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programının “Beklentileri karşılama durumu” boyutuna yönelik bağımsız değişken sonuçları:

25. Yeni müfredat programına yönelik hizmet içi eğitimi/semineri oldukça yeterli görenlerin, semineri çok az yeterli görenlere göre programın beklentileri karşılama bölümündeki kazanım, içerik, eğitim durumu ve değerlendirme boyutları konusunda daha olumlu düşündükleri görülmüştür.

26. Yeni müfredat programını kısmen inceleyen öğretmenlerin, programı inceleyen öğretmenlere göre programın beklentileri karşılama boyutuna yönelik “Uygulama (Eğitim Durumu) maddesine daha fazla katıldıkları görülmüştür.

5.2. ÖNERİLER

Öğretmenlere Öneriler

1. Eğitim-öğretim ortamını kazanımları gerçekleştirebilecek niteliklere kavuşturmak için azami çaba gösterilmelidir.
2. Kazanımları, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun olarak vermek için azami çaba gösterilmelidir.
3. Öğrencilerin beklentilerini karşılayacak, onların derse aktif olarak katılımını sağlayacak etkinlik ve çalışmalara yer verilmelidir.
4. Öğrencilerin aktif katılımcı, soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan birey olma çabaları desteklenmeli ve bu konuda yönlendirmelerde bulunulmalıdır.
5. Öğrencilerin seviyelerine ve işlenen konuya uygun olarak öğretim yöntem ve teknikleri kullanılmalıdır.
6. Öğrencilerin ilgisini çeken etkinlik ve çalışmalara programın akışını aksatmayacak şekilde yer verilmelidir. Öğrencinin dersi sevmesi programın başarısını artıracaktır.
7. Ders işlenirken konu alanıyla ilişkili harita, resim, grafik ve tablolar sıklıkla kullanılmalıdır. Çünkü konuların somutlaştırılarak verilmesi öğrencilerin ilgilerini çekecek, algılamalarını kolaylaştıracaktır.
8. Öğretmenler, öğrencilerde tarihsel bilinci geliştirmek için dini ve milli bayramlardan, yerel kurtuluş ve kutlama günlerinden, önemli olaylardan, belirli gün ve haftalardan vb. faydalanmalı ve öğrencilere görev vermelidir.
9. Öğretmenler, uygulama boyutunda öğrenciyi aktif hale getirecek öğretme öğrenme ortamı, yöntem ve teknikleri kullanma konusunda yoğun çaba göstermelidir.

10. Öğretmenler kılavuz kitaplarını, ders kitaplarını ve programı yeterli derecede incelemeli programda öngörülen birden farklı yöntem ve teknikler konusunda öngörü sahibi olmalıdır.

11. Öğrencilerin konu ile ilgili dokümanlar üzerinde bir sosyal bilimci gibi çalışmasını sağlayıcı, eleştirel düşünme ve bilimsel yorum yapabilme yeteneğini artırıcı etkinlik ve yöntemler kullanılmalıdır. Öğrencilere eleştirel düşünebilme, kendi başına çalışma ve kritik yapabilme becerileri kazandırılmalıdır.

12. Öğrencilerin bireysel farklılıklarına uygun farklı değerlendirme çalışmaları uygulanmalıdır.

13. Öğretmenler, kazanımları ölçmede kullanılan programda, öngörülen ölçme ve değerlendirme tekniklerini çeşitlendirmelidirler.

14. Öğretmenler, alanlarına ve müfredat programına ilişkin hizmet içi eğitim çalışmalarına katılmaktan geri kalmamalıdır.

15. Öğretmenler ders kitaplarındaki bilgilerin tamamını ders saati içerisinde verme eğiliminde olmamalı, öğrencileri bireysel ve grup çalışmalarına yönlendirmelidir.

16. Öğretmenler, değerlendirme çalışmalarında soruları kazanımları ölçmeye uygun olacak şekilde hazırlamalıdır.

17. Öğretmenler; kılavuz kitaplarını, ders kitaplarını, öğrenci çalışma kitaplarını ve programı yeterli derecede incelemeli programda öngörülen birden farklı yöntem ve teknikler konusunda öngörü sahibi olmalıdır.

MEB'e Öneriler

1. Eğitim-Öğretim ortamları, kazanımları gerçekleştirilebilir niteliğe getirilmelidir. Bu bağlamda sınıf mevcutları azaltılmalı, sınıflardaki öğrenci sayısı en fazla 20 olmalıdır. Okullarda internet donanımı, derslik sınıfı, laboratuvar, harita vb. ilgili araç ve gereçler olmalıdır.

2. Kazanımlar, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunuşluk düzeylerine uygun hazırlanmalıdır. Öğrencilerin gelişim seviyelerine uygun olmayan kazanımlar programdan çıkarılmalı, programın kazanım boyutu revize edilmelidir.
3. Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamalıdır.
4. Kazanımlar, öğrencilerde aktif katılıma, düşünme, sorgulama ve tartışma becerilerini geliştirecek nitelikte olmalıdır.
5. Kazanımlar, yapılandırmacı anlayış temelinde T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersini diğer derslerle ilişkilendirebilme konusunda daha yeterli hale getirmelidir.
6. Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlayacak nitelikte olmalıdır.
7. Yapılandırmacı yaklaşım ve öğrenci merkezli eğitim temelinde içeriğin, tam olarak öğrenci seviyelerine uygun olup olmadığı konusunda program değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
8. Yapılandırmacı yaklaşım ve öğrenci merkezli eğitim temelinde içeriğin, öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte şekillendirebilme serbestliği tanıyıp tanımadığı konusunda program değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.
9. Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebileceği duruma getirilmeli ve sınıflar gerekli eğitim donanımları ile donatılmalıdır.
10. Programın içeriği, yerel düzeyde daha çok uygulanabilir duruma getirilmelidir.
11. Ders kitapları ve çalışma kitapları öğrencilerin ilgisini çekecek düzeyde hazırlanmalı ve bu konuda çağdaş dünyadaki emsalleri incelenmeli; ders ve çalışma kitaplarını hazırlama sürecinde öğretmen ve akademisyenlerin görüşlerine başvurulmalıdır.

12. Program öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçleri uygulama konusunda daha esnek olmalıdır.

13. Yeni program kazanım özellikle içerik, uygulama ve değerlendirme öğeleri temelinde yeniden gözden geçirilmeli ve program değerlendirme çalışmalarına ağırlık verilmelidir.

14. Programın değerlendirme boyutu öğrencilerin bütün yönleriyle ve üst düzey düşünme becerilerini ölçen değerlendirme çalışmalarını sağlayacak şekilde yeniden gözden geçirilmelidir.

15. Öğretmenlere yeni öğretim programı, yapılandırmacı yaklaşım, öğretim yöntem ve teknikleri konusunda hizmet içi seminerler verilmelidir.

16. Dersin süresi programı etkin şekilde yürütmek için yetersizdir. Öğretmenlerin en çok şikâyet ettiği konulardan birisi de dersin süresidir. Bu bağlamda dersin süresi haftalık iki saatten üç saate çıkarılmalıdır.

Akademisyen ve Araştırmacılara Öneriler

1. Öğretmen ve öğrenci görüşleri üzerine İnkılap Tarihi müfredat programını değerlendirmeye yönelik tez çalışmaları çoğaltılmalıdır.

2. Ünite bazlı İnkılap Tarihi müfredat programını değerlendirme üzerine daha çok eylem bazlı nitel çalışmalara ağırlık verilmelidir. İnkılap Tarihi alanı ve programı üzerine akademik çalışmalar çoğaltılmalıdır.

3. Üniversitelerin Sosyal Bilgiler Öğretmenliği eğitimi veren bölümlerinde program inceleme ve uygulama dersleri konulmalıdır. Üniversitelerin öğretmenlik eğitimi veren bölümlerinde, uygulamalı eğitime daha çok yer verilmelidir.

6. KAYNAKÇA

Açıkgöz, K. (2004), *Aktif Öğrenme*, İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.

Adalar, H. (2010), “*Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi*”, Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Akbaba, B. (2007), “*Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Dersinin Amaçlarına Yönelik Öğrenci Görüşleri*”, Kastamonu Eğitim Dergisi, Cilt: 15 No: 1, s. 339-352.

Akpınar, B. (2010), “*Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin, Öğrencinin ve Velinin Rolü*”, Eğitime Bakış Dergisi, 2010 / Yıl, Sayı 6, s.16.

Ağlagül, D. (2009), “*Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersinde Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı Düzenleme Becerilerinin Değerlendirilmesi*”, Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi.

Aksoy, İ. (2003), “*Yüksek Öğretim Kurumlarında İnkılâp Tarihi ve Öğretimi*”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Alkan, S. (2009), “*İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde bilgisayar destekli öğretimin öğrencilerin akademik başarısına etkisi*”, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi).

Arslan, S. (2010), “*İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersi öğretiminde görsel ve işitsel materyal kullanımının öğrencilerin akademik başarıları ve hatırd tutma düzeyleri üzerindeki etkisi*”, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Aslan, E. (1998), “*Devrim Tarihi Ders Kitapları, Tarih Öğretimi Ders Kitapları Sempozyumu*”, İzmir: 9 Eylül Yayınları, s.306.

Aslan, D. (2009), “*İlköğretim Yedinci Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretim Programının Yapılandırmacı Yaklaşım Bağlamında Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*”, İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Ata, B. (2005), *İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin Taslak Programının Geliştirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar*” Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Türkiye Cumhuriyeti Tarihi Öğretimi Sempozyumu, (Yayınlanmış bildiri), Ankara.

Ata, B. (2006), “*İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi’nin Taslak Programının Geliştirilmesinde Karşılaşılan Sorunlar*”, Editör (Yasemin Doğaner). *Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi*, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Aycan, Y. (2010), “*İlköğretim 8. Sınıf öğrencilerinin Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan kavramları anlama düzeyleri ve kavram yanlışları (Gördes örneği)*”, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Aydın, S. (2007), “*İlköğretim 4. ve 5. Sınıf Yeni (2004) Sosyal Bilgiler Müfredatının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi*”, Sakarya: Sakarya Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Bağcı, K. (2001). “*Oluşturmacı Fen Öğretimi.*” Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Cilt 1-sayı: 9. s. 9-22.

Bayram, B. (2015), “*8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde harita üzerinde oynanan kutu oyunları kullanımının öğrenci başarısı ve hatırd tutmaya etkisi*”, Aydın: Adnan Menderes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Birişik, E. (2006), “*İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde ders içeriğinin yapıcı öğrenme kuramına göre*

düzenlenmesinin akademik başarıya etkisi'', Adana: Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Büyükdüvenci, S. (1987), *“Eğitim Sosyolojisine Giriş”*, Ankara: Yargıçoğlu Matbaası.

Büyüköztürk, Ş. (2008), *“Sosyal Bilimler İçin Veri Analizi El Kitabı”*, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Büyüköztürk, Ş. Kılıç Çakmak, E. Akgün, Ö.E. Karadeniz, Demirel, F. (2012), *“Bilimsel Araştırma Yöntemleri”*, 11. Baskı, Ankara: Pegem Akademi.

Cırık, İ. (2005), *“İlköğretim 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi “Güzel Yurdumuz Türkiye” Ünitesi İçin Sosyo-Kültürel Oluşturmacı Ve Geleneksel Öğrenme Ortamının Öğrenenlerin Akademik Başarılarına, öğrenme kalıcılığına ve Görüşlerine Etkisi”*, Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Çağlayan, A. (2002), *“İlköğretimlerde Eğitimde Yönetim Yönetimde Kalite”*, İstanbul:Bilge Yayıncılık.

Çiçek, A.İ. (2005), Kastamonu Milli Eğitim Müdürlüğü.

Demirel, Ö. (2004), *“Kuramdan Uygulamaya Eğitimde Program Geliştirme”*, Ankara: Pegem Yayınları.

Demircioğlu, İ. H., Tokdemir, M. A. (2008)’ *“Değerlerin oluşturulma sürecinde tarih eğitimi: Amaç, işlev ve içerik”*, Değerler eğitimi dergisi, 6(15), s. 69-88.

Doğanay, A. (2004), *“Sosyal Bilgiler Eğitiminin Genel Amaçları Ne Olmalıdır?”* İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi, I. Sosyal Bilimler Eğitimi Kongresi Tebliğleri (15-17 Mayıs).

Dönmez, C. Yazıcı, K. (2013), *“Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Ders Kitaplarında Tarihi Karakterlerin Kullanımını Etkileyen Faktörler”*, Ahi Evran Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi (KEFAD) Cilt 14, Sayı 3, Aralık 2013, s. 243-265.

Ece, B.(2007), “*İlköğretim Birinci Kademe 2005 Sosyal Bilgiler Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirmesi*”, Afyonkarahisar: Afyonkarahisar Kocatepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Emiroğlu, G. (2002), “*İlköğretimde 'Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük' ders konularının öğretimi üzerine bir araştırma*”, Konya: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Doktora Tezi).

Erdem, E. (2001), “*Program Geliştirmede Yapılandırmacılık Yaklaşımı*”, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Erden, M. (1998), “*Eğitimde Program Değerlendirme*”, Ankara: Anı Yayıncılık.

Erdoğan, Y. (2000), “*Bilgisayar Destekli Kavram Haritalarının Matematik Öğretiminde Kullanılması*”, İstanbul: Marmara Üniversitesi Yüksek Lisans Tezi.

Erdoğan, Y. (2002), “*Oluşturmacılık Yaklaşımının Kare, Dikdörtgen ve Üçgenin Çevrelerinin Hesaplanmasında Kullanımı*”, Ankara: Orta Doğu Teknik Üniversitesi Ulusal Fen Bilimleri ve Matematik Eğitimi Kongresi.

Ergün, M. (1996), “*Eğitim Felsefesi*”, Ankara: Ocak Yayınları.

Ertürk, S. (1998), “*Eğitimde program geliştirme*”, Ankara: Meteksan.

Fer, S. ve Cırık, İ. (2007), “*Yapılandırmacı Öğrenme-Kuramdan Uygulamaya*”, İstanbul: Morpa Yayınları.

Fettahoğlu, B. (2011), “*7.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretim Programının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi Gümüşhane İli Örneği*”, Erzincan: Erzincan Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Fidan, N. (2012), “*Okulda Öğrenme ve Öğretme*” Pegem Akademi Yayınları.

Fidan, N. Erden, M. (1987). “*Eğitim Bilimine Giriş*”, Ankara: Repa Basın – Yayın.

Gencer, H. (2007), “*İlköğretim T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinde Amaç Gerçekleştirme Başarısına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Değerlendirilmesi Diyarbakır Örneği*” (Yayınlanmamış Yüksek Lisan Tezi).

Gençmehmetoğlu, R. (2009), “*8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp tarihi ve Atatürkçülük dersinde Yer Alan Olgu, Kavram Ve Genellemelerin Öğretimi Ve Önemi*”, Erzurum: Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Güler, İ. (2005), “*Tarihin Toplumdaki İşlevi ve Öğretimi*” Elif Kitabevi.

Gürleyen, F. I. (1998), “*Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük" ders kitapları (1980-1990)*”, Ankara: Bilkent Üniversitesi / Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Güven, A. (2005), “*İlköğretim Okulları Sosyal Bilgiler Dersindeki Tarih Konularında Yaratıcı Drama Kullanımı*”, Erzurum: K.K.E.F. Dergisi. s.11, s.455.

Güzel, E.B., Alkan. H. (2005), “*Yeniden Yapılandırılan İlköğretim Programı Pilot Uygulamasının Değerlendirilmesi*” Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, 5(2), 387-408.

Göç, A. (2009), “*T.C İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersinin İçeriğini Öğretme Stratejileri*” İstanbul: Yeditepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Gömcü, B. (2006), “*İlköğretim 8.sınıf TC İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi'nin Kurtuluş Savaşı Dönemi ünitesinin işlenişinde karşılaşılan problemlere ilişkin öğretmen ve öğrenci görüşleri*”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Gözütok, F. D., Akgün, Ö. E. ve Karacaoğlu, Ö. C. (14-16 Kasım 2005), “*İlköğretim Programlarının Öğretmen Yeterlikleri Açısından Değerlendirilmesi*”, Kayseri: Erciyes Üniversitesi, Yeni İlköğretim Programlarını Değerlendirme Sempozyumunda sunulmuş bildiri.

Kabaca, T. (2002), “Bir Öğrenme ve Öğretme Yaklaşımı: Yapılandırmacılık (CONSTRUCTIVİZM)”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Doktora Ders Ödevi).

Kahramanoğlu, Ş. (2014), “İlköğretim 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders'inin Atatürkçülük ünitesinin işlenişinde karşılaşılan sorunların öğretmen ve öğrenci görüşlerine göre değerlendirilmesi Aydın örneği”, Manisa: Celal Bayar Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Kafadar, O. (1997). “Türk Eğitim Düşüncesinde Batılılaşma”, İstanbul:Feryal Matb.

Kalaycıoğlu, E. (1985), “Bir Siyasal Değer ve Tutum aktarma Süreci Olarak Atatürk İlkelerinin Öğretimi ve Üniversite, İnkılâp Tarihi Anabilim Dalı: Kapsam, Metodoloji ve Yaklaşımlar”, I. Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Semineri, Samsun: Ondokuzmayıs Üniversitesi Basımevi, s. 29-39.

Karasar, N. (2005), “Bilimsel Araştırma Yöntemi” (14. Baskı), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Kili, S. (2006), “Atatürk Devrimi”, İstanbul: Türkiye İş Bankası Kültür Yayınları.

Köken, N., (2002). “Osmanlılarda Tanzimat Dönemi Tarihçilik ve Tarih Eğitimi” Ankara: Gazi Üniversitesi Kırşehir Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 2, s. 72.

Kömürcü, H. Z. (2002), “İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde yer alan kavramların kazandırılma düzeyi”, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Köstüklü, N. (2001), “Sosyal Bilimler ve Tarih Öğretimi”,Konya: Güney Ofset Matbaacılık.

Kaya, B. (2003), “1998 Tarih Müfredat Programının Genel Amaçlarının Gerçekleşme Düzeyi”, Trabzon: Karadeniz Teknik Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi).

Kaya, B. (2008), “*Oluşturmacı yaklaşıma göre düzenlenen ilköğretim T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinin öğrenmeye etkisi: Bir eylem araştırması*”, Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Doktora Tezi).

Kaya, M. T. (2013), “*Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük dersinde işbirlikli öğrenme yönteminin erişiyeye kalıcılığa ve derse karşı tutuma etkisi*”, Bolu: Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Kaygısız, İ. (1997), “*Eğitim felsefesi ve Türk eğitim sisteminin felsefi temelleri*”, *Eğitim ve Yaşam*, 8, 5-15.

MEB, TTK. (2006), “*Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi 8. Sınıf Programı*”

MEB. (1993), “*Ortaöğretim Tarih Programı*”, Ankara: Tebliğler Dergisi.

MEB, (2010), <http://ttkb.meb.gov.tr>: 20.07.2010. 75 Sayılı kurul kararı.

Mert, Ş. (2009), “*6.7. ve 8.Sınıflarda Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı ile Geleneksel Yaklaşımın Karşılaştırılmasına Yönelik Uygulamalı Bir Çalışma*”, Tokat: Gazi Osman Paşa Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi).

Ocak, G, Çınar, İ. (2010), “*Yapılandırmacı Anlayış ve Çeşitleri*”, *Eğitim-Birsen Dergisi*, 2010 / Yıl: 6 Sayı, s.16.

Oğuzkan, A.F. (1981), “*Eğitim Terimleri Sözlüğü*”, Ankara: TDK Yayınları, A.Ü. Basımevi.

Oktay, A. ve Çağlar, A. (1997), “*Türk Eğitim Sisteminde İlköğretimde Yeniden Yapılandırma*”, *MEF Eğitim Kurumları Eğitim Dizisi*, Sayı.2, s. 8.

Özbaran, S. (1998), “*Neden ve Nasıl Tarih?*” Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları, Salih Özbaran (Editör). (s. 25–33), İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

Özden, Y. (2003), “*Öğrenme ve Öğretme*”, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

Özçelik, D. A. (1993), ‘*Eğitim Programları ve Öğretim*’ (G.Ö.Y.), Ankara.

Palaz, T. (2010), ‘*İlköğretim 8. Sınıf Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersinde karikatür kullanmanın öğrenci başarısına ve derse karşı tutumuna etkisi*’, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, (Yüksek Lisans Tezi).

Saban, A. (2000), ‘*Öğrenme Öğretme Süreci Yeni Teori ve Yaklaşımlar*’ Ankara: Nobel Yayıncılık.

Safran, M. (1998), ‘*İnkılâp Tarihi Öğretimine Yaklaşım Sorunları*’, Ankara: G.Ü.G.E.F. Dergisi, C.18, s.3.

Safran, M. (2002), ‘*Türk Tarihi Öğretimi ve Meseleleri*’, Türkler, C. 17, Ankara: Yeni Türkiye Yayınları, s. 935-942.

Sağlam, A. H. (1997), ‘*İlköğretim okullarında 'Türkiye Cumhuriyeti İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük' dersi öğretiminin değerlendirilmesi*’, İstanbul: Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Sakaoglu, N. (1998), ‘*İlkokul Tarih Programları ve Ders Kitapları*’, Tarih Öğretimi ve Ders Kitapları, Salih Özbaran (Editör). s.143-152), İzmir: Dokuz Eylül Yayıncılık.

Sönmez, V. (2002), ‘*Eğitim Felsefesi*’, (6. Baskı), Ankara: Anı Yayıncılık.

Şengül, T. (2005), ‘*Geleneksel ve Çağdaş Eğitim Anlayışında İlgi ve Disiplin*’, Milli Eğitim Dergisi.

Şıvgın, H. (2009), *Akademik Bakış* Cilt 2, Sayı 4 Yaz

Tebliğler Dergisi, (1986), ‘*Atatürkçülükle İlgili Konuların Öğretim programlarına Aktarılması*’, TTKB’nın 24.04.1986 tarih ve 95 sayılı kararı, s.2212.

Tebliğler Dergisi, (2006), C.69, S.:2582, s.264.

Tekerek, M. ve Diğerleri, (2006), ‘*İlköğretim 4.Sınıf Sosyal Bilgiler Öğretmen*

Kılavuzu”, İstanbul: Milli Eğitim Bakanlığı Yayınları.

Tezcan, M. (1981), *“Eğitim Sosyolojisine Giriş”*, Ankara: Ankara Üniv. Eğit. Fak. Yay. No: 91.

Tezcan, M. (1984), *“Sosyal ve Kültürel Değişme”*, Ankara

Tezci, E. (2002), *“Oluşturmacı Öğretim Tasarım Uygulamasının İlköğretim Beşinci Sınıf Öğrencilerinin Yaratıcılıklarına ve Başarılarına Etkisi”*, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü (Yayımlanmamış Doktora Tezi).

Titiz, O. (2005), *“Yeni Öğretim Sistemi”*, İstanbul: Zambak Yayınları.

Turgut, M. F. ve Baykul, Y. (1992), *“Ölçme Teknikleri”*, Ankara: ÖSYM Yayınları.

Tüzün, H. (2008), *“İlköğretim 8.sınıf TC. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük ders kitabında (MEB yayınları) Atatürkçülük bölümünün görsel materyallerle öğretilmesi”*, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

T.C Resmi Gazete, (1973), *“1739 Milli Eğitim Temel Kanunu”*, Sayı: 14574.

T.C.Resmi Gazete, (2012). *“İlköğretim ve Eğitim Kanunu ile Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun”*, Sayı: 28261.

Yanpar, T. (2006), *“Etkili ve Anlamlı Öğrenme İçin Kurumsal Yaklaşımlar Ve Yapılandırmacılık”*, C. Öztürk. (Ed.). *“Hayat Bilgisi ve Sosyal Bilgiler Öğretiminde Yapılandırmacı Yaklaşım”*, (85-109). Ankara: Pegem A. Yayıncılık.

Yaşar, S. (1998), *“Yapısalcı Kuram ve Öğrenme-öğretme Süreci”*, VII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kongresi, Konya: Selçuk Üniversitesi, 9–11 Eylül 1998: 695–701.

Yardımcı, R. (2006), *“Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Derslerine İlişkin Temel Kavramlar”*, Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.

Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2005), *“Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri”*, (5.baskı), Ankara: Seçkin Yayınevi.

Yıldırım, F. (2014), “8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük dersi öğrenci çalışma kitaplarının sosyal bilgiler öğretmenlerince değerlendirilmesi”, Tokat: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü (Yüksek Lisans Tezi).

Yılmaz, M. S. (2004), “İlköğretimde Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Programının İçeriğinin Değerlendirilmesi”, Ankara: Hacettepe Üniversitesi Atatürk İlkeleri ve İnkılâp Tarihi Enstitüsü. (Yayınlanmamış Doktora Tezi).

Yılmaz, M. S. (2005), “İlk ve Orta Öğretim Kurumlarında Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Konularının Öğretimi: Mevcut Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri” (Hazırlayanlar: Mehmet Saray, Hüseyin Tosun), Ankara: Atatürk Kültür, Dil ve Tarih Yüksek Kurumu Atatürk Araştırma Merkezi Başkanlığı Yayınları, Ankara, 2005, s.145-154.

Yılmaz, M. S. (2006), “Türkiye Cumhuriyeti İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Konularının İlköğretimde Öğretimi”, *Türk Eğitim Sisteminde Atatürkçülük ve Cumhuriyet Tarihi Öğretimi*, (Editör: Yasemin Doğaner). Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.

Varış, F. (1994), “Eğitim Bilimlerine Giriş”, Konya: Atlas Kitapevi.

7. EKLER

EK 1.a: Anket Formu

Değerli Meslektaşlarım;

Bu anket, “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” konulu yüksek lisans tez çalışması amacıyla hazırlanmıştır. Sonuçlar sadece bilimsel amaçlı kullanılacaktır. Çalışmanın doğru ve güvenilir sonuçlar ortaya koyabilmesi, anketteki sorulara tam ve içtenlikle yanıtlar vermenize bağlıdır. Vereceğiniz içten yanıtlar, bu yeni programın başarılı ve eksik yanlarını belirlemede, veri elde edilmesini sağlayacaktır. Sizden beklenen, görüşlerinize uyan seçeneklere “X” işareti koymanız ve soruların hepsini yanıtlamanızdır. Anketi yanıtlayarak çalışmaya katkı sağladığınız için teşekkür ederim.

Kadir BAYRAM

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yüksek Lisans Öğrencisi

I. BÖLÜM: KİŞİSEL BİLGİLER

1. Cinsiyetiniz:

☐ Kadın ☐ Erkek

2. Meslekteki Kıdeminiz:

☐ 1-5 Yıl ☐ 6-10 Yıl ☐ 11-15 Yıl ☐ 16-20 Yıl ☐ 21 Yıl ve üzeri

3. Öğrenim Durumunuz:

☐ Ön Lisans ☐ Lisans ☐ Yüksek Lisans ☐ Doktora

4. Mezun Olduğunuz Fakülte:

☐ Eğitim Fakültesi ☐ Fen Edebiyat Fakültesi ☐ Diğer

5. Mezun Olduğunuz Bölüm:

☐ Sosyal Bilgiler, ☐ Tarih, ☐ Coğrafya

Diğer: Lütfen Belirtiniz.....

6. Ortalama Sınıf Mevcudunuz:

☐ 20 ve altı ☐ 21-30 ☐ 31-40 ☐ 41 ve üzeri

7. a. Yeni Müfredat Programına Yönelik Hizmet İçi Eğitime/Seminere Katıldınız mı?

☐ Evet ☐ Hayır

b. Cevabınız “Evet” ise bunu ne derece yeterli buluyorsunuz?

☐ Hiç ☐ Çok Az ☐ Kısmen ☐ Oldukça ☐ Tamamen

8. Yeni T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük (T.C.İ.T.A.) Dersi Müfredat Programını İnceledim.

☐ Hayır ☐ Kısmen ☐ Evet

Ek 1.b: Anket Formu

SORU NO	II. BÖLÜM) - KAZANIMLAR -	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
1.	Kazanımlar, okullarımızda sunulan eğitim-öğretim ortamlarında gerçekleştirilebilir niteliktedir.					
2.	Kazanımlar, öğrencilerde üst düzey düşünme becerilerini (eleştirel düşünme, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme, problem çözme becerileri vb.) geliştirmeye yöneliktir.)					
3.	Kazanımlar, öğrencilerin gelişim özelliklerine ve hazır bulunurluk düzeylerine uygundur.					
4.	Kazanımlar, öğrencilerin bilgiye ulaşmalarını değil, öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamaktadır					
5.	Kazanımlar, insanlar arası ilişkilerde milli, ahlaki ve insani değerleri benimsetici bir niteliğe sahiptir.					
6.	Kazanımlar, öğrencilerin topluma faydalı olabilecek bilinçli bir yurttaş olarak yetiştirilmesini sağlayabilir niteliktedir.					
7.	Kazanımlar Atatürk ilke ve inkılaplarının; Türkiye Cumhuriyeti'nin sosyal, ekonomik ve kültürel kalkınmasındaki önemini kavratmayı mümkün kılmaktadır.					
8.	Kazanımlar öğrencileri; aktif katılımcı, soru soran, sorgulayan, düşünen, tartışan bireyler haline getirmektedir.					
9.	Kazanımlar, özgür bir birey olarak öğrencilerin, ilgi, istek ve yeteneklerinin farkına varmasını sağlamaktadır.					
10.	Kazanımlar, okulda ve günlük hayatta demokrasiyi uygulama becerilerini geliştirir niteliktedir.					
11.	Kazanımlar, T.C.İ.T.A. dersini diğer derslerle ilişkilendirerek yeni bir bakış açısı kazandırmıştır.					
12.	Okulun fiziki şartları (araç-gereç eksikliği, branş dersliğinin olmaması, internet, gezi imkanı v.s.) programdaki kazanımlara ulaşılmasını güçleştiriyor.					

	(III. BÖLÜM) –İÇERİK	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
13.	İçerik öğrenci merkezli eğitime ve yaparak yaşayarak öğrenmeye uygundur.					
14.	Programın içeriği öğrencilerin seviyelerine uygundur.					
15.	İçerik, farklı öğretim yöntem ve tekniklerin kullanılabilmesine imkân vermektedir.					
16.	Yeni Programın içeriğinde yer alan etkinlikler, bu dersin öğretimi açısından yeterlidir.					
17.	İçerik öğrencilerin ilgisini çekmektedir.					
18.	İçerikte yer alan konu ve temalar günlük hayatla bağlantılıdır.					
19.	İçerik öğretmene kazanımları öğrencilerle birlikte Şekillendirebilme serbestliği tanımaktadır.					
20.	İçerik kısmında konu alanıyla ilişkili olarak harita, resim, istatistiki tablolar, grafik, anekdot, ve biyografilere v.s. yeterince yer verilmiştir.					
21.	İçerik bu derse yönelik ihtiyaçları karşılamaktadır.					
22.	Yeni Programla birlikte ders kitaplarında yer alan olay ve olguların kronolojik bir sırayla yeniden düzenlenmiş olmasını olumlu buluyorum.					
23.	Yeni programla birlikte, öğrencilerin bulundukları yerin yerel tarihini, ulusal tarih ile ilişkilendirmeleri sağlanabilmektedir.					
24.	Yeni Programla birlikte 1945 ve sonrası yakın tarih konularına müfredatta yer verilmiş olmasının olumlu bir düzenleme olduğunu düşünüyorum.					
Soru No	IV. BÖLÜM) - UYGULAMA (EĞİTİM DURUMU)	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
25.	Programın uygulama boyutu, öğrencilerin sorumluluk sahibi ve haklarını bilen bireyler olarak yetişmelerine olanak sağlamaktadır.					
26.	Yapılan etkinlik ve çalışmalar öğrencilerin beklentilerini karşılamaktadır.					

27.	Öğrenciler, bu derste birinci ve ikinci elden kaynaklar üzerinde “bir sosyal bilimci gibi” çalışma yapabilmektedirler.					
28.	Ders kitaplarında verilen etkinliklerin tümü secim yapılmaksızın uygulanmaya çalışılmaktadır					
29.	Uygulama boyutunda öğrenciyi aktif hale getirecek öğretme öğrenme yöntem ve teknikleri kullanılmıştır.					
30.	Yeni Program öğrencilerin, öğrenme-öğretme sürecine aktif olarak katılmalarına daha da çok imkân tanımaktadır.					
31.	Uygulama sürecinde konuların etkili öğretimi amacıyla programda öngörülen yöntem ve tekniklere rahatlıkla başvurulabilmektedir.					
32.	Programda her ünite için belirlenmiş değerlere yaşanmış bir olaydan hareketle, ayrıca vurgu yapılabilmektedir.					
33.	Programın uygulama boyutu, güncellik ilkesine uygun olarak yeri geldiğinde (Ermeni Meselesi vb.) gibi konulara öncelik verilmesine imkân tanımaktadır					
34.	Sınıflardaki öğrenci sayısı programın getirdiği yeni anlayışa göre derslerin islenebilmesi için uygundur.					
35.	Yoğun çaba gerektiren etkinlik ve çalışmalar, öğrencilerin çabuk sıkılmalarına neden olmaktadır.					
36.	Ders kitapları ve çalışma kitaplarına bağlı olarak ders yürütülmekte ve konuları yetiştirme kaygısı içerisine girilmektedir.					
Soru No	BÖLÜM) - DEĞERLENDİRME	Hiç katılmıyorum	Katılmıyorum	Kararsızım	Katılıyorum	Tamamen katılıyorum
37.	Yeni programa uygun bir süreç değerlendirme rahatlıkla Uygulanabilmektedir					
38.	Programda öngörülen ölçme ve değerlendirme teknikleri (Ünite değerlendirmeleri, performans görevleri, projeler, vb.) kazanımları ölçmede yeterli olmaktadır.					
39.	Üst düzey düşünme becerilerini ölçmeye yönelik çalışmalar rahatlıkla uygulanabilmektedir					
40.	Derse yönelik yazılı sınav soruları hazırlanırken soru yapıları kazanımlara uygun olarak hazırlanabilmektedir.					
41.	Program öğrencilerin tüm yönleri ile değerlendirilmelerine olanak sağlamaktadır.					
42.	Dersin öğretimiyle kazandırılması amaçlanan değer ve becerilerin ölçülebilmesi konusunda somut değerlendirmeler yapılabilmektedir.					
43.	Öğrencilerin kişisel farklılıklarına yönelik farklı değerlendirme araç ve gereçleri uygulanabiliyor.					
44.	Ünite sonlarında bulunan öz değerlendirme formları değerlendirme boyutunda gerçekçi sonuçlar alınmasını kolaylaştırmıştır.					

45.	Değerlendirme çalışmalarında öğretmenlerin kişisel düşüncelerinin ön plana çıkmadığını ve değerlendirmeyi etkilemediğini düşünüyorum.					
	VI. BÖLÜM) - BEKLENTİLERİ KARŞILAMA DURUMU –	Katılma Dereceniz				
	Değişen Yeni Yapısıyla T.C. İTİ Dersi Öğretim Programı Beklentilerinizi Ne Oranda Karşıladı? (Bu soruya yeni programın aşağıda ifade edilen boyutlarına göre lütfen ayrı ayrı cevap veriniz.)	Hiç	Çok Az	Kısmen	Oldukça	Tamamen
46.	Kazanım Boyutu					
47.	İçerik Boyutu					
48.	Uygulama (Eğitim Durumu) Boyutu					
49.	Değerlendirme Boyutu					

Ek 2: Anket Ön Çalışma Formu

Değerli Meslektaşlarım;

2008-2009 Eğitim ve Öğretim yılı içerisinde ilk defa uygulamaya konulan yeni 8.sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim programına yönelik olarak “Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin Ortaokul 8. Sınıf T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi” başlıklı tez çalışması öncesi oluşturacağım “Ankete” belirginlik kazandırmak amacıyla sizlerin değerli görüşlerine başvurmak durumundayım. Görüşlerinize yönelik yapılacak -içerik analizi- sayesinde daha sağlıklı bir anket oluşturulabilecektir. Yapacağınız katkılardan dolayı teşekkürlerimi sunarım.

Kadir BAYRAM

Sosyal Bilgiler Öğretmeni

1. T.C. İnkılâp Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Öğretim Programının “Yapılandırmacılık ve Öğrenci Merkezli” temeline dayandırılarak yeniden düzenlenmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

2. Eski 8. Sınıf İnkılâp Tarihi programını dikkate aldığınızda; Yeni Programın eski programa göre olumlu ve olumsuz yönleri ve farklılıkları hakkında neler düşünüyorsunuz?

OLUMLU	OLUSUZ

3. Yeni Programın temel dinamikleri olan “Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu (Uygulama), ve Ölçme-Değerlendirme” boyutları ile ilgili neler düşünüyorsunuz?

4. Yeni Programın temel dinamikleri olan “Kazanım, İçerik, Eğitim Durumu (Uygulama), ve Ölçme-Değerlendirme” boyutlarına yönelik karşılaştığınız önemli bir sorun var mı? Varsa bu sorunu ve bu soruna yönelik çözüm önerilerinizi belirtebilir misiniz?

5. Yeni Programı uygulama sürecinde hangi Yöntem ve Tekniklere/Araç-Gerece başvuruyorsunuz? Bu anlamda, uygulamada etkilik sağlaması açısından meslektaşlarınıza neler tavsiye edersiniz?

6. Yeni Programa yönelik “Atatürkçülük, Temel Yurttaşlık Bilinci, Tarih gururu, Vatanseverlik v.b.” gibi beceri ve değer sistemleriyle ilgili geleceğe yönelik beklenti ve önerileriniz nelerdir?

7. Yeni Programla ilgili olarak “yeniden düzenlenmesini ya da tamamıyla programdan çıkarılmasını” düşündüğünüz bir husus/nokta var mı? Kısaca açıklayınız?

Ek 3: Araştırmanın Kapsamındaki Ortaokul Kurumları

Ağrı Merkez ve İlçelerinde Anket Uygulanan Ortaokullar

<i>Sıra No</i>	<i>İl</i>	<i>İlçe</i>	<i>Okul Adı</i>	<i>Anket Sayısı</i>
1	Ağrı	Merkez	Fatih Sultan Mehmet ortaokulu	2
2	Ağrı	Merkez	İMKB Gazi Ortaokulu	1
3	Ağrı	Merkez	100.Yıl Ortaokulu	1
4	Ağrı	Merkez	Ozanlar Yatılı Bölge Ortaokulu	1
5	Ağrı	Merkez	Alpaslan Ortaokulu	2
6	Ağrı	Merkez	Kadir Has Ortaokulu	1
7	Ağrı	Merkez	Piri Reis ortaokulu	1
8	Ağrı	Merkez	Murat Kız Yatılı Bölge Ortaokulu	2
9	Ağrı	Merkez	Kaymakam Özgür Azer Kurak ortaokulu	1
10	Ağrı	Merkez	Ertuğrul Gazi Ortaokulu	1
11	Ağrı	Merkez	75.Yıl Ortaokulu	2
12	Ağrı	Merkez	İsmet Ömeroğlu Ortaokulu	2
13	Ağrı	Merkez	Kazım Karabekir Ortaokulu	1
14	Ağrı	Merkez	Cemil Meriç Ortaokulu	2
15	Ağrı	Merkez	Ballıbostan Ortaokulu	1
16	Ağrı	Merkez	Şehit Er Vefa Çelik Ortaokulu	2
17	Ağrı	Merkez	Mehmet Akif Ersoy Ortaokulu	2
18	Ağrı	Merkez	Kasım Bayram Ortaokulu	1
19	Ağrı	Merkez	Cumhuriyet Ortaokulu	1
20	Ağrı	Merkez	Selahaddin Eyyubi Ortaokulu	1
21	Ağrı	Merkez	Vali Recep Yazıcıoğlu Ortaokulu	1
22	Ağrı	Merkez	Akşemsettin Ortaokulu	1
23	Ağrı	Merkez	Özel Bilgi Koleji	1
24	Ağrı	Taşlıçay	Yatılı Bölge Ortaokulu	2
25	Ağrı	Taşlıçay	Atatürk Ortaokulu	1
26	Ağrı	Taşlıçay	Yavuz Selim Ortaokulu	1
27	Ağrı	Taşlıçay	Selahaddin Eyyubi Ortaokulu	1
28	Ağrı	Eleşkirt	Eleşkirt Ortaokulu	1
29	Ağrı	Eleşkirt	Toprakkale Ortaokulu	1
30	Ağrı	Eleşkirt	Yeşilova Ortaokulu	1
31	Ağrı	Eleşkirt	Cengiz Topel Ortaokulu	1

32	<i>Ağrı</i>	<i>Eleşkirt</i>	<i>100.Yıl Ortaokulu</i>	1
33	<i>Ağrı</i>	<i>Eleşkirt</i>	<i>İkizgeçe Ortaokulu</i>	1
34	<i>Ağrı</i>	<i>Tutak</i>	<i>14 Nisan Ortaokulu</i>	1
35	<i>Ağrı</i>	<i>Tutak</i>	<i>Gazi Ortaokulu</i>	1
36	<i>Ağrı</i>	<i>Tutak</i>	<i>Kazım Karabekir Ortaokulu</i>	1
37	<i>Ağrı</i>	<i>Tutak</i>	<i>Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	2
38	<i>Ağrı</i>	<i>Tutak</i>	<i>Sultan Alparslan Ortaokulu</i>	1
39	<i>Ağrı</i>	<i>Hamur</i>	<i>Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	2
40	<i>Ağrı</i>	<i>Hamur</i>	<i>Osman Gazi Ortaokulu</i>	1
41	<i>Ağrı</i>	<i>Hamur</i>	<i>Adımovası Ortaokulu</i>	1
42	<i>Ağrı</i>	<i>Diyadin</i>	<i>Mehmet Melik Özmen Ortaokulu</i>	1
43	<i>Ağrı</i>	<i>Diyadin</i>	<i>Türk Telekom Ortaokulu</i>	1
44	<i>Ağrı</i>	<i>Diyadin</i>	<i>Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	2
45	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Cengiz Çıkrık Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	1
46	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Doğansu Kız Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	2
47	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Yatılı Bölge Ortaokulu</i>	2
48	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Cengiz Topel Ortaokulu</i>	1
49	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Cumhuriyet Ortaokulu</i>	1
50	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Atatürk Ortaokulu</i>	1
51	<i>Ağrı</i>	<i>Patnos</i>	<i>Vali Yusuf Yavaşcan Ortaokulu</i>	1
52	<i>Ağrı</i>	<i>Doğubayazıt</i>	<i>14 Nisan Ortaokulu</i>	1
53	<i>Ağrı</i>	<i>Doğubayazıt</i>	<i>İshak Paşa Ortaokulu</i>	1
54	<i>Ağrı</i>	<i>Doğubayazıt</i>	<i>Ahmedi Hani Ortaokulu</i>	1
55	<i>Ağrı</i>	<i>Doğubayazıt</i>	<i>Atatürk Ortaokulu</i>	1
56	<i>Ağrı</i>	<i>Doğubayazıt</i>	<i>Fatih Ortaokulu</i>	1

Ek 4: Anket İzin Belgesi

Gelen Kutusu x

Ahmet ulutaş <ykadirbayram@gmail.com>

22 Mart

Alıcı: adalarhayati

Selamlar değerli hocam. Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinde Yüksek Lisans yapmaktayım. Adım Kadir Bayram yapacağım tez çalışmasında sizin 'Sosyal Bilgiler Öğretmenlerinin 8. Sınıf T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Dersi Yeni Öğretim Programına İlişkin Görüşlerinin Değerlendirilmesi" adlı tez çalışmasında kullandığınız anketi izninizle kullanmak istiyorum.Teşekkürlerimi sunar esenlikler dilerim.

HAYATİAdalar <adalarhayati@gmail.com>

23 Mart

>

Alıcı: bana

Merhaba Kadir bey, atıf vermek kaydı ile kullanabilirsiniz bir mahsuru yok. Tez konunuz nedir? İyi çalışmalar.

22 Mart 2016 Salı tarihinde, Kadir BAYRAM <ykadirbayram@gmail.com> yazdı:

Ek 5: İl Milli Eğitim Müdürlüğü Çalışma İzni Onayı

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Milli Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552/100/5201211
Konu: Çalışma İzni Onayı

20.05.2015

İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ REKTÖRLÜĞÜNE
(Öğrenci İşleri Daire Başkanlığı)

İlgi : a) 05.05.2015 tarihli ve 28814003-302.08.01-7533 sayılı yazınız.
b) Valilik makamından alınan 18.05.2015 tarih ve 68513552/100/5157767 sayılı onay

Üniversitenize bağlı, Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kadir BAYRAM'ın "Ortaokullardaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Öğretmenleri görüşlerine Göre İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak amacıyla ilgi (a) yazınız ekinde bulunan anket uygulamasını ilimiz ortaokullarında uygulaması ile ilgili Valilik makamından alınan ilgi (b) izin onayı ekte gönderilmiştir. Bilgilerinize arz ederim.

Hatem DURSUN
Milli Eğitim Müdürü

Eki : İlgi (b) Onay.

AĞRI MİLLİ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızman Cad. Ağrı
<http://agri.meb.gov.tr>
egitimogretim04@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden bd52-5fc5-3905-af75-636c kodu ile teyit edilebilir.

Ek 6: Valilik Çalışma İzni Onayı

T.C.
AĞRI VALİLİĞİ
İl Millî Eğitim Müdürlüğü

Sayı : 68513552/100/5157767
Konu: Bilimsel Çalışma İzni.

18.05.2015

VALİLİK MAKAMINA

İlgi : 05.05.2015 tarihli ve 28814003-302.08.01-7533 sayılı yazı.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kadir BAYRAM "Ortaokullardaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Öğretmenleri görüşlerine Göre İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmasına veri toplamak amacıyla ilgi yazı ekinde sunulan anket uygulamasını İlimiz ortaokullarında uygulamak istediği ilgi yazı ile bildirilmiştir.

İbrahim Çeçen Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü İlköğretim Anabilim dalı Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi Kadir BAYRAM "Ortaokullardaki T.C. İnkılap Tarihi ve Atatürkçülük Öğretim Programının Sosyal Bilgiler Öğretmenleri görüşlerine Göre İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmasını eğitim-öğretimi aksatmayacak şekilde gönüllülük esasına dayalı olarak anket çalışması sonunda hazırlanmış olduğu bilgilerin bir örneğinin basılı ve dijital ortamda, Müdürlüğümüz ile paylaşması koşulu ile İlimize bağlı Ortaokullarda uygulaması Müdürlüğümüzce uygun görülmüştür.

Makamlarınızca da uygun görüldüğü takdirde, olurlarınıza arz ederim.

Hatem DURSUN
Millî Eğitim Müdürü

OLUR
18.05.2015

Rasim BELGE
Vali a.
Vali Yardımcısı

Eki : İlgi Yazı ve Ekleri.

AĞRI MİLLÎ EĞİTİM MÜDÜRLÜĞÜ
Kağızman Cad. Ağrı
<http://agri.meb.gov.tr>
egitimogretim04@meb.gov.tr

Ayrıntılı bilgi için: Şenol DEMİR (Şef)
Tel: (0 472) 215 24 00
Faks: (0 472) 215 34 19 Atatürk Biv.

Bu evrak güvenli elektronik imza ile imzalanmıştır. <http://evraksorgu.meb.gov.tr> adresinden e223-129e-3d85-9691-7a00 kodu ile teyit edilebilir.

ÖZGEÇMİŞ

Kişisel Bilgiler	
Adı Soyadı	Kadir BAYRAM
Doğum Yeri ve Tarihi	Eleşkirt- 27.04.1978
Eğitim Durumu	
Lisans Öğrenimi	İnönü Üniv. Eğitim Fak. Tarih Öğret.
Y. Lisans Öğrenimi	Atatürk Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü-İşletme 2011 Ağrı İbrahim Çeçen Üniv. Sosyal Bilimler Enstitüsü Sosyal Bilgiler Öğretmenliği (2016)
Bildiği Yabancı Diller İngilizce	
Bilimsel Faaliyetleri	Türk Hukukunda İdarenin Takdir Yetkisi ve Kapsamı Üzerine Bir İnceleme
İş Deneyimi	
Stajlar	
Projeler	
Çalıştığı Kurumlar	Ağrı/Patnos: Merkez Cengiz Çıkrık İlköğretim Okulu, Sosyal Bilgiler Öğretmeni (2000-2003). Ağrı/Merkez: İstiklal İlköğretim OkuluSosyal Bilgiler Öğretmeni (2003-2007). Ağrı/merkez: İMKB Gazi İlköğretim Okulu, Müdür Yrd. (2007-2011). Ağrı/merkez: İMKB Gazi Ortaokulu, Müdür Yrd. (2011-2014). Ağrı/ merkez: Fatih Sultan Mehmet Ortaokulu, Okul Müdürü (2014-2016)
İletişim	
E-Posta Adresi	ykadirbayram@gmail.com
Tarih	

